

KS Seimo Kronika

Rengia
Lietuvos Respublikos
Seimo
Spaudos tarnyba

Savaitinis žurnalas
ISSN 1392-1568

Nr.33
(138)

1999 m. gruodžio 13 d.

www.lrs.lt

1999 m. gruodžio 10 dieną
atidarytas naujasis Lietuvos
Respublikos Seimo tinklapis
Internetė

- **PARLAMENTO DARBAS**
Plenariniai posėdžiai,
seniūnų sueiga, statistika
- **SEIMO VADOVAI**
Seimo Pirmininkas,
Seimo Pirmininko pavaduotojai,
Seimo kancleris
- **SEIMO NARIAI**
Biografijos, pareigos,
asmeniniai puslapiai
- **VALDYBA**
Įgaliojimai, sudėtis, sprendimai
- **FRAKCIJOS**
Sudėtis ir puslapiai
- **KOMITETAI**
Sąrašas, sudėtis, veikla
- **RYŠIAI SU VISUOMENE**
Naujienos; Spaudos tarnybos
pranešimai; gyventojų priėmimai;
atviri renginiai; ekskursijos;
įdomybės
- **TARPTAUTINIAI RYŠIAI**
Parlamentinės delegacijos ir
grupės; jų renginiai ir dokumentai
- **DOKUMENTAI**
Lietuvos Respublikos Konstitucija,
įstatymai ir kiti teisės aktai;
Europos Sąjungos teisės aktai
- **ISTORIJA**
Steigiamasis Seimas; kiti Seimai
- **INFOTEKA**
Paieška; nuorodos
- **VARTOTOJAMS SEIME**

TURINYS

Žalos atlyginimas garbės ir orumo bylose	1564
Komitetai	1567
Informacija apie įstatymų projektų svarstymą komitetuose	1572
Komisijos	
Jaunimo ir sporto reikalų komisija	1573
Šeimos ir vaiko reikalų komisija	1574
Seimo Pirmininkas	1575
Estijos Vyriausybės vadovo vizitas	
Parlamentinių frakcijų seniūnai apie solidarumo akciją	
Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko V.Landsbergio nuomonė dėl 1999 12 08 numatomo Rusijos ir Baltarusijos sutarties pasirašymo Maskvoje	
Valdyba	1576
Spaudos konferencijos	1577
“www.lrs.lt/n”	1580
Tarptautiniai ryšiai	
Užsienio šalių delegacijų vizitai	1581
Seimo delegacijų, atstovų vizitai į užsienį	1582
15-oji Baltijos Asamblėjos sesija	1582
Vokietijos Bundestago deputato Dr. Karlo A. Lamerso kalba	1585
Lietuvos ir Vokietijos parlamentiniai ryšiai	1586
Opozicijos skiltis	1588
Priimamajame	1589
Penktasis Europos Sąjungos-Lietuvos jungtinio parlamentinio komiteto posėdis	1591

Seimo Kronika Nr. 33 (138) 1999 m. gruodžio 13 d.

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO SPAUDOS TARNYBA

Gedimino pr. 53, 2002 Vilnius. www.lrs.lt.

Vadovas **Andrius Vaišnys**, tel.: 628423;

vyriausioji konsultantė Laima Šandarienė; *dizainerė* Stanislava Autukienė; *nuotraukos* Gintaro Mačiulio, tel.: 396209;

vyresnieji konsultantai: Jolanta Anskaitienė, tel.: 396203; Valdas Sinkevičius, tel.: 628551;

konsultantai: Jūratė Blonskytė, tel.: 396207; Gabrielė Jansienė, tel.: 396205; Vida Nacickaitė, tel.: 396206;

sekretorė Eglė Šimkevičiūtė, tel.: 628551

Spausdino "Biznio mašinų kompanijos" spaustuvė. 5,5 leid. apsk. I. Tiražas 500 egz.

Plenariniai posėdžiai

1999 m. gruodžio 2 d.
(ketvirtadienis)

NEEILINIS RYTINIS PLENARINIS POSĖDIS

Priimti įstatymai, nutarimai

–Seimo nutarimas „Dėl valstybei ar savivaldybėms nuosavybės teise priklausančių pastatų ar patalpų, perduodamų už akcijas naujai steigiamoms arba veikiančioms akcinėms bendrovėms ar uždarosioms akcinėms bendrovėms, sąrašo patvirtinimo“. Balsavo: už – 79, prieš – 1, susilaikė 0.

–Kauno laisvosios ekonominės zonos įstatymo 3 ir 4 straipsnių pakeitimo įstatymas. Balsavo: už – 58, prieš – 7, susilaikė 22;

–Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Turkijos Respublikos Vyriausybės susitarimo dėl bendradarbiavimo karinio mokymo srityje ratifikavimo įstatymas. Balsavo: už – 67, prieš – 0, susilaikė 0;

Svarstymo metu pagrindinio Užsienio reikalų komiteto išvadų pateikėjas **Audronius Ažubalis** teigė, kad bendradarbiavimas su Turkija realiai vyksta, o ratifikuotas susitarimas būtų naudingas Lietuvai, nes Turkija yra NATO narė, o jos kariuomenė – viena didžiausių Europoje. Susitarimo su Italijos Vyriausybe ratifikavimas, A.Ažubalio žodžiais, leistų pereiti prie praktinio bendradarbiavimo gynyboje.

Papildomo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto išvadų pateikėjas **Juozapas Algirdas Kat-**

kus tikino, kad ratifikuoti susitarimai Lietuvai naudingi ir ekonomiškai.

–Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Italijos Respublikos Vyriausybės susitarimo dėl bendradarbiavimo gynybos srityje ratifikavimo įstatymas. Balsavo: už – 75, prieš – 0, susilaikė 0;

–Lietuvos Respublikos ir Čekijos Respublikos sutarties dėl socialinės apsaugos ratifikavimo įstatymas. Balsavo: už – 70, prieš – 0, susilaikė 0;

–Psichikos sveikatos priežiūros įstatymo 1 straipsnio papildymo ir įstatymo papildymo X skyriumi įstatymas. Balsavo: už – 39, prieš – 5, susilaikė 9;

–Sveikatos sistemos įstatymo papildymo 67¹ straipsniu įstatymas. Balsavo: už – 42, prieš – 3, susilaikė 9.

–Seimo nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios atsinaujinančių energijos šaltinių bei energijos tausojimo komisijos pirmininko pavaduotojo patvirtinimo“. Balsavo: už – 25, prieš – 0, susilaikė 0.

–Laikinis mokėjimų eilės tvarkos įstatymas. Balsavo: už – 32, prieš – 0, susilaikė 1.

–Seimo nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios atsinaujinančių energijos šaltinių bei energijos tausojimo komisijos pirmininko pavaduotojo patvirtinimo“. Balsavo: už – 25, prieš – 0, susilaikė 0.

Nutarta Sveikatos sistemos įstatymo 80 straipsnio pakeitimo įstaty-

mo projekto Nr.P–2057(2*) priėmimo procedūros nepradėti.

Pritarta po svarstymo

–Lietuvos Respublikos teritorijoje galiojančių teisės aktų, priimtų iki 1990 m. kovo 11 d., pripažinimo netekusiais galios įstatymo 1 straipsnio pakeitimo ir papildymo įstatymo projektui Nr.P–2165*; Lietuvos Respublikos teritorijoje galiojančių įstatymų, priimtų iki 1990 m. kovo 11 d., galiojimo laikino pratęsimo įstatymo 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr.P–2166*. Nutarta paskirti šių projektų priėmimą 1999 12 07.

Atmestas įstatymo projektas

–Fizinių asmenų pajamų mokesčio laikinojo įstatymo 2 straipsnio papildymo įstatymo projektas Nr.P–1858 (po svarstymo; atmestas pagrindinio – Biudžeto ir finansų komiteto siūlymu).

Pateikti projektai

–Seimo Pirmininkas **V.Landsbergis** pateikė Seimo narių darbo sąlygų įstatymo 16 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr.P–2167, kuriam pritarta po pateikimo ir nutarta pradėti jo svarstymo procedūrą. **Pagrindiniu komitetu šiam projektui svarstyti paskirtas Biudžeto ir finansų komitetas.** Preliminari svarstymo Seimo posėdyje data – 1999 12 16.

–Seimo narys **S.R.Petrikis** pateikė Valstybės ir savivaldybių turto privatizavimo įstatymo 10 straipsnio papildymo įstatymo projektą Nr.P–2156.

Nutarta projektui po pateikimo pritari ir pradėti jo svarstymo procedūrą. **Pagrindiniu komitetu šiam projektui svarstyti paskirtas Ekonomikos komitetas, papildomu – Biudžeto ir finansų komitetas.** Projektą Seimo posėdyje nuspręsta

svarstyti pavasario sesijoje arba rudens sesijos pratęsimo metu.

–Seimo narys **A.Raškinis** pateikė Religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo 14 straipsnio papildymo įstatymo projektą Nr.P–2172. Nutarta pradėti jo svarstymo procedūrą. **Pagrindiniu komitetu šiam projektui svarstyti paskirtas Švietimo, mokslo ir kultūros komitetas, papildomu – Biudžeto ir finansų komitetas.** Šio projekto svarstymas Seimo posėdyje numatytas pavasario sesijoje arba rudens sesijos pratęsimo metu.

–Seimo narys **A.Šimėnas** pateikė Švietimo įstatymo 15 ir 41 straipsnių papildymo įstatymo projektą Nr.P–2192.

Nutarta projektui po pateikimo pritarti ir pradėti jo svarstymo procedūrą. **Pagrindiniu komitetu šiam projektui svarstyti paskirtas Švietimo, mokslo ir kultūros komitetas.** Projekto svarstymas Seimo posėdyje – pavasario sesijoje arba rudens sesijos pratęsimo metu.

–Migracijos departamento direktoriaus pavaduotojas **J.Vidickas** pateikė 1954 m. rugsėjo 28 d. pilietybės neturinčių asmenų statuso konvencijos ratifikavimo įstatymo projektą Nr.P–2170. Nutarta pritarti projektui po pateikimo ir pradėti jo svarstymo procedūrą. **Pagrindiniu komitetu šiam projektui svarstyti paskirtas Žmogaus teisių komitetas.** Šio projekto preliminarini svarstymo Seimo posėdyje data – 1999 12 14.

–Seimo narys **P.Šakalinis** pateikė:

1) Buvusių Lietuvos TSR valstybinių profesinių sąjungų turto įstatymo 3, 6 straipsnių dalinio pakeitimo įstatymo projektą Nr.P–1453(A);

2) Sanatorinių–kurortinių įstaigų ir poilsio namų, valdytų buvusių Lietuvos TSR valstybinių profesinių sąjungų, nuosavybės nustatymo įstatymo 4 straipsnio 1

Seimo narys Petras Gražulis

ir 2 dalių pakeitimo įstatymo projektą Nr.P–2157;

3) Seimo nutarimo “Dėl Lietuvos Respublikos įstatymo “Dėl buvusių Lietuvos TSR valstybinių profesinių sąjungų turto” įgyvendinimo” pakeitimo ir papildymo” projektą Nr.P–2158.

Nutarta visiems projektams po pateikimo pritarti ir pradėti jų svarstymo procedūrą. **Pagrindiniu komitetu projektams svarstyti paskirtas Socialinių reikalų ir darbo komitetas.** Preliminari svarstymo Seimo posėdyje data – 1999 12 16.

–Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministras **S.Kaktys** pateikė Teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo 4 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr.P–2176 ir Teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo 4 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymo įgyvendinimo įstatymo projektą Nr.P–2177. Nutarta šiuos projektus svarstyti skubos tvarka; preliminarini svarstymo Seimo posėdyje data – 1999 12 07. **Pagrindiniu komitetu šiems projektams svarstyti paskirtas Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas.**

Teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo 4 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymo tikslas – įsteigti naujus administracinius vienetus – savivaldybes, kurios priar-

tintų vietinę atstovaujamąją valdžią ir vietines administracines įstaigas prie gyventojų, leistų kurti teritorijos administracinių vienetų sistemą, kuri sudarytų palankias sąlygas efektyviai valdyti valstybę, jos ūkį, tvarkyti kraštą, vykdyti racionalią ūkinę ir socialinę politiką. Taip pat **siekiami bent iš dalies panaikinti prieštaravimus tarp gretimų savivaldybių bei nesklandumus, kylančius, kai vienos savivaldybės būstinė ir dauguma gyventojams teikiančių paslaugas įmonių bei įstaigų yra kitos savivaldybės teritorijoje.**

Teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo 4 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymo įgyvendinimo įstatymo projekte nustatytas naujų savivaldybių sudarymo eiliškumas ir organizavimas, naujai sudarytų bei išplečiamų savivaldybių teritorijos ir ribos.

Projekto rengėjų teigimu, teritorijos administracinių vienetų reformos antrojo etapo pirmajai pakopai įgyvendinti reikės 4,81 mln. litų papildomų metinių valdymo išlaidų bei 2,75 mln. litų vienkartinį išlaidų administraciniams pastatams įsigyti ar remontuoti, neįvertinus atliekamų administracinių pastatų, kurių vertė rinkos kainomis yra 1,22 mln. litų.

Parlamentaras **Petras Gražulis** siūlė nepritarti įstatymų projektams

Seimo nariai Vilija Aleknaitė-Abramkienė ir Emanuelis Zingeris

motyvuodamas tuo, kad teritorijos administracinių vienetų reforma nepakankamai diskutuota, be to, valstybės biudžete trūksta lėšų. Seimo narys **Kazys Bobelis** teigė, jog prioritariai projektams, nors jam liko neaišku, kokios finansinės projekto išlaidos.

Atidėta pateikimo procedūra

–Alkoholio kontrolės įstatymo 12 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr.P–2169.

Įstatymo projekto tikslas – atsisakyti valstybės monopolinių teisių alkoholinių gėrimų, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija viršija 22 procentus, gamyboje. Numatoma, kad valstybės kontroliuojamos įmonės būtų privatizuojamos.

Projekto pateikėjas **A.Čaplikas** sakė, jog dalinis pagrindinių alkoholinių gėrimus gaminančių įmonių (“Vilniaus degtinė”, AB “Anykščių vynas”, AB “Alita”, SP AB “Stumbras”) privatizavimas yra įvykęs, todėl tolesnis privatizavimas – logiškas veiksmas. Seimo nario nuomone, privataus kapitalo įmonės alkoholio gamyboje veikia efektyviau, nei valstybės kontroliuojamos.

Priėmus įstatymo pataisas Vyriausybė galėtų įtraukti įmones į privatizuojamų įmonių sąrašą ir papildytų Privatizavimo fondą (apie 150–200 mln. Lt), teigė projekto autorius.

Seimo narys **Petras Gražulis** tikino, kad valstybė gali puikiai administruoti alkoholinius gėrimus gaminančias įmones. **Bronislavas Juozas Kuzminskas**, primindamas apie klestinčią alkoholio prekybą pasaulyje, suabejojo, ar alkoholi gaminančios įmonės Lietuvoje nėra sąmoningai žlugdomos.

NEEILINIS VAKARINIS PLENARINIS POSĖDIS

2000 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto Nr.P–2088(2) antrasis svarstymas

Pranešėjas – Ministras Pirmininkas **A.Kubilius**. Papildomą pranešimą perskaitė finansų ministras **V.Dudėnas**.

Seimo vakarinis plenarinis posėdis prasidėjo Vyriausybės patobulinto 2000 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto pristatymu. Lietuvos Respub-

likos Ministras Pirmininkas **Andrius Kubilius**, kalbėdamas apie Vyriausybės principinius sprendimus („Principiniai sprendimai–2000“), pabrėžė, kad Vyriausybės pataisytas 2000 metų biudžetas padiktuotas nelengvos šalies ekonominės, socialinės ir finansinės padėties. Vyriausybė, skelbdama griežto taupymo programą bei kviesdama gyventi pagal galimybes, tikisi būsimo ekonominio pakilimo, kurį sieja su finansinės sistemos stabilumu. Biudžeto augimą taip pat sieja su ūkio plėtra, o ne su mokesčių didinimu – Vyriausybė numato 5 proc. sumažinti juridinių asmenų pelno mokesčius.

Vyriausybės pataisytą 2000 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektą bei su juo susijusių teisės aktų projektus pristatė finansų ministras **Vytautas Dudėnas** bei viceministras **Edmundas Žilevičius**.

Vyriausybė pasiūlė patvirtinti 2000 m. valstybės biudžetą – 6051088 tūkst. litų pajamų ir 6851088 tūkst. litų išlaidų. Pasak pranešėjo, valstybės biudžeto deficitas neturėtų viršyti 800 mln. litų, kuris, skaičiuojant nuo bendrojo vidaus produkto, sudaro 1,8 proc. Planuojama papildyti biudžeto pajamas nuo 2000 m. sausio 1 d. padidinus akcizų už tabako gaminius tarifus 20 proc.; numatoma apmokestinti orimulsiją ir mazutą, suskystintas dujas, o atskaitymus į Kelių fondą nuo degalų ir tepalų akcizų numatoma sumažinti ir nustatyti 32 proc. Pranešėjas pažymėjo, kad ypatingas dėmesys bus skiriamas PVM gražinimo už eksportuotą produkciją tvarkai sugriežtinti. Taip pat Vyriausybė siūlo nustatyti privalomus atskaitymus į valstybės biudžetą nuo pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir stačiąjį mišką. 2000 metų valstybės biudžeto projekte numatoma gauti 6051 mln. litų pajamų arba 3,8 proc. daugiau negu 1999 metais. Savivaldybių biudžetų projekte numatoma gauti 2911 mln. litų pajamų – 2,4 proc. daugiau negu šiais metais.

Seimo nariai Albinas Vaižmužis, Ramūnas Karbauskis, Kazys Bobelis

Vyriausybė, išnagrinėjusi biudžeto išlaidų mažinimo galimybes, patikslintame biudžeto projekte išlaidų numatė 872 mln. litų mažiau, palyginus su pirmuoju variantu.

Savivaldybių biudžetų išlaidoms 2000 metais teks 31,86 proc. visų nacionalinio biudžeto išlaidų ir tai sudarys 3087 mln. litų – išlaidos sumažės 7,74 proc. arba 259 mln. litų. Savivaldybių biudžetų 2000 metų apimtis – 3114 mln. litų.

Seimas, išklausęs Vyriausybės narių atsakymus į klausimus, nusprendė daryti 2000 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto svarstymo pertrauką iki 1999 m. gruodžio 14 d.

Finansų viceministras E.Žilevičius pateikė:

1) Seimo rezoliucijos “Dėl 2000, 2001 ir 2002 metų nacionalinio biudžeto prognozuojamų rodiklių” projektą Nr.P-2183;

2) Savivaldybių biudžeto pajamų dydį ir išlyginimą lemiančių rodiklių tvirtinimo 2000–2002 metams įstatymo projektą Nr.P-2184;

3) 1999 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 16 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektą Nr.P-2185;

4) Akcizų įstatymo 3 ir 5¹ straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projektą Nr.P-2186;

5) Fizinių asmenų pajamų mokesčio laikinojo įstatymo 24 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr.P-2187;

6) Juridinių asmenų pelno mokesčio įstatymo 7 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr.P-2188;

7) Valstybinių pašalpų šeimoms, auginančioms vaikus, įstatymo 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr.P-2189;

8) Kelių fondo įstatymo 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr.P-2190;

9) Miškų įstatymo 8 straipsnio pakeitimo ir papildymo įstatymo projektą Nr.P-2191.

Projektams Nr.P-2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191 pritarta po pateikimo, pradėta jų svarstymo procedūra.

Pagrindiniu komitetu projektams Nr.P-2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2190, Nr.P-2191 svarstyti paskirtas Biudžeto ir finansų komitetas. Pagrindiniu komitetu projektui Nr.P-2189 svarstyti paskirtas Socialinių reikalų ir darbo komitetas, papildomu – Biudžeto ir finansų komitetas. Papildomu komitetu projektui Nr.P-2184 svarstyti paskirtas – Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas, papildomu komitetu projektui Nr.P-2190 – Ekonomikos komitetas, papildomu komite-

tu projektui Nr.P-2191 – Aplinkos apsaugos komitetas.

Projektų svarstymas Seimo posėdyje – 1999 12 14.

Priimtas protokolinis nutarimas:

Atsižvelgus į Seimo komitetų prašymus pratęsti svarstymo komitetuose terminus ir šiems projektams paskirti preliminarines svarstymo Seimo posėdžiuose datas:

Biudžeto ir finansų komitetas:

Centrinės kredito unijos įstatymo projekto Nr.P-2072 – 1999 12 16;

Kredito unijų įstatymo pakeitimo įstatymo projekto Nr.P-2073 – 1999 12 16;

Gyventojų indėlių draudimo įstatymo pakeitimo įstatymo projekto Nr.P-2074 – 1999 12 16;

Juridinių asmenų pelno mokesčio įstatymo 8 straipsnio papildymo įstatymo projekto Nr.P-2075 – 1999 12 16;

Mokesčių administravimo įstatymo 50 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr.P-1747(2) – pavasario sesijoje;

Fizinių asmenų pajamų mokesčio laikinojo įstatymo 2 straipsnio papildymo įstatymo projekto Nr.P-1990 – 1999 12 23;

Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 2, 3, 4, 5, 6 ir 7 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr.P-1998 – pavasario sesijoje;

Valstybinio atliekų tvarkymo fondo įstatymo projekto Nr.P-1999 – pavasario sesijoje;

Vietinių rinkliavų įstatymo 2 ir 3 straipsnių papildymo įstatymo projekto Nr.P-2000 – pavasario sesijoje;

Fizinių asmenų pajamų mokesčio laikinojo įstatymo 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr.P-1966 – 1999 12 16;

Seimo rezoliucijos “Dėl 2000, 2001 ir 2002 metų nacionalinio biudžeto prognozuojamų rodiklių” projekto Nr.P-2089 – 1999 12 16;

Savivaldybių biudžetų pajamų dydį ir išlyginimą lemiančių rodik-

Seimo nariai Jonas Šimėnas, Ignacas Stasys Uždaviny, Algirdas Vaclovas Patackas

lių tvirtinimo 1998–2000 metams įstatymo pakeitimo įstatymo projekto Nr.P-2090 – 1999 12 16;

Savivaldybių biudžetų pajamų dydį ir išlyginimą lemiančių rodiklių tvirtinimo 2000–2002 metams įstatymo projekto Nr.P-2091 – 1999 12 16;

Akcizų įstatymo 3 ir 5¹ straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr.P-2092 – 1999 12 16;

Valstybinių pašalpų šeimoms, auginančioms vaikus, įstatymo 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr.P-2094 – 1999 12 16;

Naftos ir dujų išteklių mokesčio įstatymo 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr.P-2121 – 1999 12 16;

Gyventojų santaupų atkūrimo įstatymo 6 straipsnio papildymo įstatymo projekto Nr.P-2079 – 1999 12 16.

Teisės ir teisėtvarkos komitetas:

Žemės įstatymo pakeitimo įstatymo projekto Nr.P-1071(2) – 1999 12 14;

Administracinių teisės pažeidimų kodekso 163² ir 209³ straipsnių taikymo įstatymo projekto Nr.P-2016 – 1999 12 14;

Civilinio proceso kodekso 10, 31, 168, 197 straipsnių pakeitimo

įstatymo projekto Nr.P-2106 – 1999 12 07;

Teisinės pagalbos įstatymo projekto Nr.P-2096 – 1999 12 21.

Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas:

Seimo nutarimo “Dėl politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų pareigybių sąrašo” projekto Nr.P-2146 – 1999 12 21.

Balsavo: už – 24, prieš – 1, susilaikė 4.

Replikavo Seimo narys **J.Šimėnas** (kreipėsi į Seimo Etikos ir procedūrų komisiją dėl šio protokolinio nutarimo teisėtumo).

Seimo narių pareiškimai

–Seimo narys **I.Uždaviny** perskaitė pareiškimą dėl 1999 m. gruodžio 1 d. LTV laidoje “Panorama” paskelbtos informacijos.

–Seimo narys **P.Šakalinis** perskaitė Tarptautinės parlamentarų grupės Čėčenijos problemoms pareiškimą Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos pirminkui.

Parengė Gytis JUNEVIČIUS ir Vida NACICKAITĖ

1999 m. gruodžio 7 d. (antradienis)

RYTINIS PLENARINIS POSĖDIS

Priimti įstatymai, nutarimas

–Įmonių įstatymo 1, 2, 12, 24 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei papildymo 25 straipsniu įstatymas. Balsavo: už – 71, prieš – 0, susilaikė 8.

–Buhalterinės apskaitos pagrindų įstatymo 1 straipsnio papildymo įstatymas. Balsavo: už – 67, prieš – 0, susilaikė 9.

–Gyventojų santaupų atkūrimo įstatymo 6 straipsnio papildymo įstatymas. Balsavo: už – 58, prieš – 0, susilaikė 10.

Pagal šį dokumentą gyventojų santaupos trečiaja eile bus atkuriamos ne tik pensininkams, sulaukusiems 60 ir daugiau metų, kaip yra šiuo metu galiojančiame įstatyme, bet ir šeimoms, auginančioms tris vaikus.

–Seimo nutarimas “Dėl priemonių Lietuvos alkoholio rinkos struktūrai subalansuoti” (balsavo: už – 68, prieš – 1, susilaikė 1):

“Lietuvos Respublikos Seimas, konstatuodamas, kad priimtas Akcizų įstatymas, sumažinantis akcizų tarifą nedematizuotam etilo alkoholiui ir kai kuriems alkoholiniams gėrimams, yra tik viena iš priemonių alkoholio kontrabandai sustabdyti, taip pat siekdamas išlaikyti Lietuvos Respublikos alkoholio rinkos struktūros balansą, nutaria:

1 straipsnis.

Pasiūlyti Vyriausybei pateikti Seimui svarstyti kovos su kontrabanda priemonių planą.

2 straipsnis.

Pasiūlyti Vyriausybei kas ketvirtį teikti Seimui informaciją apie kovos su kontrabanda priemonių plano, kuriam Vyriausybė pritarė 1999 m. rugsėjo 15 d. (posėdžio protokolas Nr. 36), vykdymo rezultatus.

3 straipsnis.

Pasiūlyti Vyriausybei iki 2000 m. sausio 15 d. pateikti Seimui Akcizų įstatymo pakeitimo įstatymo projektą, kuriame būtų pateikta subalansuota akcizų tarifų struktūra.

4 straipsnis.

Pasiūlyti Vyriausybei iki 2000 m. sausio 15 d. parengti Vyriausybės nutarimo projektą dėl muitų tarifų pakeitimo, kuriame būtų pateikti subalansuoti muitų tarifai visiems importuojamiems į butelius supilstytiems alkoholiniams gėrimams”.

–Lietuvos Respublikos teritorijoje galiojančių teisės aktų, priimtų iki 1990 m. kovo 11 d., pripažinimo netekusiais galios įstatymo 1 straipsnio pakeitimo ir papildymo įstatymas. Balsavo: už – 50, prieš – 3, susilaikė 1.

–Lietuvos Respublikos teritorijoje galiojančių įstatymų, priimtų iki 1990 m. kovo 11 d., galiojimo laikino pratęsimo įstatymo 1 straipsnio pakeitimo įstatymas. Balsavo: už – 54, prieš – 1, susilaikė 2.

–Valstybės paramos ginkluoto pasipriešinimo (rezistencijos) dalyviams įstatymo 3 straipsnio pakeitimo įstatymas. Balsavo: už – 59, prieš – 0, susilaikė 3.

–Ypatingos skubos tvarka Seimas priėmė (balsavo: už – 45, prieš – 4, susilaikė 10) Valstybinio socialinio draudimo fondo 1999 metų biudžeto išsipareigojimų pripažinimo valstybės vidaus skola ir jos padengimo įstatymą, kuriuo SODROS 1999 metų biudžeto išsipareigojimai – 200000 tūkst. litų – pripažįstami valstybės vidaus skola.

Įstatymo projektą pateikusi socialinės apsaugos ir darbo ministrė I. Degutienė užtikrino, kad priimtas įstatymas padės SODRAI įvykdyti savo išsipareigojimus ir pensijas išmokėti iki 1999 metų gruodžio 24 d.

Pritarta po svarstymo

–Fizinių asmenų pajamų mokesčio laikinojo įstatymo 35 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr.P-1556*.

Priimtas protokolinis nutarimas

Prašyti Vyriausybę pateikti išvadas dėl Fizinių asmenų pajamų mokesčio laikinojo įstatymo 35 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto (Nr.P-1556*).

Atmestas projektas

–Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės ūkio rūmų įstatymo projektas Nr.P-645(4). (Projektas atmestas po svarstymo pagrindinio – Ekonomikos komiteto – siūlymu; teikėjai – Seimo nariai S.Burbienė, R.Čiupaila).

Projektas, gražintas iniciatoriams tobulinti

–Politinių partijų ir politinių organizacijų finansavimo įstatymo 8, 12, 15, 16, 17, 18, 20 straipsnių pakeitimo ir papildymo 21 straipsniu įstatymo projektas Nr.P–2083 (projektas gražintas tobulinti po svarstymo pagrindinio – Teisės ir teisėtvarkos komiteto – siūlymu; teikėjas – Respublikos Prezidento patarėjo pavaduotojas baudžiamosios teisės, įstatymų ekspertizės ir teismų klausimams A.Abramavičius).

Pateikti projektai

–Seimo narė **R.Rutkelytė** pateikė Fizinį asmenų pajamų mokesčio laikinojo įstatymo 35 straipsnio papildymo įstatymo projektą Nr.P–2148, kurio tikslas – sudaryti palankesnes sąlygas studentams, siekiantiems aukštojo mokslo.

Pagal galiojančią įstatymo redakciją sumos, kurias įmonės skiria studentams mokesčiui už studijas sumokėti, apmokestinamos taikant 20 procentų pajamų mokesčio tarifą. Kadangi dabar vis daugiau studentų turi mokėti už studijas, pabrėžia įstatymo projekto iniciatorė, tikslinga įstatymą pakeisti taip, kad remti besimokančius įmonėms būtų naudinga. **Fizinį asmenų pajamų mokesčio įstatymą siūloma papildyti nustatant, kad įmonių išmokamos sumos, skirtos mokesčiui už studijas sumokėti, pajamų mokesčiu neapmokestinamos.**

Įstatymo projektui po pateikimo pritarta, pradėta jo svarstymo procedūra. **Pagrindiniu komitetu įstatymo projektui svarstyti paskirtas Biudžeto ir finansų komitetas.** Įstatymo projekto svarstymas – pavasario sesijoje arba pratęstoje rudens sesijoje.

–Teisingumo ministras **G.Balčiūnas** pateikė Teismų įstatymo 8¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr.P–2174.

Nutarta projektui po pateikimo pritarti ir pradėti jo svarstymo procedūrą. **Pagrindiniu komitetu šiam projektui svarstyti paskirtas Teisės ir teisėtvarkos komitetas.** Svarsty-

mas Seimo posėdyje – pavasario sesijoje arba pratęstoje rudens sesijoje.

–Seimo narys **S.Pečeliūnas** pateikė Seimo rezoliucijos “Dėl 1945 m. Potsdamo konferencijos nutarimų” projektą Nr.P–2070:

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

REZOLIUCIJA

Dėl 1945 m. Potsdamo konferencijos nutarimų

Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimas, **atsižvelgdamas** į tai, kad:

–1945 m. liepos 17 – rugpjūčio 2 d. vykusioje Antrojo pasaulinio karo laimėtojų Potsdamo konferencijoje Karaliaučiaus kraštas (dabar Rusijos Federacijos Kaliningrado sritis) buvo laikinai, iki Taikos konferencijos, perduotas administruoti Sovietų sąjungai. Taikos konferencijai neįvykus, Karaliaučiaus krašto statuso klausimas nebuvo išspręstas;

–Sovietų sąjungai gavus administruoti Karaliaučiaus kraštą jame buvo vykdomas vietinių gyventojų žudymas, trėmimas ir išvarymas;

–militarizuotas Karaliaučiaus kraštas ir šiandien sudaro prielaidas kilti grėsmei saugumui ir stabilumui Europoje;

–sunkiai vykdomas 1991 m. liepos 29 d. Lietuvos Respublikos ir Rusijos Federacijos susitarimas “Dėl bendradarbiavimo ekonominėje ir socialinėje–kultūrinėje RTFSR Kaliningrado srities raidoje”, trukdoma lietuvių tautiniams bei kultūriniais mainams, ignoruojamas lietuvių tautos kultūrinis ir istorinis palikimas;

–1994 m. lapkričio 13 d. Baltijos Asamblėjos rezoliucija “Dėl Kaliningrado srities demilitarizavimo ir tolesnės raidos” ragina Kaliningrado srities demilitarizavimo bei tolesnės raidos klausimais surengti tarptautinį pasitarimą prie apvalaus stalo;

pareiškia, kad

Lietuvos Respublika aktyviai dalyvaus 1945 m. Potsdame numatytoje surengti Taikos konferencijoje ar kituose tarptautiniuose forumuose svarstant ir sprendžiant Karaliaučiaus krašto (Rusijos Federacijos Kaliningrado srities) demilitarizavimo bei jo tolesnės raidos klausimus.

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO PIRMININKAS

Projektą teikia: Lietuvos Respublikos Seimo nariai

Saulius Pečeliūnas, Stanislovas Buškevičius, Vytautas Čepas

1999 10 11

Nutarta paskirti pagrindiniu komitetu šiam projektui svarstyti Užsienio reikalų komitetą, kuris atlieka Redakcinės komisijos funkcijas (bendru sutarimu).

–Seimo narys **V.Martišauskas** pateikė Administracinių teisės pažeidimų kodekso 21, 306 straipsnių papildymo ir pakeitimo bei Kodekso papildymo 29² straipsniu ir 31² skirsnio įstatymo projektą Nr.P–1070(2).

Nutarta projektui po pateikimo pritarti ir pradėti jo svarstymo procedūrą. **Pagrindiniu komitetu šiam projektui svarstyti paskirtas Teisės**

ir teisėtvarkos komitetas. Svarstymas Seimo posėdyje – pavasario sesijoje arba pratęstoje rudens sesijoje.

–Socialinės apsaugos ir darbo ministrė **I.Degutienė** pateikė Valsstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto 2000 metų rodiklių patvirtinimo įstatymo projektą Nr.P–2101(2).

Projekte siūloma patvirtinti Lietuvos Respublikos 2000 metų valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetą – 4585935 tūkst. litų pajamų, 4556979 tūkst. litų išlaidų ir 38000 tūkst. litų kasos apyvartos lėšų.

Vyriausybė taip pat siūlo patvirtinti draudėjų bendrojo valstybinio socialinio draudimo įmokų 31 procento tarifą ir tokius jo dydžius atskiroms draudimo rūšims: pensijų draudimui – 22.5 proc.; ligos ir motinystės draudimui – 3.0 proc.; draudimui kompensacijoms – 0.0 proc.; draudimui nuo nedarbo – 1.5 proc.; nelaimingų atsitikimų darbe ar profesinių ligų draudimui – 1.0 proc. sveikatos draudimui – 3.0 proc.

Projekte taip pat siūloma:

–patvirtinti apdraustųjų valstybinio socialinio draudimo įmokų 3 procentų tarifą ir jo dydžius atskiroms draudimo rūšims: pensijų draudimui – 2.5 proc.; ligos ir motinystės draudimui – 0.5 proc.

–patvirtinti įmokos valstybinei socialinio draudimo bazinei pensijai gauti dydį – 50% bazinės pensijos.

–patvirtinti ekonomiškai silpnų ūkių ūkininkų ir dirbančių ūkyje pilnamečių jų ūkių narių mokamą valstybinio socialinio draudimo įmokos bazinei pensijai gauti dalį – 20 % bazinės pensijos.

Seimas antrajam SODROS biudžeto projekto variantui pritarė po pateikimo ir pradėjo jo svarstymo procedūrą. (Pirmas projekto variantas buvo pateiktas 1999 10 28; 1999 11 18 – po svarstymo grąžintas Vyriausybei tobulinti). **Svarstymas Seimo plenariniame posėdyje – 1999 gruodžio 16 dieną.**

–Socialinės apsaugos ir darbo ministrė **I.Degutienė** pateikė:

1. Socialinio nelaimingų atsitikimų darbe ar profesinių ligų draudimo įstatymo projektą Nr.P–2196;

2. Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo 44 straipsnio pakeitimo bei 31 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektą Nr.P–2197.

Nutarta šiems projektams po pateikimo pritarti ir pradėti jų svarstymo procedūrą. **Pagrindiniu komitetu šiems projektams svarstyti paskirtas Socialinių reikalų ir**

darbo komitetas, papildomu – Sveikatos reikalų komitetas. Preliminari svarstymo Seimo posėdyje data – 1999 12 16.

Pranešėjas – Seimo narys J.Bernatonis atsisakė pateikti Fizinių asmenų pajamų mokesčio laikinojo įstatymo 4 ir 7 straipsnių bei 2 priedėlio papildymo bei pakeitimo įstatymo projektą Nr.P–1954. Posėdžio pirmininkas kreipėsi į Seimo Etikos ir procedūrų komisiją prašydamas įvertinti Seimo nario J.Bernatonio argumentus dėl projekto Nr.P–1954 pateikimo procedūros.

VAKARINIS PLENARINIS POSĖDIS

Seimo Pirmininkas V.Landsbergis kreipėsi į Seimo narius siūlydamas dalyvauti akcijoje ir pervesti ketvirtadalį gruodžio mėn. atlyginimo į valstybės biudžetą.

Projektai, grąžinti iniciatoriams tobulinti

–Mokesčių administravimo įstatymo 7, 8, 14, 16, 17, 22, 24, 26, 26¹, 29, 39¹, 49, 50, 52, 54, 55, straipsnių pakeitimo ir papildymo 22¹ straipsniu įstatymo projektas Nr.P–1870(A) (grąžintas tobulinti po svarstymo pagrindinio – Biudžeto ir finansų komiteto – siūlymu; teikė ją – finansų viceministrė V.Latvienė)

–Mokesčių administravimo įstatymo 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr.P–2123 (po svarstymo; teikė ją – finansų viceministrė V.Latvienė).

Pritarta po svarstymo

–Fizinių asmenų pajamų mokesčio laikinojo įstatymo 33, 35 ir 37 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr.P–2099(3*).

–Kūno kultūros ir sporto įstatymo 11, 27, 49, 50 straipsnių pakei-

timo ir papildymo įstatymo projektui Nr.P–2076(2*).

– Civilinio kodekso 7 ir 7¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr.P–2068*;

– Visuomenės informavimo įstatymo 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr.P–2069*.

Projekte Nr. P–2068 siūloma **panaikinti maksimalią moralinės žalos atlyginimo ribą.** Pagal šiuo metu galiojantį įstatymą minėta suma yra “nuo penkių šimtų iki dešimties tūkstančių litų”. Jei Seimo nario H.Stasiulevičiaus pateiktas Civilinio kodekso pakeitimo įstatymas bus priimtas, **moralinės žalos atlyginimo dydį kiekvienu konkrečiu atveju nustatys teismas.** Seimo narė **R.Melnikienė** siūlė įvesti moralinės žalos atlyginimo dydžio ribą, t. y. Seimo narės siūlymu žalos atlyginimo dydį kiekvienu atveju “nuo 5 MGL iki 500 MGL” turėtų nustatyti teismas. Seimas šiam pasiūlymui balsų dauguma nepritarė.

Pateikti projektai

–Biudžeto ir finansų komiteto pirmininkė **E.Kunevičienė** pateikė Seimo nutarimo “Dėl Lietuvos banko 2000 metų ūkinių bei bendrųjų valdymo išlaidų ir pajamų sąmatos patvirtinimo” projektą Nr.P–2195.

Nutarta projektui po pateikimo pritarti ir pradėti jo svarstymo procedūrą. **Pagrindiniu komitetu šiam projektui svarstyti paskirtas Biudžeto ir finansų komitetas.** Preliminari svarstymo Seimo posėdyje data – 1999 12 16.

–Finansų ministras **V.Dudėnas** pateikė Valstybės skolos įstatymo 4 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr.P–2194.

Nutarta projektui po pateikimo pritarti ir pradėti jo svarstymo procedūrą. **Pagrindiniu komitetu šiam projektui svarstyti paskirtas Biudžeto ir finansų komitetas.** Preliminari svarstymo Seimo posėdyje data – 1999 12 14.

Valstybinės tabako ir alkoholio kontrolės tarnybos direktorius Česlovas BALSYS atsakė į Seimo narių klausimus.

Č.BALSYS. /*Stenograma*/ Gerbiamasis posėdžio pirmininke, gerbiamieji Seimo nariai, man malonu, kad per pusmetį jau antrą kartą aš esu šioje garbingoje tribūnoje. Už atliekamą darbą jau atsiskaičiau Seimo Sveikatos reikalų komitete, rugsėjo mėnesį teikėme išsamią informaciją Vyriausybei. Tarnybos darbą tikrino keturių ministerijų sudaryta komisija, nuolat sulaukiame įvairių atsiliepimų ir publikacijų žiniasklaidoje. Visa tai rodo, kad alkoholio ir tabako verslas yra nuolat stebimas ir aktualus. Bet koks primamas sprendimas sulaukė nemažai atgarsio visuomenėje. Kadangi apie tarnybos veiklą per 1997–1998 metus iš šios tribūnos atsiskaičiau šių metų gegužės mėnesį, todėl, jeigu leisite, labai trumpai norėčiau pateikti keletą duomenų apie nuveiktą darbą per šių metų 11 mėnesių.

1999 metais patikrinta 970 ūkio subjektų, besiverčiančių alkoholio ir tabako verslu. 392 atvejais nustatyti Alkoholio kontrolės ir Tabako kontrolės įstatymų ir šiuos įstatymus lydinių aktų pažeidimai. Baudos už šiuos pažeidimus ir kitos įstatymų numatytos sankcijos – licencijų sustabdymas, panaikinimas ir kt. – skirtos 392 ūkio subjektams. Bendra baudų suma sudaro 506 tūkst. Lt., išieškota 432 tūkst. litų. Teis-

mams apskūsti 24 mūsų sprendimai, 10 sprendimų palikti galioti mūsų redakcijos, 10 sprendimų yra nagrinėjami, 4 sprendimus teismo institucijos panaikino.

Už atsiskaitymų valstybės biudžetui delsimą tarnyba 36 įmonėms panaikino 63 licencijas verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais ir tabako gaminiais. Už atsiskaitymų su alkoholio pramonės įmonėmis nevykdymą panaikinta 1 licencija verstis didmenine prekyba.

Tarnybos darbuotojai aktyviai dalyvavo rengiant įstatymus lydinių aktų projektus, vykdant įstatymų kontrolės programas bendradarbiavo su kitomis žinybomis, tikrinančiomis alkoholio ir tabako verslu užsiimančias įmones.

Tiek labai glaustai apie veiklą. Pasiruošęs atsakyti į jūsų pateiktus dėl tarnybos nuostatuose reglamentuotos veiklos klausimus. Tiek.

PIRMININKAS. Dėkoju, pone direktoriau. Jūsų nori paklausti šešiolika Seimo narių /.../.

V.PANDRIUKAITIS. Gerbiamasis tarnybos vadove, norėčiau jūsų paklausti jau seno ir nusibodusio klausimo dėl valstybinės alkoholio gamybos monopolio problemos. Sakykite, ar jūs pateikėte, ar padarėte tyrimus, ar paskaičiavote ir pasakėte savo išvadas dėl galimybės vis dėl-

to išlaikyti alkoholio gamybos monopolį valstybės rankose?

Č.BALSYS. Įpareigojimas ir įstatymas numato, kad mūsų tarnyba, kartu su kitomis institucijomis, Žemės ūkio ministerija, Sveikatos ministerija ir Ūkio ministerija, pateikia galimus monopolio įvedimo variantus į didmeninę ir mažmeninę prekybą. Šituos pasiūlymus mes turime pateikti iki š.m. gruodžio 31 d. ir jie Vyriausybei bus iki tos datos pateikti. Tačiau alkoholio gamybos monopolio šiandien nėra, todėl, matyt, ateityje šį klausimą galima būtų nagrinėti. Reikėtų keisti Alkoholio kontrolės įstatymo 12, 13 straipsnius, kuriuose yra numatoma, kad alkoholinius gėrimus iki 22 laipsnių gali gaminti ne tik valstybinės įmonės, bet ir kitos registruotos šalyje įmonės. Tiktai pakeitus tą straipsnį, matyt, būtų galima prie to grįžti. Bet tai ne vien mūsų tarnybos darbas, tai yra Vyriausybės ir Seimo prerogatyva.

J.LISTAVIČIUS. Gerbiamasis pranešėjau, noriu paklausti. Ar jūs tenkina esanti teisinė bazė, jeigu ne, tai ką siūlytumėte keisti ar papildyti? Ačiū.

Č.BALSYS. Teisinė bazė, sakyčiau, tenkina mūsų tarnybą, tačiau reikėtų kai kuriuos tiek Administracinių teisės pažeidimų kodekso straipsnius, tiek Alkoholio kontrolės įstatymo straipsnius dėl atsakomybės koreguoti. Reikia, kad padaryti nusižengimai būtų adekvatūs šiam nusižengimui, nes šiandien yra Administracinių teisės pažeidimų kodekso 173¹² straipsnis (jeigu teisingai prisimenu), kuris numato įmonės vadovui ir vyriausiajam finansistui nuo 5 iki 10 tūkstančių Lt baudą, vien, sakyčiau, už tokį formalų pažeidimą, kaip licenzijos numerio neužrašymą į prekių gabenimo dokumentus. Šie pasiūlymai buvo pateikti Vyriausybei, jų buvo ne vienas ir ne du, mūsų tarnyba teikė 14. Jeigu reikėtų, galėčiau plačiau pakomentuoti, kokie yra tie kiti pasiūlymai.

V.VELIKONIS. Gerbiamasis direktoriau, šiandien Seime skambė-

Seimo nariai Antanas Račas, Audronius Ažubalis

jo dideli žodžiai apie M.Daukšą, "Postilę", Kėdainius. Tai va, Kėdainių senamiestyje stovi M.Daukšą menantis namas, kuriame Nepriklausomos Lietuvos metais buvo parduvinėjamas Jo Bjaurybė valstybinis alkoholis. Nors nuo to laiko praėjo 60 metų, bet kėdainiečiai dar ir šiandien šį namą vadina monopolium. Jūs iš dalies atsakėte į tą klausimą ponui V.Andriukaičiui, kas darytina, kad tas monopolis būtų šiek tiek išlaikytas, bet aš noriu tuomet paklausti, gal žinote, kiek valstybių įveža mums ir į kiek šalių įvežame mes tų gėrimų? Gal reikėtų nustatyti kvotas įvežamo arba nustatyti kvotas abipusio pasikeitimo alkoholiniais gėrimais? Taip pat gal atskaitytumėte, dabar sklando šie pasiūlymai, dėl rūkalų reklamos pratęsimo, ir čia, Seime, atrodo, bus svarstoma? Kokią poziciją jūs užimate šiuo klausimu?

Č.BALSYS. Alkoholiniai gėrimai yra įvežami turbūt ne mažiau kaip iš 20 pasaulio šalių. Yra net ir iš tokių tolimų šalių kaip Australi-

ja, Pietų Amerika, JAV, jau nekalbant apie Europos valstybes. Nors sklando nuomonė, kad importuotojai yra labai dideli vietinės pramonės konkurentai, tačiau skaičiai rodo truputį ką kita. Stiprių alkoholinių gėrimų įvežama į šalį tikrai 5–5,5%, palyginti su Lietuvoje pagaminamais stipriais alkoholiniais gėrimais. Šiek tiek kitokia situacija yra dėl vyno. Vyno yra įvežama ir parduodama Lietuvoje apie 40%, palyginti su visu šalyje parduodamu vynu. Tokiu būdu įstatymas numato, esant kritinei situacijai, padidėjus sergamumui, padidėjus kitoms neigiamoms pasekmėms, susijusioms su alkoholio vartojimu, nustatyti įvežimo kvotas. Tačiau kol kas manom, kad tokio reikalo dar nėra, jeigu tai būtų, sąlygos pareikalautų, tai įstatymas nedraudžia nustatyti kvotas. Na, nežinau dėl alaus reklamos. Šiandien šalyje alkoholinių gėrimų reklama nėra draudžiama, jinai yra tikrai ribojama. Todėl kokia nuostata galėtų būti, ar tai atsisakant to ribojimoalui?.. Nors, mano nuomo-

ne, alus irgi yra alkoholinis gėrimas, tiktai jis yra silpnas ir įstatymas skatina jį gaminti.

R.KUPČINSKAS. Gerbiamasis pranešė jai, norėčiau iš jūsų sužinoti, kokia dabar yra situacija, ar yra fiksuojama ir kontroliuojama, kiek Lietuvoje yra nelegalių alkoholinių gėrimų išpilstymo įmonių? Kaip ir kas daroma, kokių priemonių imamasi, kad falsifikatai nepapultų į platų mažmeninės prekybos tirkslą? Ir paskutinis klausimas, ar teisingai supratau, kad į Lietuvą įvežama, importuojama tikrai 5% alkoholinių gėrimų? Prašau į tuos klausimus atsakyti. Ačiū.

Č.BALSYS. Dėkoju. Ne, mūsų tarnyba tikrai neturi tokios informacijos, kiek yra nelegalių fabrikėlių, kurie pilsto, gamina arba falsifikuoja alkoholinius gėrimus. Pateikiamose informacijose, kurią mums teikia kas pusmetį Vidaus reikalų ministerija, tokio skaičiaus taip pat nerandame. Jau ir praeitų metų, ir šių metų tikrinimais, ne tikrai mūsų tarnybos, bet ir kitų žinybų, kurios

yra įpareigotos tikrinti vykdant Alkoholio kontrolės įstatymą, falsifikuotų yra nustatoma vienetai oficialiose įmonėse, kurios turi licenziją prekiauti alkoholiniais gėrimais. Vienetai. Įvedus banderoles, ypač gerai apsaugos banderoles nuo 1998 m. pradžios, banderoles pagaminti yra gana sudėtinga, o kontroliuoti, ar prekiaujama su banderolėmis, ar be jų, nėra taip sudėtinga. Yra tam tikra sistema, kurią turi kontroliuojančios institucijos, todėl patikrinti, ar šie gėrimai yra pagaminti legaliai, tikrai yra nesunku. Taip pat 5% yra... Kaip sakant, galbūt netiki tais skaičiais kai kurie Seimo nariai, 5%... Aš pabrėžiu, stiprių alkoholinių gėrimų, tai yra stipresnių negu 22 laipsniai. Tai yra oficiali statistika, tai yra oficialus įvežimas. Kiek įvežama neoficialiai, čia yra visai kita kalba.

V.MARTIŠAUSKAS. Pone pranešėjau, man atrodo, kad šiandien būtų visai pravartu grįžti prie tabako reklamos draudimo, kuris turėtų įsigaliooti nuo naujų metų. Mes kaip tik dabar turime tokį precedentą. Štai kolegos Seimo nariai pasirašo atsisakydami savo pertekliaus, atlyginimo, dėl biudžeto, o mes drausdami šią reklamą, kaip jūs puikiai suprantate, prarasime daugybę pinigų iš jos. Gal kaip tik dabar tas momentas, kad mums derėtų stabtelėti, bent atidėti kuriam laikui šį draudimą, nes aš bijau, kad pralengsime Europos Sąjungą ir paskui europiečiai uždus mus ilgai vysis. Ačiū.

Č.BALSYS. Tabako reklama bus draudžiama nuo sausio 1 dienos. To įstatymo pakeitimo nuostatos ne dėl mūsų kaltės nebuvo visiškai įvykdytos iki šio laiko. Tačiau Europos Sąjungos direktyvose yra numatoma, kad reklama jau yra uždrausta per televiziją nuo 1991 metų. Ir jokių lengvatų, jokių, taip sakant, palengvinimų, ar kitų lengvinančių aplinkybių draudžiant reklamą Europos Sąjunga nenumato. Tam yra Europos teisės departamento išvada, yra tam tikros direktyvos, tačiau manau, kad tai yra kur kas kenksmingesnis produktas negu alkoholis ir ta šian-

dien galiojanti nuostata atitinka ir Europos Sąjungos, ir, manau, mūsų Tabako kontrolės įstatymo pagrindus.

J.ŠIMĖNAS. Aš noriu paklausti dėl alkoholio ir tabako. Vienas klausimas iš dviejų dalių. Pirmiausia dėl alkoholio. Kaip jūs manote, jeigu būtų privatizuojami alkoholio fabrikai, ar būtų lengviau kontroliuojamos įplaukos į valstybės biudžetą mokesčių pavidalu, ar sunkiau? Ir antras dalykas. Kaip jūs vertinate dar vieno tabako fabriko statybą laisvojoje ekonominėje zonoje? Ar jums nuo to bus lengviau, ar nepajusite?

Č.BALSYS. Matyt, žiūrint kontrolės aspektu, kontroliuoti ar valstybinę įmonę, ar privačią įmonę turbūt nesudaro didelio sunkumo, nes šiandien sunkiai, tačiau visoms nuosavybės formoms, esančioms alkoholio pramonės įmonėse, įdiegta gana, sakyčiau, patikima apskaitos sistema. Daug pramonės įmonių priešinasi banderolių įvedimui arba jų taros apskaitai, banderolių apskaitos prietaisų įvedimui, prieš banderoliavimo aparatą, po banderoliavimo aparato, patenkant į Lietuvos produkcijos sandėlį ir t.t. Remiantis licencijavimo taisyklėmis žinomi visi judėjimo keliai. Aš manau, kad nuosavybės forma tam neturėtų įtakos. Mes jau turime praktiką. Šiandien iki 22% alkoholinių gėrimų (ir ne tik) gamina ir privačios įmonės. Problemų tikrinimo atžvilgiu ir mokesčių mokėjimo, čia geriau galėtų atsakyti Finansų ministerija, turbūt nėra.

Dėl naujo fabriko statybos. Kiek man žinoma, tai lyg Klaipėdos laisvojoje ekonominėje zonoje bus statoma. Aišku, darbo padaugės, turint mintyje, kaip sunkiai buvo įvedama tvarka dabartiniame "Philip Morris" fabrike.

A.MATULAS. Gerbiamasis kolega, iš tikrųjų Seimo Sveikatos reikalų komitetas šių metų liepos 13 d. analizavo jūsų tarnybos veiklą ir galiu pasakyti, kad išsamiai susipažino su jūsų atliekamais darbais. Galiu teigti ir, atrodo, komitetas tai patvir-

tino, kad jūsų tarnyba vis dėlto atlieka didelį darbą. Aš norėjau padėkoti jums už atsakymą ponui V.Martišauskui. Tikrai labai šaunu, kad jūs puikiai suvokiate, kad tabakas vis dėlto yra gerokai kenksmingesnis. Noriu paprašyti pono V.Martišausko, kad jis vis dėlto paskaiciuotų, kiek mes prarandame lėšų...

PIRMININKAS. Gerbiamasis kolega, reikia klausyti pranešėjo, o ne garbinti V.Martišauską.

A.MATULAS. Minutė nepraėjo. Kiek prarandame lėšų dėl tabako padarytos žalos sveikatai. Aš noriu paklausti, kaip jums vis dėlto pasiseks įgyvendinti šį priimtą įstatymą dėl tabako reklamos, jeigu kolegoms iš kairės nepavyks tas bandymas liberalizuoti reklamą ir nukelti jos galiojimo laiką?

Č.BALSYS. Manau, kad turimos jėgos leidžia užtikrinti dabartinę galiojančią Tabako kontrolės įstatymo nuostatą. Kita vertus, kur kas lengviau kontroliuoti, kai yra draudžiama, negu yra palikta daug, sakyčiau, tokių properšų, kur galima vienaip ar kitaip traktuoti, apeiti įstatymą ir t.t. Nemanau, kad tai būtų didelė problema.

L.L.ANDRIKIENĖ. Gerbiamasis direktoriau, Valstybinė tabako ir alkoholio kontrolės tarnyba vykdo alkoholio ir tabako gamybos didmeninės prekybos bei importo licencijavimą ir kontrolę. Todėl prašau jūsų atsakyti. Pirma. Kokios buvo alkoholio ir tabako importo tendencijos per ataskaitinį laikotarpį, t.y. per 11 šių metų mėnesių? Antra. Kaip alkoholio ir tabako importas yra reguliuojamas akcizo mokesčiais? Prašyčiau jus palyginti šių produktų ar šių gaminių akcizus Lietuvoje su Latvijos ir Estijos akcizų dydžiais. Ačiū.

Č.BALSYS. Labai platus klausimas. Tendencijos yra tokios, kad šiais metais tiek importuoti alkoholiniai gėrimai, tiek Lietuvoje pagaminti gėrimai mažėjo palyginti su 1998 metais. Tačiau importuoti alkoholiniai gėrimai mažėjo mažesniu tempu negu Lietuvoje pagaminti alkoholiniai gėrimai.

PIRMININKAS. Apie kainas jūs kalbate.

Č.BALSYS. Ne apie kainas. Aš kalbu apie kiekius. Jeigu gerai supratau, tai klausimas buvo apie kiekius. Pastaruoju metu tiek vidaus gamybos, tiek importinių alkoholinių gėrimų realizavimas dėl sumažinto akcizo gana sparčiai auga ir didėja. Akcizai nėra mūsų tarnybos prerogatyva, tačiau dėl intereso kaip tokio (aš domiuosi tais klausimais), tai yra numatyti ne tik akcizai, bet yra ir muitai. Akcizai ir įvežamai, ir Lietuvoje gaminamai produkcijai yra vienodi. Nėra jokios diskriminacijos akcizų atžvilgiu. Tačiau kai kurioms alkoholinių prekių grupėms yra numatyti muitai. Pavyzdžiui, salykliniam alui yra numatytas autonominis 20% muitas, konvencinis – 15%, preferencinių muitų su Europos Sąjungos šalimis bei Latvija muitų nėra. Vynams iš šviežių vynuogių, įskaitant ir pastiprintus vynus, nei autonominio, nei konvencinio, nei preferencinio maito nėra. Aš manau, kad tai yra teisinga, nes pagrindinę Alkoholio kontrolės įstatymo nuostatą – skatinti silpnų alkoholinių gėrimų vartojimą tai ir atitinka. Tačiau yra muitai stipriems alkoholiniams gėrimams, tai degtinei, viskiui, konjakui, brendžiui ir panašiai. Autonominis muitas sudaro 100%, konvencinis – 50%, preferencinis, kaip minėjau, su kai kuriom šalim yra nulinis. Nors tai yra labai plati tema, jeigu gerbiamąjį Seimo narį domintų, aš galėčiau suteikti kur kas kitu laiku platesnę informaciją.

M.ŠERIENĖ. Ponas Balsy, jūsų vadovaujamos tarnybos nuostatų 5.11 punktą skamba taip: “Tarnyba vykdo alkoholinių gėrimų ir tabako gaminių vartojimo monitoringą”. Ir dar noriu pasiremti 5.15 straipsniu: “Rengia ir teikia pasiūlymus Lietuvos Respublikos Seimui, Lietuvos Respublikos Vyriausybei, kitoms valstybės institucijoms dėl alkoholio ir tabako kontrolės politikos formavimo, jos įgyvendinimo”. Įdomu, ar mes galime susipažinti su to jūsų vyk-

Seimo narė Marija Šerienė

domo monitoringo suvestine, ar galėtumėt pateikti Seimui? Žinau, kad prieš pateikiant ponui A.Čaplikui įstatymą dėl alkoholio monopolio panaikinimo jūs nieko nebuvo svarstę ir nieko nebuvo sprendę dėl alkoholio politikos. Ar jūs galėtumėt pateikti Seimui (na, ne šiandien, rytoj) savo pasiūlymus dėl to dar kartą rengiamo teikti projekto?

Č.BALSYS. Mūsų tarnybos tikrai niekas neprašė. Mes niekam oficialiai ir neoficialiai neteikėm informacijos dėl privatizavimo, kadangi tai yra ne mūsų veiklos sritis, yra šeimininkai – Žemės ūkio ministerija, Turto fondas, Vyriausybė. Ir todėl tokią informaciją teikti – tai galėtų būti tiktai mano vieno, ne tarnybos, o mano asmeninė nuomonė, ką aš apie tai maštau.

Dėl pirmojo klausimo, monitoringo. Mes turim duomenis, turim pardavimo analizę tiek Lietuvoje, tiek kaimyninėse šalyse, kiek sugebam surinkti, mes turim realizaciją, pradedant 1980 metais, kiek yra parduota alkoholinių gėrimų Lietuvoje, turim informaciją, kiek yra per pastaruosius metus parduota kaimyninėse šalyse, daugelyje Europos Sąjungos šalių, kiek yra suvartojama alkoholinių gėrimų, turime gamybos duomenis, pradedant nuo 1980

metų, kiek Lietuvoje buvo pagaminta alkoholinių gėrimų ir t.t. Tai mes tvarkome taip, kaip yra numatyta nuostatuose. Ir jums pageidaujant tą galėtume mes padaryti apibendrintai, suvestinę medžiagą pateikti rytoj. Mes žinom, kiek Lietuvos pramonė kas savaitę parduoda ir pagamina alkoholinių gėrimų.

R.MELNIKIENĖ. Gerbiamasis pranešėjau, vieną iš savo pranešimo dalių jūs skyrėte baudoms, kurias surinkote į valstybės biudžetą. Ir susidarė įspūdis, lyg pagrindinė jūsų įstaigos funkcija yra bausti. Tai aš ir norėčiau apie tas baudas paklausinėti.

Visai neseniai labai plačiai spaudoje buvo aptartas toks atvejis, kai kompanija Naujųjų metų proga išsiuntinėjo šampanizuoto vyno butelius savo klientams, tokiu būdu pasveikindama juos su artėjančiais Naujaisiais metais. Jūs nubaudėt juos labai didele bauda, be rods, 50 tūkst. Lt (aš gal klystu). Norėjau paklausti, kokią žalą ir kam ta kompanija iš tikrųjų padarė – valstybei, visuomenei, vartotojams? Ir dar norėčiau paklausti. Jeigu, pavyzdžiui, koks nors Seimo narys padovanos šampano butelį savo kolegai arba savo draugui, arba penkiems draugams, arba dešimčiai

draugų po butelį, ar tai taip pat bus platinimas ir kokia bauda mes būsim nubausti?

Č.BALSYS. Nėra tikslas bausti. Mūsų tarnybos tikslas nėra surinkti kuo daugiau pinigų. Kaip aš minėjau, nubausti 392 ūkio subjektai. Kai kurių ūkio subjektų apyvarta yra nuo 100 iki pusės milijardo, o galima bausti pagal įstatymą iki 5% nuo apimtys, tai galima apskaičiuoti, kad jeigu apyvarta – 400 mln., 5% bus 20 mln. suma. Baudos visiškai nėra tikslas, jos skiriamos, sakykim taip, sveiko proto ribose, vadovaujantis sveika logika, ne dėl to, kad ta įmonė žlugtų, nors faktiškai tokių baudų skyrimas yra analogiškas įmonės uždarymui. Kompanijai (...) už šampaną buvo skiriama bauda ne už tai, kad ji dovanojo, ne už tai, kad ji skatina savo ūkinę veiklą, bet už tai, kad ji laikė, saugojo alkoholinius gėrimus ne licencijoje nurodytoje vietoje, o licencijos jie neturėjo, savaime aišku, ji negalėjo jo saugoti ir laikyti. Aš manau, įstatymas yra taikomas juridiniams asmenims. Fiziniai asmenys, jeigu man dovanotų ir aš priimčiau, matyt, aš nepažeisčiau Alkoholio kontrolės įstatymo jokiais aspektais.

S.SLAVICKAS. Gerbiamasis direktoriau, dėl stabilios padėties rinkoje į Lietuvos tabako sektorių yra pritraukta per 63 mln. JAV dolerių užsienio investicijų. Šiuo metu Vyriausybė siūlo padidinti akcizą cigaretėms. Tačiau pateiktame projekte šis didinimas numatytas ne staigus, bet dviem etapais. Noriu paklausti, kada lengviau kontroliuoti tabako rinkos vystymąsi ir kontrabandą – ar esant staigiam mokesčio padidėjimui, ar etapais? Ačiū.

Č.BALSYS. Turbūt ne vien tik tai kontrolė. Jeigu tai nestaigus mokesčio padidėjimas, tokiu atveju, aš manau, yra eliminuojama didesnė kontrabandos ir nelegalios gamybos arba prekybos tikimybė. Staigus šuolis niekada nebūna geras.

PIRMININKAS. Dėkoju, pone direktoriau. Sėkmės darbus ne tik baudžiant.

Č.BALSYS. Ačiū.

Seimo nariai Rasa Melnikienė ir Virginijus Martišauskas

Seimo nariai Juozas Dringelis ir Nijolė Ambrazaitytė

Seimo narių pareiškimai

–Seimo narė **S.Burbienė** perskaitė LDDP frakcijos pareiškimą “Dėl konservatorių siūlomo taupymo”.

–Seimo narys **A.Petrusevičius** perskaitė Baltijos Asamblėjos rezoliuciją “Dėl situacijos Kaukaze”.

–Seimo narys **R.Kupčinskas** perskaitė Parlamentinės ryšių su Čėčėnijos Respublika Ičkerija grupės pareiškimą.

–Seimo narys **G.Šileikis** perskaitė Centro frakcijos pareiškimą dėl frakcijos sprendimo gruodžio mėn. 1 savaitės darbo užmokestį skirti socialinėms reikmėms.

Parengė Jolanta ANSKAITIENE

Žalos atlyginimas garbės ir orumo bylose

Daugumos šalių įstatymuose maksimali civilinio ieškinio suma garbės ir orumo bylose nėra nustatyta. Tokia riba numatyta tik keliose valstybėse (pavyzdžiui, Austrijoje, Maltoje). Kitose Europos šalyse, taip pat JAV, Kanadoje, Australijoje priteisiamos civilinio ieškinio sumos dydį nustato teismas. Konkrečiose bylose paprastai nedaroma esminio skirtumo ar ieškovas yra fizinis, ar juridinis asmuo. Taip pat neišskiriama žala garbei ar orumui, o vertinama žala padaryta neteisinais (melagingais) pareiškimais. Tačiau, galima pastebėti, kad skiriant žalos atlyginimo dydį atsižvelgiama, ar klaidingi žiniasklaidos pareiškimai padrė ir finansinių nuostolių. Tokiais atvejais žalos atlyginimo suma būna žymiai didesnė.

Apskritai, kaip rašo savo knygoje „Civilinės atsakomybės problemos“ Valentinas Mikelėnas, daugelyje šalių, kur neturtinė žala atlyginama tik įstatymo numatytais atvejais, jos dydžio nustatymas paliekamas teismo nuožiūrai.

Beveik visose Europos šalyse vyksta ginčai tarp žiniasklaidos organizacijų ir įstatymų leidėjų bei privatumą ginančių organizacijų dėl ieškinių dydžio, dėl teisės išsaugoti šaltinio konfidencialumą, dėl baudžiamųjų bylų prieš žiniasklaidą ir panašių dalykų. Nemažai bylų iš Vakarų valstybių pasiekia Europos žmogaus teisių teismą, kurio sprendimai tampa rimtais teisės precedenais visoms Europos Tarybos šalims.

Įtakingiausi žiniasklaidos laisves ginantys susivienijimai (*International Press Institute, Committee to protect Journalists, Freedom Forum, World Association of Newspapers*) nuolat vykdo keletą tarptautinių žiniasklaidos laisvės kampanijų, iš kurių įtakingiausia yra: *World Press Freedom Review*.

Tarptautinių spaudos susivienijimų pagrindinė keliama spaudos laisvės problema susijusi su baudžiamuoju žiniasklaidos atstovų

persekiojimu. Dauguma organizacijų teigia, jog **baudžiamasis** žiniasklaidos persekiojimas nesuderinamas su šiuolaikinės demokratinės valstybės principais, išskyrus tuos atvejus, kai tai būtina, norint užtikrinti valstybės saugumą ir visuomenės rimtį. Todėl melagingos informacijos paskleidimo bylos turi būti nagrinėjamos **civilinės teisės** rėmuose. Taip pat dažnai teigiama, kad baudžiamasis persekiojimas prieštarauja Europos Sąjungos teisei. Tačiau daugelio Europos Sąjungos valstybių baudžiamuosiuose kodeksuose tebėra numatyta **baudžiamoji** atsakomybė už šmeižtą (beveik netaikoma). Šiam susirūpinimui pritaria ir Europos Taryba.

Europos Taryba skiria didelį dėmesį žodžio laisvės, kurią garantuoja ET Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių konvencijos 10 str., įgyvendinimo priežiūrai. Taip pat pažymima, kad reikia siekti balanso tarp žodžio bei spaudos laisvės įgyvendinimo ir asmens privatumo bei jo teisių – kad vienos garantuotos laisvės įgyvendinimas negriautų kitos laisvės. 1998 m. birželio 26 d. ET Parlamentinė asamblėja priėmė rezoliuciją Nr. 1165 (1998), kurioje teigiama, kad redaktoriai ir žurnalistai turi būti traukiami atsakomybėn už įsibrovimą į privatų gyvenimą ar šmeižtą. Šios rezoliucijos išaiškiniame pažymima, kad nuostolių atlyginimas turi būti toks, kad veiktų kaip atgrasymas nuo brovimosi į privatumo sferą.

1996 m. ET Ministrų komitetas įsteigė monitoringo grupę, kuri stebi ET valstybių – narių priimtų įsipareigojimų vykdymą žodžio laisvės srityje. Stėbėjimo (monitoringo) grupės ataskaita buvo pateikta seminarų forma: 1997 m. surengti du seminarai Budapešte (dalyvavo Kęstutis Adamonis ir Laimonas Tapinas) ir Strasbūre (Lietuvos atstovai nedalyvavo), kuriuose pristatyti pranešimai: „**Žodžio laisvė pagal ET Žmogaus teisių konvenciją**“ ir „**Ap-**

ribojimai nuomonių laisvei ir informacijos atskleidimui apie politikus bei valstybės pareigūnus“. Šiuose seminaruose apžvelgta ET valstybių teisė bei konkrečių bylų patirtis. Tiek ET monitoringo grupės, tiek ET didžiausias susirūpinimas susijęs su tuo, jog žiniasklaidos atstovai nebūtų baudžiami laisvės atėmimo bausmėmis (nors ir lygtinėmis). Dėl to ypač smarkiai kritikuojama Graikija. Konfliktai tarp žodžio laisvės ir privatumo turi būti sprendžiami civilinėse teismo bylose. Taip pat pažymėta, kad politikų ir valstybės pareigūnų teisė į privatumą yra ribota dėl jų pačių pasirinktos veiklos, kuri turi būti skaidri ir atvira visuomenei. Vertinamojo pobūdžio politiniai žiniasklaidos pareiškimai (pvz., toks elgesys yra nemoralus, negarbingas ar pan.) neturi būti vertinami kaip įstatymų pažeidimas.

Paskutinis precedentas: Europos žmogaus teisių teismas 1999 m. spalio 5 d. nusprendė, kad Rumunija pažeidė Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją (10 str.), kuomet Rumunijos teismai pripažino žurnalistą Ionelį Dalbaną kaltu už šmeižtą ir nuteisė 3 mėn. laisvės atėmimu. Teismo nutartyje pabrėžiama, kad laisvės atėmimo bausmė yra neadekvatus įsikišimas į spaudos laisvę demokratinėje visuomenėje. Šis nuosprendis vertinamas kaip precedentas, kurio turi paisyti visų Europos Tarybai priklausančių valstybių teismai, jei tai nėra būtina nacionalinio saugumo ar visuomenės rimties užtikrinimo požiūriu.

1998 m. **Pasaulinė laikraščių asociacija** nusiuntė laišką (jį taip pat pasirašė JT generalinis sekretorius *Kofi Annanas*, ES komisrė *Emma Bonino*, ET generalinis sekretorius *Danielis Tarschys*, UNESCO, ESBO atstovai) Graikijos premjerui *Konstantinosui Simitisui*, kuriaime įspėjo dėl laisvės atėmimo bausmių žurnalistams ir leidėjams.

Laiške minimi 3 atvejai vien 1998 m. Vienoje iš bylų 3 žiniasklaidos atstovai – žurnalistas, leidėjas, redaktorius – buvo nuteisti 4 metams ir 11 mėn. laisvės atėmimo. Laiške pabrėžiama, kad **demokratinėse viso pasaulio valstybėse spaudos padaryti teisės pažeidimai turi būti sprendžiami remiantis civiliniu kodeksu. Asmuo, kuris jaučiasi neteisingai apkaltintas (nukentėjęs) gali siekti adekvataus žalos atlyginimo civilinėse bylose.**

Be įstatymų, draudžiančių melagingos informacijos sklaidimą, piliečių privatumą gina labai griežti duomenų apsaugos įstatymai, kuriais draudžiama įvairiose valstybės institucijose apie asmenį kaupiamus duomenis perduoti tretiesiems asmenims (taip pat ir spaudai).

Jungtinė Karalystė

Jungtinėje Karalystėje nuolat vyksta įtempta diskusija dėl spaudos laisvės suvaržymų. Naujas šmeižto įstatymas įsigaliojo 1996 m., kuris pakeitė ankstesnį 1952 m. įstatymą. Maksimali ieškovo naudai išieškoma suma nėra nustatyta. Po naujo įstatymo priėmimo, paprastai ši suma būna apie 50 tūkst. svarų (75000 USD), o keliuose bylose pasiekė 1 mln. svarų (1,5 mln. USD). Be to, jei atsakovas pralaimi, jis turi padengti teismo išlaidas, kurios būna ne ką mažesnės už ieškinio sumas. Iki šiol didžiausia politikui priteista suma Britanijoje – 0,5 mln. svarų sterlingų (už publikaciją, kurioje jis buvo apkaltintas ryšiais su prostitute).

Tačiau naujajame įstatyme numatyta procedūra, pagal kurią teismui palikta galimybė atsižvelgti į ginčo pusių taikos sutartį: jei atsakovas iškart pripažįsta pažeidęs įstatymą, sutinka nutraukti melo skleidimą ir paskelbti garbingą atsiprašymą ir pataisymą, tuomet teismas be detalaus bylos svarstymo gali priteisti ieškovui ne daugiau kaip 10 tūkst. svarų žalos atlyginimo (įstatymo 9 skirsnis). Tačiau ši pataisa iškart susilaukė prieštarų vertinimų, nes skatina atsakovą (žiniasklaidą) atsakyti gynybos ir priimti taikos sutartį dėl mažo nuosto-

lių atlyginimo. Šį straipsnį pasiūlęs lordas Hoffmannas tvirtino, kad tokia procedūra buvo numatyta tiems atvejams, kuomet ieškovui nerūpi žalos atlyginimo dydis, o rūpi kad kuo greičiau būtų paskelbtas paneigimas.

Šaltiniai.: Douglas W. Vickas, Stirling Media Research Institute.

Airija

Kasmet iš Airijos žiniasklaidos priteisiama daugiau nei **50 mln. USD** ieškinų žalos atlyginimui ir teismo išlaidoms. Anot spaudos, šalyje kur yra tik 3,5 mln. gyventojų, tai nepakeliama našta žiniasklaidai.

Airijos spauda ypač skundžiasi ir reikalauja pakeisti labai griežtus šalies įstatymus, varžančius spaudos laisvę. Tačiau, anot spaudos, nepaisant 9 metų truncančios kampanijos, spaudos padėtis tik blogėja. Anot Airijos spaudos, ji kenčia dėl Paspalčių įstatymo, ypač dėl griežtų šmeižto įstatymų, kuriuose nėra apibrėžta, kas yra šmeižtas ir, teismai vadovaujasi savo supratimu. Teismai priteisia labai didelius ieškinius, neatsižvelgdami į spaudos tirazą ar pajamas. Be kita ko, Airija kritikuojama už tai, kad valstybės įstaigos apmoka pareigūnų bylinėjimąsi su spauda.

Šaltiniai.: tarptautinės organizacijos "Committee to Protect Journalists" duomenys.

Norvegija

Norvegijoje nuolat vyksta diskusija dėl spaudos laisvės suvaržymų. Šmeižto bylų nuolat daugėja. Ieškinių už moralinę žalą dydis Norvegijoje paprastai siekia 30 tūkst. USD, o teismo išlaidos dar dvigubai. Norvegijos žiniasklaida skundžiasi, kad priteisiamos sumos kartu su teismo išlaidomis neretai sudaro 10% metinės apyvartos. Norvegijos teismai priteisia žymiai didesnes ieškinių sumas negu kaimyninėse Šiaurės valstybėse. Šiuo metu keletas Norvegijos teismų sprendimų apskūsta Europos žmogaus teisių teismui.

Kiek retesnis, tačiau taip pat aktualus yra Norvegijos spaudos reikalavimas, kad valdžia neturėtų teisės kištis į nepaskelbtą medžiagą,

kurią turi žiniasklaida. 1997 m. valdžia iškelė bylą didžiausiam dienraščiui *Aftenposten* ir reikalavo nubauti 225 tūkst. USD dydžio bauda už tai, kad atsisakė perduoti valdžiai nuotraukas iš baikerių muštynių, kuriose buvo mirtinai sužalotas žmogus. Tačiau teismas atmetė ieškinį.

Šaltiniai.: 1998 World Press Freedom Review

Švedijoje žiniasklaidai galima kelti civilinius ieškinius už šmeižtą, tačiau ieškovai vidutiniškai laimi tik trečdalį bylų, o **priteisiama atlyginti kompensacija paprastai būna nedidelė – apie 3 tūkst. JAV dolerių.**

Nukentėję gali kreiptis ir į žiniasklaidos savireguliacijos institucijas – Spaudos tarybą ir Valstybės kontrolieriaus spaudai biurą. Abi šios institucijos yra finansuojamos Laikraščių leidėjų asociacijos ir Žurnalistų sąjungos. Jei kontrolierius ieškinį atmeta, ieškovas gali kreiptis į Spaudos tarybą. Kasmet gaunama apie 400 skundų, iš jų 70–80 kontrolierius nukreipia Tarybai, dar 40–50 skundų jai pateikia patys ieškovai. Jei Taryba pripažįsta skundą pagrįstu, ji padaro pareiškimą, kritikuojantį laikraštį ar žurnalą už priimtinos žurnalistinės praktikos pažeidimą. Toks leidinys **privalo nedelsiant paskelbti Tarybos pareiškimą ir sumokėti jai apie 3 tūkst. dolerių dydžio baudą** (nedidelio tiražo leidiniai moka mažiau). Pats skundėjas kompensacijos negauna, tačiau, kita vertus, nagrinėjimas jam taip pat nekainuoja, tad yra mažiau rizikingas, negu civilinės bylos kėlimas Seime. 1996 m. duomenimis, Spaudos taryba taip kritikavo 78 leidinius.

Austrija. 1981 m. birželio 12 d. priimto Spaudos ir kitų informacijos priemonių įstatymo § 6 skirtas atsakomybei už paskalas, įžeidimą, tyčiojimąsi ir šmeižimą.

Straipsnyje nurodoma, kad jei žiniasklaida skleidžia paskalas, įžeidinėja, tyčiojasi ir šmeižia, tai nukentėjęs asmuo turi teisę pareikalauti iš žiniasklaidos įmonės savininko (leidėjo) atlyginti už pada-

rytą žalą. **Atlyginimo dydis nustatomas priklausomai nuo paskelbtos neteisingos informacijos apimties ir jos padaryto poveikio**, ypač nuo žiniasklaidos pobūdžio ir jos platinimo. Jis negali viršyti **200 000 šilingų**, o šmeižto arba ypač sunkių paskalų sukeltų pasekmių atveju – **500 000 šilingų**. (1 šilingas – apie 0,32 Lt)

Straipsnyje padaryta išlyga, jog **pretenduoti į žalos atlyginimą negalima**, jei kalbama:

apie atitinkantį tikrovę pranešimą, apie viešą svarstymą parlamente ar jo komitetuose; paskalų atveju, jei: a) paskelbta medžiaga yra teisinga (išskyrus atvejį, kai paskelbta informacija apie labai asmeniškų dalykus, tiesiogiai nesusijusių su visuomeniniu gyvenimu) b) jei yra didelis visuomenės susidomėjimas, kad tokia informacija būtų paskelbta ir, net atsižvelgus į reikalavimą, kad žurnalistai kruopščiai tikrintų informaciją, yra užtekinai pagrindo tvirtinimą laikyti teisingu (išskyrus atvejį, kai paskelbta informacija susijusi su labai asmeniškais dalykais) apie tiesioginę transliaciją, kurios metu laikomasi reikalaujamo žurnalistinio kruopštumo, arba jei teisingai perteikiamas trečiojo asmens išsireiškimas ir esama pagrįsto visuomenės intereso žinoti apie tokį pasisakymą (išskyrus atvejį, kai paskelbta informacija susijusi su labai asmeniškais dalykais).

Istatymas taip pat garantuoja teisę fiziniams ir juridiniams asmenims teisę atsakyti spaudoje į pranešimus, kurie, jų manymu, yra šmeižikiški, tačiau tik į tokius, kuriuose pateikiami tam tikri faktai. Laikraštis gali atsakyti spausdinti atsakymą, jei gali įrodyti, kad jo paskelbta medžiaga nebuvo faktologinė, o tik išreikškė nuomones ir vertinimus, kuriems įstatymas netaikomas.

Baudžiamojo kodekso 4 skirsnis nusako baudžiamąją atsakomybę už garbės įžeidimą. Už paskalas, kurios asmeniui priskiria negarbingą ar nepadorų elgesį, siekiant jį viešai pažeminti ar sumenkinti, numaty-

tas laisvės atėmimas iki 6 mėn. arba bauda iki 360 “dienos tarifų”.

“Dienos tarifas” išraišką piniginiiais vienetais nustato teismas, atsižvelgdamas į kaltinamojo asmenines ir ekonomines sąlygas. Nesumokėjus baudos baudžiama laisvės atėmimu pagal principą: vienas “dienos tarifas” atitinka vieną dieną laisvės atėmimo.

Jei tokios **paskalos paskleidžiamos per spaudą, radiją ar kitu plačiajai visuomenei prieinamu būdu**, tokia veika baudžiama laisvės atėmimu iki vienerių metų, arba 360 “dienos tarifų” pinigine bauda. Tačiau nebaudžiama, jei tvirtinimas pasirodo esąs teisingas arba buvo padarytas tokiomis aplinkybėmis, kuriomis kaltinamasis turėjo pakankamai pagrindo laikyti jį teisingu.

Baudžiamąją atsakomybę užtraukia ir minėti veiksmai prieš prezidentą, parlamentą, ginkluotąsias pajėgas ar valstybines įstaigas.

Panašiai tokie nusikaltimai traktuojami ir **Šveicarijos** Baudžiamojo kodekso 173 str. Už paskalas numatoma iki 6 mėn. laisvės atėmimo arba bauda (**jos dydis nenurodomas**), už šmeižtą – ne mažiau kaip 1 mėn. laisvės atėmimo arba bauda; įžeidimą – kalėjimu iki 3 mėn. arba bauda.

Vokietijos Baudžiamojo kodekso 14 skirsnis numato: už įžeidimą – kalėjimą iki vienerių metų arba piniginę baudą (sumos nenurodomos), už paskalų platinimą, siekiant pažeminti garbę ir orumą, baudžiama laisvės atėmimu iki vienerių metų, o jei tas daroma **viešai arba platinant raštišką medžiagą**, – iki dvejų metų arba pinigine bauda. Už šmeižtą baudžiama kalėjimu iki dvejų metų (jei tai daroma viešai ar platinant raštišką medžiagą) – iki penkerių metų arba pinigine bauda. **Už paskalas ir šmeižtą prieš politiniame gyvenime dalyvaujančius asmenis** baudžiama atitinkamai kalėjimu nuo trijų mėnesių iki penkerių metų ir nuo šešių mėnesių iki penkerių metų. Laisvės atėmimu nuo trijų mėnesių iki penkerių metų baudžiama

už viešą (žodžiu arba platinant raštišką medžiagą) prezidento, įstatymų leidybos valdžios, Konstitucinio teismo ir jų pareigūnų įžeidinėjimą.

Civilinių teismų praktikoje nukentėjęs dėl žiniasklaidoje pažeistų savo asmens teisių gali reikalauti **piniginės kompensacijos** už padarytą moralinę žalą, tačiau tik tam tikrais atvejais – pirmiausia, tai turi būti sunkus asmens teisių pažeidimas, antra, nukentėjusiam asmeniui nepakanka kompensacijos kitomis priemonėmis (pvz. nutraukus publikavimą, atšaukiant ar atitaisant paskelbtą informaciją). **Kompensacijos dydį nustato teismas**. Didelę reikšmę turi kiekvieno konkretaus atvejo aplinkybės, ypač žalos pobūdis ir jos sunkumo laipsnis, ar ilgam buvo pakenkta nukentėjusio interesams ir geram vardui, be to atsižvelgiama į atsakovo padaryto nusizen-gimo priežastis ir motyvus. Jei asmens teisės buvo pažeistos ypač šiurkščiai ir tyčia, siekiant pasipelninti, kompensacijos dydis gali padidėti. Kompensacijai teikiama ir prevencinė funkcija. Žurnalų atveju, nustatant piniginės kompensacijos dydį neretai orientuojamasi į asmens teises pažeidusios medžiagos publikavimo sąlygotą tiražo padidėjimą. Jei prasižengimas buvo tyčinis, kompensacija priteisiama tokia, kad jos dydis taptų esminiu faktorium, verčiančiu leidėją arba atsakingą už radijo ir televizijos transliaciją, apsvarstyti, ar verta imtis panašios veikos.

Maltos Spaudos įstatyme (kuris yra taikomas ir radijui bei televizijai) yra numatyta baudžiamoji atsakomybė už šmeižikiškus prasimanymus. Jei tokiais veiksmais buvo siekta asmenį įžeisti ir pakenkti jo reputacijai, išjuokti jį ir pažeminti, už tai yra baudžiama kalėjimu iki 3 mėn. arba bauda arba ir įkalinimu, ir bauda.; kitais atvejais – įkalinimu iki 1 mėn. ar bauda. Paprastai baudžiamas paskelbtos medžiagos autorius, leidėjas, o jei šių negalima nustatyti – tas, kas atspausdino medžiagą. **Dėl šmeižto nukentėjęs asmuo gali kelti ir civilinę bylą ir iš-**

sireikalauti piniginės kompensacijos iki 5000 lirų (apie 12 000 JAV dolerių).

Keletas ieškinio pavyzdžių

Prancūzija. Paprastai priteisiami ieškiniai nėra labai dideli. 1997 m. Brigitte Bardot buvęs vyras ir sūnus prisiteisė 250 tūkst. frankų (50

tūkst. USD) už tai, kad ji savo meumaruose įžeidė jų garbę ir orumą. 1997 m. Irako prezidentas Saddam Hussein padavė į teismą „*Nouvel Observateur*“ žurnalistą Jeaną Danielį ir pareikalavo priteisti 300 tūkst. frankų.

Lenkija. Šiuo metu Lenkijos prezidentas Aleksanderis Kwas-

niewskis yra pateikęs ieškinį laikraščiui Zycie, kuriame reikalauja 2,5 mln. zlotų (800 tūkst. USD) kompensacijos už jo garbės ir orumo įžeidimą.

Parengė

Seimo Informacijos analizės skyrius

Komitetai

1999 m. gruodžio 1 d.

APLINKOS APSAUGOS KOMITETAS dalyvavo seminare, kuriame susipažino su Danijos patirtimi tvarkant pavojingas atliekas bei ES reikalavimais, taikomais įstatymais, tvarkant pavojingas atliekas.

Įvadinio seminaro („Pavojingų atliekų tvarkymas“) metu, kuris vyko Kaune, buvo diskutuojama apie pavojingų atliekų tvarkymą regiono lygmeniu.

Vilniuje surengtas (pagrindinis) seminaras „Europos Sąjungos įstatymai dėl pavojingų atliekų tvarkymo“ buvo skirtas Vyriausybės, ministerijų, apskričių ir atliekas tvarkančių įmonių atstovams. Jie susipažino su Europos Sąjungos įstatymais ir reikalavimais, taikomais tvarkant pavojingas atliekas, Lietuvos teisės aktais, reglamentuojančiais pavojingų atliekų tvarkymą. Išklause informaciją, kokie pavojingų atliekų tvarkymo reikalavimai taikomi šalims kandidatėms į ES.

Seminaro dalyviai, susiskirstę į sekcijas pagal temas, su Danijos pavojingų atliekų tvarkymo ekspertais aptarė jų šalies patirtį, organizuojant pavojingų atliekų tvarkymo sistemą, pavojingų atliekų surinkimo bei galutinio saugojimo aikštelių įrengimo klausimus; Lietuvos problemas, organizuojant ir įgyvendinant pavojingų atliekų tvarkymo sistemą Lietuvoje.

Seminaro metu perskaityti pranešimai: „Danijos ir Lietuvos ben-

dradarbiavimas aplinkos srityje“ (pranešėjas p. Neilsas Bo Poulsenas, Danijos ambasada); „Japonijos ir Lietuvos bendradarbiavimas aplinkos srityje“ (pranešėjas p. Tojoši Matsujama, Japonijos laikinasis reikalų patikėtinis); „LR aplinkos apsaugos ministerijos politika“ (pranešėjas p. Artūras Daubaras, aplinkos viceministras); „LR ūkio ministerijos politika“ (pranešėjas p. Antanas Bartulis, ūkio viceministras); „Teisiniai dokumentai, reglamentuojantys atliekų tvarkymą. Strateginės nuostatos“ (pranešėja p. Irena Gavėnienė, Aplinkos ministerijos Užterštų teritorijų atliekų skyriaus vyr. inžinierė); „Pavojingų atliekų tvarkymo įgyvendinimo statusas nacionaliniu lygmeniu“ (pranešėjas p. Stasys Ivanauskas, Ūkio ministerijos Atliekų tvarkymo skyriaus viršininkas); „Pavojingų atliekų tvarkymo įgyvendinimo statusas regioniniu lygmeniu, įvadinio seminaro išvados“ (pranešėjas p. Juozas Yla, Kauno apskrities viršininko pavaduotojas); „Pagrindinės Europos Sąjungos direktyvos, taisyklės ir nuostatai pavojingų atliekų srityje; Europos Sąjungos teisinių dokumentų tendencijos; reikalavimai šalims kandidatėms“ (pranešėjas dr. Mogensas Moe, ES teisės specialistas); „PHARE CBC programa, kas pasiekta?“ (pranešėja p. Renata Padalevičiūtė, Užsienio reikalų ministerijos ekspertė).

1999 m. gruodžio 6 d.

APLINKOS APSAUGOS KOMITETAS, dalyvaujant aplinkos mi-

nistrui D.Lygiui, tęsė 2000 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto Nr.P-2088(2) svarstymą. Nuspręsta programoms biudžete numatytas lėšas perskirstyti taip: sumažinti programų „Nacionalinės energetikos strategijos įgyvendinimo ir patikslintos nacionalinės energetikos strategijos parengimo darbai“ ir „Nacionalinės energijos vartojimo efektyvumo didinimas“ paprastąsias išlaidas atitinkamai 200 tūkst. Lt ir 250 tūkst. Lt ir tą sumą (450 tūkst. Lt) skirti programai „Pavojingų atliekų tvarkymas Lietuvoje“. Tai leistų pradėti AB „Palemono keramika“ pavojingų atliekų termostabilizavimo įrangos paleidimo darbus bei UAB „Liuksitis“ pavojingų atliekų nukenksminimo darbus, kurie yra numatyti Valstybinės pavojingų atliekų utilizavimo programoje.

Komitetas taip pat siūlo skirti valdytojo Aplinkos ministerijos vykdomoms programoms „Pesticidų nukenksminimas“ papildomai 700 tūkst. Lt ir „Valstybinis aplinkos monitoringas“ – 500 tūkst. Lt, nes tik tai leistų užtikrinti valstybinių programų vykdymą bei tęstinumą. Ūkio ministerijos prašoma iki 1999 m. gruodžio 13 d. pristatyti komitetui Valstybės investicijų 2000–2002 metų programą.

Dalyvaujant „Aleksoto“ generaliniam direktoriui A.Jankauskui, aptarti Stiklo duženų surinkimo organizavimo per supirktuves ir Stiklo duženų rūšiavimo ir perdurbimo linijos įdiegimo AB Stiklo fabrike „Aleksotas“ klausimai. Nuspręsta galutinį sprendimą priimti susipa-

žinus su Vyriausybės išvadomis dėl Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo projekto Nr.P-1998 bei Valsybinio atliekų tvarkymo fondo įstatymo projekto Nr.P-1999 bei Aplinkos ministerijos parengtais Pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo projekto metmenimis.

Komitetas pradėjo svarstyti Elektros žuklės aparatų naudojimo žuvų gaudymui tvarką. Pažymėta, kad elektros žuklė moksliniams tyrimams pradėta taikyti 1963–1964 metais. Tik dėl šio efektyvaus būdo buvo ištirta margojo upėtakio būklė mūsų upėse. Vėlesnieji tyrimai leido išaiškinti Lietuvos margųjų upėtakių ichtiofaunos sąstatą, įvertinti žuvų išteklių gausumą, pradėti šlakų dirbtinį veisimą Lietuvoje. Tačiau nuo 1998 m. leidžiama naudoti tik serijinės gamybos elektros žuklės aparatus, todėl toks reikalavimas sugriežtino minėtų aparatų naudojimą Lietuvoje moksliniams tyrimams.

Svarstymo metu atkreiptas dėmesys į dar vieną opią problemą – nelegalią elektros žuklės aparatų gamybą, kurios naudojimas daro didelę žalą žuvivaisai. Kovai su brakonieriais komitetas paprašė Aplinkos ministerijos iki gruodžio 24 d. parengti ir pateikti pastabas ir pasiūlymus dėl Baudžiamojo kodekso projekto Nr.P-2143, dėl atsakomybės sugriežtinimo asmenims, gaminantiems, laikantiems, prekiaujantiems ir naudojantiems nelegalius elektrožuklės aparatus. Taip pat pateikti pasiūlymus dėl priemonių ir būdų, užkertančių kelią nelegalių elektros žuklės aparatų gamybai ir naudojimui. Svarstyme dalyvavo įvairių gamtosauginių institucijų pareigūnai bei visuomeninių organizacijų atstovai, „Verslo žinių“ korespondentė H.Aleknienė.

BIUDŽETO IR FINANSŲ KOMITETAS konstatavo, kad savivaldybių kreditoriniai įsiskolinimai didėja, nes galiojantys teisės aktai nereglamentuoja galimo kreditorinio įsiskolinimo dydžio. Taip pat nepapildyta finansų valdymo tvarka,

nenustatyti valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų išlaidų finansavimo prioritetai.

Seimo Biudžeto ir finansų komitetas, apsvaustęs informaciją apie savivaldybių įsiskolinimus komunalinio ūkio įmonėms ir įvertinęs iš savivaldybių surinktus duomenis apie 1999 metų savivaldybių biudžetų pajamų plano vykdymą, konstatavo, kad:

- savivaldybių kreditorinis įsiskolinimas per 1998 m. padidėjo 23,8 mln. Lt arba 10,2 proc. (nors 1998 metų savivaldybių biudžetų pajamų planas įvykdytas 113,6 proc. ir savivaldybės gavo 354,1 mln. Lt pajamų virš plano);
- savivaldybių kreditorinis įsiskolinimas per 1999 m. 8 mėnesius padidėjo 94,7 mln. Lt., arba 36,8 proc. Savivaldybių kreditorinis įsiskolinimas nuolat didėja ir atskirose savivaldybėse sudaro nuo 8,5 proc. (Šiaulių m.) iki 40,6 proc. (Vilniaus m.) biudžeto metinių pajamų;
- savivaldybių įsiskolinimas komunalinio ūkio įmonėms 1999 m. lapkričio 1 d., palyginus su 1999 m. liepos 1 d., sumažėjo Vilniaus, Šiaulių, Panevėžio, Alytaus miestų savivaldybėse, tačiau šio įsiskolinimo dalis bendrame kreditoriniame įsiskolinime sudaro nuo 5,8 (Marijampolės m.) iki 25,4 proc. (Vilniaus m.).

Atsižvelgdamas į išdėstytus faktus, komitetas nusprendė inicijuoti Finansų valdymo įstatymo projekto, kuriame būtų įstatymiškai reglamentuota valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų, valstybės pinigų ir biudžetinių fondų lėšų naudojimo tvarka ir kontrolė, rengimą. Komiteto nariams M.Šerienei ir A.Butkevičiui pavesta per savaitę sudaryti darbo grupę minėtam įstatymo projektui parengti ir 13 dienos posėdyje apsvaustyti darbo grupės sudėtį bei įstatymo projekto rengimo grafiką. Seimo Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetui pasiūlė kartu su Lietuvos savivaldybių asociacija išnagrinėti savivaldybių valdymo struktūrų išpareigojimų vykdymą

visose savivaldybėse ir susidariusią padėtį apsvaustyti bendrame Valstybės valdymo ir savivaldybių bei Biudžeto ir finansų komiteto posėdyje.

KAIMO REIKALŲ KOMITETAS nusprendė daryti 2000 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto svarstymo pertrauką iki 1999 m. gruodžio 8 d. Komitetas planuoja su Vyriausybės vadovu, finansų bei žemės ūkio ministrais aptarti galimybę padidinti žemės ūkio finansavimą 2000 metais, o Kaimo rėmimo fondo 1999 metų deficitą, kuris susidarė dėl šiais metais priimtų Vyriausybės nutarimų vykdymo, pripažinti valstybės vidaus skola.

Komitetas pritarė Piliiečių nuosavybės teisių išlikusių nekilnojamojo turto atkūrimo įstatymo 4 straipsnio 1 dalies papildymo įstatymo projektui Nr.P-2120(2). *Galiojančiame įstatyme laisvas sklypo pasirinkimas buvo numatytas, kai turėtos žemės plotas buvo didesnis nei 150 ha, o papildžius įstatymą, atsiranda savininkui galimybė pasirinkti vietą ir mažesniuose sklypuose.*

Komitetas išklauė Žemės ūkio ministerijos informaciją apie pasirengimą stojimui į Europos Sąjungą.

Vykdam Nacionalinę Acquis priėmimo programą – NAPP, rengiami: Maisto, Pašarų, Žuvininkystės, Žemės ir kaimo plėtros, Žemės ūkio ekonominių santykių valstybinio reguliavimo įstatymo 2, 4, 5, 6 ir 9 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymų projektai. Europos Sąjungos Komisijai iki gruodžio 29 d. bus pateiktas Lietuvos kaimo plėtros planas.

Kitas svarbus pasirengimo narystei ES elementas – Institucinė plėtra. Jau įsteigta nacionalinė mokėjimo agentūra prie žemės ūkio ministerijos.

Be to, diegiama integruota administravimo ir kontrolės sistema, ūkininkų ūkių apskaitos duomenų tinklas, žemės ūkio produkcijos rinkos informacinė sistema.

SVEIKATOS REIKALŲ KOMITETAS nusprendė 2000 metų Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto Nr.P-2088(2) svarstymą tęsti kitame komiteto posėdyje. Apsvarstęs Valstybinio socialinio draudimo fondo 1999 metų biudžeto įsipareigojimų pripažinimo valstybės vidaus skola ir jos padengimo įstatymo projektą Nr.P-2193, pasiūlė privalomojo sveikatos draudimo fondo 1999 m. biudžeto įsipareigojimus (90000 tūkst. Lt) pripažinti valstybės vidaus skola.

Pritaręs Seimo nutarimo Dėl Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo įgyvendinimo pakeitimo“ projektui Nr.P-2138, Vyriausybei pasiūlė pateikti Seimui šių įstatymų projektus:

- 1) Biomedicininį tyrimų etikos įstatymo projektą (iki 2000 m. sausio 1 d.);
- 2) Maisto įstatymo projektą (iki 2000 m. kovo 1 d.);
- 3) Farmacinės veiklos įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymo projektą (iki 2000 m. balandžio 1 d.);
- 4) Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo projektą (iki 2000 m. gegužės 1 d.);
- 5) Nuodingųjų medžiagų kontrolės įstatymo projektą (iki 2000 m. rugsėjo 1 d.);
- 6) Slaugos praktikos įstatymo projektą (iki 2000 m. spalio 1 d.).

ŠVIETIMO, MOKSLO IR KULTŪROS KOMITETAS, pradėjęs svarstyti 2000 metų valstybės ir savivaldybių biudžeto įstatymo projektą Nr.P-2088(2), pastebėjo, kad finansavimas švietimui ir kultūrai mažinamas daugiau procentų negu numatyta mažinti visą biudžetą. **Komitetas konstatavo, kad projekte švietimui numatytas finansavimas neatitinka nuostatos, jog švietimas yra prioritetingas valstybės gyvenimo sritis.** Posėdyje dalyvavę švietimo ir mokslo bei kultūros viceministrai A. Žalys ir J. Širvinskas, ministerijos sekretorius D. Numgau-

džius, Tautinių mažumų ir išeivijos departamento direktorius R. Motuza, Lietuvos archyvų departamento direktorius V. Grigoraitis, Valstybinės paminklosaugos komisijos pirmininkas P. Jakučionis, Kultūros vertybių apsaugos departamento direktorė D. Varnaitė informavo apie numatomas 2000 metų finansavimo perspektyvas ir vidinių resursų paiešką.

Komitetui pristatyti kandidatai į Radijo ir televizijos komisiją. Pagal Visuomenės informavimo įstatymą į Radijo ir televizijos komisiją, kurią sudaro 11 narių, Seimas turi teisę skirti tris narius. Seimo nariai A. Stasiškis, R. Pleikys, A. Raškis, S. Kubiliūnas, A. Sakalas, Č. Jursėnas pristatė 7 kandidatūras. Tarp jų trys jau dirbę Komisijoje ir siekia narystės antrai kadencijai. Apie Komisijos sprendžiamų klausimų specifiką, darbo problemas kalbėjo Komisijos pirmininkas J. Linauskas. Komitetas dėl kandidatūrų apsisprendė gruodžio 8 d., o galutinis sprendimas bus priimtas plenariniame Seimo posėdyje.

UŽSIENIO REIKALŲ KOMITETAS, apsarstęs 2000 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektą Nr.P-2088(2), pritarė Užsienio reikalų ministerijos, Krašto apsaugos ministerijos, Europos komiteto prie LRV ir Lietuvos ekonominės plėtros agentūros 2000 m. biudžeto projektams.

Taip pat po svarstymo vieningai pritarė Lietuvos Respublikos Tarnybinio paso įstatymo projektui Nr.P-566(3).

Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybės sutarties dėl pajamų dvigubojo apmokestinimo ir fiskalinių pažeidimų išvengimo ratifikavimo įstatymo projekto Nr.P-1903 padaryta svarstymo pertrauka.

VALSTYBĖS VALDYMO IR SAVIVALDYBIŲ KOMITETAS padarė

Teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo 4 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. P-2176 bei Teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo 4 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymo įgyvendinimo įstatymo projekto Nr. P-2177 svarstymo pertrauką, nes posėdžio metu iški- lo daug klausimų dėl kai kurių projekto nuostatų: dėl steigiamų savivaldybių teritorijų ribų nustatymo, biudžeto lėšų poreikio, dėl priimto įstatymo įgyvendinimo tvarkos ir terminų. Nuspręsta prašyti Seimo seniūnų sueigos atidėti minėtų projektų svarstymo Seime datą iki š. m. gruodžio 14 dienos.

Padaryta Statistikos įstatymo pakeitimo įstatymo projekto Nr. P-2140 svarstymo pertrauka, nes komiteto nariai nespėjo susipažinti su projekto nauja redakcija, patobulinta atsižvelgus į EUROSTAT'o ekspertų pastabas.

Padaryta Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių įstaigų įstatymo projekto Nr. P-1211(3); 2000 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto Nr. P-2088(2), Seimo rezoliucijos „Dėl 2000, 2001 ir 2002 metų nacionalinio biudžeto prognozuojamų rodiklių“ projekto Nr. P-2183, Savivaldybių biudžetų pajamų dydį ir išlyginimą lemiančių rodiklių tvirtinimo 2000 – 2002 metams įstatymo projekto Nr. P-2184 bei 1999 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 16 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. P-2185 svarstymo pertrauka iki kito komiteto posėdžio.

1999 m. gruodžio 8 d.

EKONOMIKOS KOMITETAS, apsarstęs Geležinkelio sektoriaus reformos koncepciją, pavedė Ūkio infrastruktūros pakomitečiui per 10 dienų apsarstyti šį klausimą ir pateikti Ekonomikos komitetui pastabas ir pasiūlymus.

Apsvarstęs 2000 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektą Nr. P-2088-2; Seimo rezoliucijos „Dėl 2000, 2001 ir 2002 metų nacionalinio biudžeto prognozuojamų rodiklių“ projektą Nr.P-2183; Savivaldybių biudžeto pajamų dydį ir išlyginimą lemiančių rodiklių tvirtinimo 2000–2002 metams įstatymo projektą Nr.P-2184; 1999 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 16 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektą Nr.P-2185; 1999 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 16 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektą Nr. P-2186; Fizinį asmenų pajamų mokesčio laikinojo įstatymo 24 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. P-2187; Juridinių asmenų pelno mokesčio įstatymo 7 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. P-2188; Valstybinių pašalpų šeimoms, auginančioms vaikus, įstatymo 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. P-2189; Kelių fondo įstatymo 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. P-2190; Miškų įstatymo 8 straipsnio pakeitimo ir papildymo įstatymo projektą Nr. P-2191, nusprendė svarstyti 1999 m. gruodžio 13 d.

KAIMO REIKALŲ KOMITETAS, apsvartęs 2000 metų Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektą Nr.P-2088 (2), nusprendė siūlyti:

1) padidinti Valstybės biudžeto išlaidas Nacionalinei žemės ūkio plėtojimo programai 40 000 tūkst. Lt ir apskritims – melioracijai ir dirvų kalkinimui 40 000 tūkst. Lt; atitinkamai 80 000 tūkst. Lt sumažinti Krašto apsaugos ministerijos išlaidas (balsavo: už – 5; prieš – 3; susilaikė 1);

2) padidinti Žemės ūkio rūmų finansavimą 500 tūkst. Lt; atitinka-

mai 500 tūkst. Lt sumažinti Nacionalinės žemės ūkio plėtojimo programos finansavimą (pritarta bendru sutarimu);

3) pasiūlyti Vyriausybei artimiausiu metu parengti ir pateikti Seimui svarstyti Kaimo rėmimo fondo 1999 metų deficito pripažinimo valstybės vidaus skola ir jos padengimo įstatymo projektą (balsavo: už – 6; prieš – 0; susilaikė 1);

4) galutinį sprendimą dėl projekto priimti Žemės ūkio ministerijai pateikus išsamią informaciją apie Kaimo rėmimo fondo lėšų tikslinį panaudojimą (sąmatas) 2000 metais (pritarta bendru sutarimu).

SOCIALINIŲ REIKALŲ IR DARBO KOMITETAS bendru sutarimu nutarė gražinti iniciatoriams tobulinti Visuomeninės rūpybos vaikų, išlaikomų rizikos grupės šeimose, įstatymo projektą Nr.P-1938. Komitetas pasiūlė:

- papildyti Vaiko globos įstatymą ir atsakyti Lietuvos Respublikos visuomeninės rūpybos vaikų, išlaikomų rizikos grupės šeimose, įstatymo projekto, kadangi netikslinga priimti įstatymą, reglamentuojantį vieną iš globos (rūpybos) rūšių – visuomeninę rūpybą;

- reglamentuoti rizikos grupės šeimos ir joje augančio vaiko giminių vietą visuomeninėje rūpyboje, psichologinę, pedagoginę, teisinę ir socialinę pagalbą tėvams, visuomeninių rūpintojų atsakomybę ir pasirengimą, lėšų visuomeninei rūpybai šaltinius, naudojimo paskirtį ir atskaitomybę;

- tobulinant įstatymo projektą, atsižvelgti į Seimo Žmogaus teisių komiteto, Teisės departamento ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pastabas ir pasiūlymus.

Balsų dauguma pritarė komiteto patobulintam **Valstybinių pašalpų šeimoms, auginančioms vaikus, įstatymo 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr.P-2189**.

Iš esmės pritaręs 2000 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvir-

tinimo įstatymo projektui Nr.P-2088(2), komitetas siūlo pagrindiniam Biudžeto ir finansų komitetui atsižvelgti į šiuos pasiūlymus:

- Vaikų teisių apsaugos tarnybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos perkelti 16 tūkst. litų asignavimų (paprastosios išlaidos) iš darbo užmokesčio į kitas paprastasias išlaidas, nesumažinant asignavimų bendrai paprastųjų išlaidų sumai;

- įstatymo projekto 7 straipsnio žodžius „išlaidoms, susijusioms su bankrutuojančių įmonių ir bankrutavusių įmonių darbuotojų reikalavimais, susijusiais su darbo santykiais, tenkinti“ pakeisti žodžiais „Fondui bankrutuojančių ir bankrutavusių įmonių darbuotojų reikalavimams, susijusiais su darbo santykiais, tenkinti“.

SVEIKATOS REIKALŲ KOMITETAS, apsvartęs 2000 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių įstatymo projektą Nr.P-2088(2), konstatavo, kad projekte atsižvelgta į komiteto siūlymus padidinti lėšas medicinos specialistų kvalifikacijos kėlimo programai, skirti lėšų visuomenės sveikatos plėtros ir burnos sveikatos valstybinėms programoms. Tačiau projekte nėra atsižvelgta į siūlymus nemažinti valstybės biudžeto asignavimų Valstybinei ligonių kasai už valstybės lėšomis draudžiamus asmenis lyginant su 1999 metais, skirti lėšas Sveikatos apsaugos ministerijos narkomanijos prevencijos ir narkotikų kontrolės programai, skirti lėšas apskričių gydytojų tarnyboms suformuoti, perduoti slaugos ir palaikomojo gydymo ligoninių finansavimą savivaldybių biudžetams. Žymiai sumažintos lėšos Sveikatos apsaugos ministerijos visuomenės sveikatos priežiūros ir imunoprofilaktikos programoms, Nacionalinei sveikatos tarybai, tačiau padidintos ministerijos valdymo išlaidos. Nenumatytos lėšos Valstybinės psichikos sveikatos komisijos veiklos techniniam aptarnavimui, kurį galėtų atlikti Valstybi-

nis psichikos sveikatos priežiūros centras.

Komitetas pritarė projekto Nr. P-2088 (2) sveikatos apsaugos daliai su išlygomis:

1) nepritarti valstybės biudžeto įmokos už valstybės draudžiamus asmenis mažinimui ir nustatyti valstybės biudžeto įmoką už valstybės lėšomis draudžiamus asmenis 222,7 Lt; atitinkamai pakeisti įstatymo projekto 5 str. bei padidinti asignavimus Valstybinei ligonių kasai už valstybės lėšomis draudžiamus asmenis 43 mln. Lt. Lėšų šaltinis – atitinkama suma padidinti valstybės biudžeto deficitą arba mažinti išlaidas, nepriskirtas pagrindinių funkcijų grupėms;

2) siūlyti padidinti valstybės biudžeto asignavimus Nacionalinei sveikatos tarybai 20 tūkst. Lt ir Sveikatos apsaugos ministerijos imunoprofilaktikos programai 22 tūkst. Lt sumažinus lėšas Sveikatos apsaugos ministerijos centrinių institucijų išlaikymo išlaidoms arba Lietuvos blaivybės fondui arba Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijai;

3) siūlyti padidinti lėšas Sveikatos apsaugos ministerijos visuomenės sveikatos priežiūros programai 100 tūkst. Lt ir jas skirti Valstybiniam psichikos sveikatos centrui Valstybinės psichikos sveikatos komisijos prie Vyriausybės veiklos techniniam aptarnavimui. Lėšų šaltinis – mažinti asignavimus Lietuvos blaivybės fondui arba Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijai arba SAM centrinių institucijų išlaikymui;

4) numatyti lėšas Sveikatos apsaugos ministerijos vykdomose programose Valstybinei akreditavimo tarnybai valstybiniam sveikatos priežiūros įstaigų registru formuoti 39 tūkst. Lt, Nacionaliniam audinių ir organų transplantacijos biurui organų ir audinių donorų ir recipientų registrams formuoti 40 tūkst. Lt, AIDS centro vykdomoms programoms 500 tūkst. Lt, narkomanijos prevencijos ir narkotikų kontrolės valstybinei programai 421 tūkst. Lt. Lėšų šaltinis – mažin-

ti lėšas Invalidų reikalų tarybos vykdomai medicininės reabilitacijos programai atskirų sveikatos priežiūros įstaigų ar klinikų projektams finansuoti;

5) siūlyti Valstybės investicijų 2000 m. programoje padidinti privatizavimo fondo lėšas Sveikatos apsaugos ministerijos motinos ir vaiko programai 290 tūkst. Lt ir pirminės sveikatos priežiūros programai 200 tūkst. Lt. Lėšų šaltinis – neskirti lėšų UAB „Baldžio šilas“ rekonstrukcijai;

6) siūlyti Valstybės investicijų 2000 m. programoje padidinti privatizavimo fondo lėšas po 600 tūkst. Lt Anykščių ligoninės, Pasvalio poliklinikos, Zarasų ligoninės statybai ir 618 tūkst. Lt Klaipėdos psichiatrijos ligoninės rekonstrukcijai. Lėšų šaltinis – neskirti lėšų KMU Psichofiziologijos instituto Palangoje rekonstrukcijai, Marijampolės vaikų poliklinikos statybai, Alytaus kūdikių namų pastato remontui, Kauno 3-os ligoninės liftų renovacijai;

7) numatyti Valstybės investicijų 2000 m. programoje paskolų lėšas Čekijos kredito projektui ar kitų šaltinių – radiologinės aparatūros atnaujinimo ir pirminės sveikatos priežiūros programoms;

8) siūlyti Vyriausybei pripažinti 90 000 tūkst. Lt skolą privalomojo sveikatos draudimo fondui, susidariusią 1999 m. dėl valstybinio socialinio draudimo fondo ir valstybės biudžeto įsiskolinimų, valstybės skola;

Balsuojant komiteto nariai pritarė vienbalsiai, išskyrus K.Kuzminską, kuris susilaikė balsuojant dėl 7 punkto.

Komitetas pritarė Lietuvos Respublikos žmogaus audinių ir organų donorystės ir transplantacijos įstatymo projektui Nr.P-2098.

Dėl Akreditavimo tarnybos informacijos apie tarnybos veiklą nuspręsta:

- siūlyti Vyriausybei ir Sveikatos apsaugos ministerijai artimiausiu metu pateikti Seimui Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo 61 str. pa-

taisas dėl įstaigų licencijavimo termino atidėjimo, kadangi iki 1999 m. gruodžio 31d. licencijavimas nebus įvykdytas;

- siūlyti Sveikatos apsaugos ministerijai ir Akreditavimo tarnybai artimiausiu metu suformuoti sveikatos priežiūros įstaigų registrą;

- atidėti komiteto sprendimo priėmimą iki bus apsvaistyta informacija apie Valstybinio medicininio audito inspekcijos veiklą 1999 m. siekiant pateikti apibendrintus siūlymus dėl sveikatos priežiūros įstaigų licencijavimo ir teikiamų paslaugų kokybės kontrolės tobulinimo.

ŠVIETIMO, MOKSLO IR KULTŪROS KOMITETAS organizavo klausymus dėl Seimo nario R.Smetonos teikiamo Visuomenės informavimo įstatymo 29 str. pakeitimo įstatymo projekto Nr.P-2035(3). Klausymuose dalyvavo Lietuvos radijo ir televizijos asociacijos, Lietuvos periodinės spaudos leidėjų asociacijos, Lietuvos radijo ir televizijos tarybos, Lietuvos radijo ir televizijos, Lietuvos žurnalistų sąjungos, Akcinės bendrovės Lietuvos radijo ir televizijos centro, Susisiekimo ministerijos, Nepriklausomų prodiuserių asociacijos atstovai.

Apsvarstęs Seimo nutarimo „Dėl radijo ir televizijos komisijos narių paskyrimo“ projektą Nr.P-2126, komitetas balsų dauguma nusprendė siūlyti Seimui skirti į Radijo ir televizijos komisijos tris laisvas vietas Vilniaus pedagoginio universiteto dėstytoją istoriką E.Bakonį, Teisės akademijos žiniasklaidos teisės dėstytoją advokatę L.Meškauskaitę ir Vilniaus pedagoginio universiteto Chemijos katedros vedėją B.Šalkų (išrinktas antrai kadencijai; buvęs Radijo ir televizijos komisijos pirmininko pavaduotojas).

Komitetas, remdamasis Vyriausybės patvirtinta Švietimo tarybos nuostata, kad vieną jos narį skiria Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komitetas, vienbalsiai nusprendė skirti Švietimo tarybos nariu komiteto pirmininką Žibartą Jackūną.

Dėl 2000 m. valstybės ir savivaldybių biudžeto įstatymo projekto Nr.P-2088(2) išvados nuspręsta ją parengti iki 1999 m. gruodžio 13 d. pasitelkus ministerijų specialistus.

Posėdyje dalyvavo švietimo ir mokslo ministras K.Platelis, ministerijos sekretorius D.Numgaudis, finansų viceministras E.Žilevičius, kultūros viceministras J.Širvinskas, Valstybinės lietuvių kalbos komisijos pirmininkė D.Miklėnienė, Tautinių mažumų ir išeivijos departamento direktorius R.Motuzas, Lietuvos archyvų departamento direktorius V.Grigoraitis ir kitų komiteto kuruojamų sričių institucijų atstovai.

TEISĖS IR TEISĖTVARKOS KOMITETAS pritarė komiteto patobulintam Santuokos ir šeimos kodekso 108, 109, 113, 132 str. pakeitimo įstatymo projektui Nr.P-2112, kuriuo tikslas – patikslinti įvaikinimo teisinio reguliavimo klausimus.

Atsižvelgiant į 1993 m. Hagos konvenciją dėl vaikų apsaugos ir bendradarbiavimo tarptautinio įvaikinimo srityje, taip pat į 1989 m. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją, siūloma papildyti Kodekso 132 str. nauja 1 dalimi, kurioje tikslinga nustatyti, kad vaikus – Lietuvos Respublikos piliečius gali įvaikinti tik piliečiai tų užsienio valstybių, kurios yra pasirašiusios ir ratifikavusios Hagos konvenciją. Ši nuostata turėtų sąlygoti glaudesnę Lietuvos ir užsienio valstybių institucijų bendradarbiavimą, užtikrinant įvaikintų vaikų interesų gynimą ir grįžtamąją informaciją.

Komitetas bendru sutarimu pritarė patobulintam Civilinio proceso kodekso 10, 31, 168, 197 str. pakeitimo įstatymo projektui Nr.P-2106; Baudžiamojo proceso kodekso 134 ir 143 str. pakeitimo ir papildymo įstatymo projektui Nr.P-2161 ir Administracinių teisių pažeidimo kodekso papildymo 214⁴ str. ir 224, 259¹ str. papildymo įstatymo projektui Nr.P-2162. Pastarieji du projektai yra lydintieji Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo projektą. Jie numato atsakomybę už tarnybos paslapties atskleidimą.

Baudžiamojo proceso kodekso 226 str.pakeitimo ir papildymo bei 228 str. pakeitimo įstatymo projekto Nr.P-2153 padaryta svarstyimo pertrauka.

ŽMOGAUSTEISIŲ KOMITETAS svarstė 1954 m. rugsėjo 28 d. pilietybės neturinčių asmenų statuso Konvencijos ratifikavimo įstatymo projektą Nr.P-2170. Posėdyje dalyvavęs Migracijos departamento direktoriaus pavaduotojas priminė, kad Konvencijos ratifikavimo įstatymas buvo svarstytas Seime 1996 m. kovo 2 d., tačiau sprendimas nepriimtas, nes neužteko Seimo narių balsų. Pastaruoju metu iškilo būtinybė vėl svarstyti šį klausimą, nes bevizio režimo tarp Lietuvos ir Šengeno šalių įvedimas buvo susietas su įsipareigojimu ratifikuoti Konvenciją. Komitetas, atsižvelgdamas į tai, kad Europos komitetas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Socialinės apsaugos ir darbo, Teisingumo bei Užsienio reikalų ministerijos neprieštaravo, kad būtų išspręstas

šis klausimas, nusprendė pritariti Konvencijos ratifikavimo įstatymo projektui.

Dalyvaujant teisingumo viceministrui G.Švedui, komitetas tęsė Baudžiamojo proceso kodekso 266 straipsnio papildymo bei šio kodekso papildymo 401¹ straipsniu ir XIII skyriumi įstatymo projekto Nr.P-1994(2) svarstyimą. Projektas numato galimybę karo nusikaltėlius ir asmenis, nusikaltusius prieš žmoniją, teisti jiems nedalyvaujant, jei jie nėra į posėdį dėl ligos. Teisingumo viceministras G.Švedas pritarė projektui.

Po svarstyimo pritarė Pataisos darbų kodekso 45¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr.P-2134 su keliais pasiūlymais. Šiame įstatymo projekte įteisinama nuostata suteikti nuteistiesiems teisę trumpam išvykti už laisvės atėmimo vietos ribų ryšium su artimo giminaičio mirtimi ar sunkia liga (apribojama teisė trumpalaikiai išvykai tik labai mažai kategorijai nuteistųjų, atliekančių bausmę sustiprinto režimo pataisos darbų kolonijose). Komitetas taip pat siūlys papildyti įstatymo projektą 32 straipsnio papildymu, reglamentuojančiu trumpalaikius pasimatymus nuteistiesiems, atliekantiems bausmę kalėjime.

Apsvarstęs 2000 metų valstybės biudžeto projektą Nr.P-2088, Biudžeto ir finansų komitetui pateikė siūlymus, tarp kurių siūloma nemažinti finansavimo kitataučių vietos gyventojų lietuvių kalbos mokymui bei perkvalifikavimui.

Vida NACICKAITĖ

Informacija apie įstatymų projektų svarstyimą KOMITETUOSE

Biudžeto ir finansų komitetas svarsto:

Fizinių asmenų pajamų mokesčio laikinojo įstatymo 35 straipsnio papildymo įstatymo projektą Nr. P-2148; (Teikiamu projektu siūloma pajamų mokesčiu neapmokestinti įmonių išmokamų sumų, skirtų mokesčiui už studentų studijas sumokėti.)

Pasiūlymų ir pastabų laukiame iki 1999 12 17

Ekonomikos komitetas svarsto:

Valstybės ir savivaldybių turto privatizavimo įstatymo 10 straipsnio papildymo įstatymo projektą Nr. P-2156; (Įstatymo projekte siūloma, kad tais atvejais, kai į privatizavimo objektą (statinį) nuomininkas yra investavęs lėšų objektui pagerinti, tai šios išlaidos gali būti atlyginamos tik privatizavus objektą, o šias išlaidas Vyriausybės nustatyta tvarka atlygina pirkėjas.)

Pasiūlymų ir pastabų laukiame iki 1999 12 17

Švietimo, mokslo ir kultūros komitetas svarsto:

Religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo 14 straipsnio papildymo įstatymo projektą Nr. P-2172;

(Teikiamo projekto tikslas – įtvirtinti nuostatą, kad tradicinių religinių bendruomenių ir bendrijų švietimo įstaigoms būtų skiriama lėšų tiek pat, kiek jų skiriama, atsižvelgiant į išlaidas, numatytas vienam vaikui, moksleiviui, atitinkamo tipo (pakopos) valstybės ar savivaldybių švietimo įstaigoms.)

Švietimo įstatymo 15 ir 41 straipsnių papildymo įstatymo projektą Nr. P-2192;

(Šiuo metu nevalstybinės tradicinių religinių bendrijų švietimo įstaigos išlaikomos moksleivių tėvų lėšomis, nors jie, mokėdami mokesčius, įgyja teisę į savo vaikų mokymą valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšomis.)

Teikiamame įstatymo projekte siūloma nevalstybines tradicinių religinių bendrijų švietimo įstaigas finansuoti iš valstybės ir savivaldybių biudžetų.)

Pasiūlymų ir pastabų laukiame iki 1999 12 24

Teisės ir teisėtvarkos komitetas svarsto:

Administracinių teisės pažeidimų kodekso 21, 306 straipsnių papildymo ir pakeitimo bei Kodekso papildymo 29(2) straipsniu ir 31(2) skirsniu įstatymo projektą Nr. P-1070(2);

(Teikiamo įstatymo projekto tikslas – įtvirtinti alternatyvų administracinio arešto vykdymo būdą – viešuosius darbus, kurie padėtų išspręsti nemažai problemų, susijusių su administracinio arešto nuobaudos vykdymu.)

Teismų įstatymo 8(1) straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. P-2174;

(Įstatymo projekte siūloma praplėsti Lietuvos apeliacinio teismo ir apygardų teismų priimtų sprendimų, nuosprendžių bei nutarčių, skelbtinų Interneto tinklalapyje, sąrašą bei patikslinti jų atrinkimo skelbimui tvarką. Taip pat atidedamas šio įstatymo įgyvendinimas iki 2000 m. liepos 1d.)

Pasiūlymų ir pastabų laukiame iki 1999 12 15

Komisijos JAUNIMO IR SPORTO REIKALŲ KOMISIJA

1999 m. gruodžio 6 d. Jaunimo ir sporto reikalų komisija, apsvarsčiusi Lietuvos Respublikos 2000 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektą (Nr.P-2088(2)), nusprendė:

1) atsižvelgiant į komisijos posėdyje pateiktus argumentus, susijusius su Seimo 1999 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. VIII-1271 dėl 2000 metų paskelbimo Jaunimo metais Lietuvoje, siūlyti palikti Valstybinei jaunimo reikalų tarybai 1999 metais numatytą finansavimą, skiriant **2102 tūkst. Lt**.

Seimo 1999 m. birželio 29 d. nutarime Nr. VIII-1271 dėl 2000 metų paskelbimo Jaunimo metais Lietuvoje Jaunimo metų minėjimo programai siūlyti papildomai skirti **470 tūkst. Lt**, ir visą straipsnį išdėstyti taip:

90.900.1753 Valstybinė jaunimo reikalų taryba

1 1 Jaunimo integracija į aktyvų ir pilnavertį visuomenės gyvenimą	1224 tūkst. Lt
paprastosios išlaidos	1224 tūkst. Lt
1 2 Jaunimo metų minėjimo programa	470 tūkst. Lt
paprastosios išlaidos	470 tūkst. Lt
2 1 Valstybės valdymas – programų įgyvendinimo koordinavimas	408 tūkst. Lt
paprastosios išlaidos	408 tūkst. Lt
iš jų darbo užmokestis	177 tūkst. Lt
Iš viso:	2102 tūkst. Lt
paprastosios išlaidos	2102 tūkst. Lt

2) atkreipti dėmesį į biudžete numatytą kai kurių veiklos sričių dubliuotą asignavimų skyrimą:

a) Krašto apsaugos ministerija (13.900.91) yra numaćiusi lėšas visuomeninėms organizacijoms:

6 3 Pagalba visuomeninėms organizacijoms – 100 tūkst. Lt;

taip pat biudžeto projekte yra numatytos lėšos Lietuvos šaulių sąjungai (90.900.1954):

1 1 Pagalba Lietuvos šaulių sąjungai – 1051 tūkst. Lt;

b) Ūkio ministerija (29.900.1811) yra numačiusi lėšas eksporto plėtojimui:

1 1 Eksporto plėtojimas – 18000 tūkst. Lt;

Lietuvos ekonominės plėtros agentūra (90.900.1865) yra numačiusi analogiškas išlaidas:

3 1 Lietuviškų prekių eksporto plėtojimas – 1150 tūkst. Lt;

c) Žemės ūkio ministerija (30.900.1812) yra numačiusi lėšas žuvų ūkiui:

3 1 Žuvų išteklių atkūrimas valstybinės reikšmės vandens telkiniuose – 3906 tūkst. Lt;

3 2 Žuvų ūkio ir pramonės plėtros programa – 457 tūkst. Lt;

Aplinkos ministerija (9.900.9) yra numačiusi analogiškas lėšas:

3 1 Žuvų ir kitų vandens gyvūnų bei augalų išteklių apsauga, jų naudojimo bei atkūrimo reguliavimas ir kontrolė – 928 tūkst. Lt;

d) Žemės ūkio ministerija (30.900.1812) yra numačiusi lėšas dviems panašioms funkcijoms vykdyti:

11 1 Visuomenės informacinis aprūpinimas – 114 tūkst. Lt;

15 1 Žemės ūkio subjektų aprūpinimas literatūra, informaciniais leidiniais ir kitomis techninėmis priemonėmis (videofilmais, skaidrėmis, reklamine medžiaga) ir kitos priemonės – 268 tūkst. Lt

Taip pat kilo nemažai abejonių dėl tolesnio Marijampolės krikščioniškosios kultūros centro (90.900.1659) finansavimo tikslingumo iš Valstybės biudžeto. Šiuo metu jam yra numatyta skirti 612 tūkst. Lt.

Komisijos nuomone, sumažinus kai kurių veiklos sričių dubliuotą asignavimų skyrimą, galima būtų padidinti asignavimus Valstybinei jaunimo reikalų tarybai.

Informaciją parengė Rasa KUČINSKIENĖ

ŠEIMOS IR VAIKO REIKALŲ KOMISIJA

1999 m. gruodžio 2 d. Seimo Šeimos ir vaiko reikalų komisija svarstė Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstatymo (Nr.P-2103(4) ir Lietuvos Respublikos santuokos ir šeimos kodekso 108, 109, 113, 132 straipsnių pakeitimo įstatymo (Nr.P-2112) projektus.

Išklausius socialinės apsaugos ir darbo viceministrės Vilijos Blinkėvičiūtės pranešimą bei komisijos narių Kazimiros Danutės Prunskienės, Arimanto Juvencijaus Raškinio, komisijos pirmininkės V.Aleknaitės–Abramikienės, pavaduotojo Aloyzo Sakalo, Teisės instituto direktoriaus Antano Dapšio, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vyr. juriskonsultės pasisakymus, svarstant Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstatymo projektą (Nr.P–2103(4)), nuspręsta vietoj šiam įstatymo projektui pateiktų komisijos pirmininkės V.Aleknaitės–Abramikienės ir komisijos nario M.Briedžio pasiūlymų, Seimo plenariniame posėdžiui teikti komisijos narių grupės vardu naują pasiūlymą.

Siūloma, kad vaiko teisių apsaugos kontrolieriumi gali būti skiria-

mas nepriekaištingos reputacijos Lietuvos Respublikos pilietis, turintis aukštąjį teisinį išsimokslinimą arba kitokį aukštąjį išsimokslinimą ir ne mažesni kaip penkerių metų teisinio arba socialinio ar pedagoginio darbo arba darbo valstybės valdžios bei valdymo institucijose stažą.

Svarstant Lietuvos Respublikos santuokos ir šeimos kodekso 108, 109, 113, 132 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (Nr.P–2112) išklausti Seimo Pirmininko patarėjo Juozo Žilio, Aukščiausiojo Teismo teisėjo prof. Valentino Mikelėno, Teisės instituto direktoriaus Antano Dapšio, socialinės apsaugos ir darbo viceministrės Vilijos Blinkėvičiūtės bei komisijos pirmininkės Vilijos Aleknaitės–Abramikienės, pavaduotojo Aloyzo Sakalo,

komisijos narių Irenos Šiaulienės, Marijos Šerienės, Arimanto Juvencijaus Raškinio, Kazimiros Danutės Prunskienės pasisakymai.

Pritarta komisijos parengtam pasiūlymo projektui papildyti Lietuvos Respublikos santuokos ir šeimos kodekso 108, 109, 113, 132 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (Nr.P–2112) Santuokos ir šeimos kodekso 112 straipsnio pakeitimu.

Siūloma papildyti šio straipsnio 2 dalį išdėstant, taip: įvaikinti būtinas vaiko nesusituokusių nepilnamečių tėvų ir jų įstatyminių atstovų rašytinis sutikimas. **Rašytinį sutikimą įvaikinti vaiką užsienio valstybių piliečiams nesusituokę nepilnamečiai tėvai gali duoti tik sulaukus pilnametystės.**

Parengė Justina KIRNIENĖ

Seimo Pirmininkas

ESTIJOS VYRIAUSYBĖS VADOVO VIZITAS

1999 m. gruodžio 3 d. Seimo Pirmininkas Vytautas Landsbergis priėmė Estijos Vyriausybės vadovą Martą Laarą ir pasveikino, perrinkus jį Tėvynės sąjungos primininku bei pasidžiaugė Estijos laimėjimais.

Susitikimo metu daugiausia dėmesio skirta abiejų šalių partijų veiklai bei Lietuvos ir Estijos integracijai į euroatlantines struktūras. Pasak M.Laaro, labai gerai, kad derybas su Europos Sąjunga nuo kitų metų ves visos trys Baltijos valstybės. Estijos patirtis, jau kelis metus derantis su ES, gali padėti Lietuvai išvengti klaidų. Kita vertus, sujungus trijų šalių jėgas ir suderinus pozicijas, galima pasiekti visoms trims valstybėms naudingų rezultatų.

Vytautas Landsbergis informavo Estijos Premjerą apie antivakarietiško tendencijų plitimą Lietuvoje. Opozicija, pasak Seimo vadovo, tiesiogiai ar netiesiogiai pasisakydama prieš šalies stojimą į Europos Sąjungą, dažniausiai argumentuoja ES reikalavimais, kurie neva nenaudingi Lietuvai, ypač jos žemės ūkiui. Argumentai, kad nesugebančios konkuruoti Lietuvos ten tiesiog nepriims, yra nutylimi. M.Laaras pastebėjo, kad nepasitikėjimo nuotaikos vyravo ir Estijoje. Tačiau dabar, pradėjus derybas, kai jau dabar jaučiama efektyvi finansinė parama žemės ūkiui, šalies žemdirbiai suprato, kiek daug naudos duos buvimas ES. Žemdirbiams nebekyla abejonių, kad jų laukia geros perspektyvos. M.Laaras sakė, jog kai kurie estai, anksčiau metę ūkininkavimą, bando sugrįžti į žemės ūkio sferą.

Pokalbio metu pasikeista nuomonėmis apie Baltijos šalių narystę Pasaulio prekybos organizacijoje. Estija, tapusi šios organizacijos nare, žymiai lengviau skinasi kelią derybose su ES dėl muitų. Pasak

Martas Laaras

Estijos Premjero, nuostabą kelia tai, jog Kirgizstanas priklauso PPO, o Lietuva – ne. Kelias į šią organizaciją, pasak M.Laaro, nėra lengvas, tačiau jį įveikė ir Latvija. Estija ragina veikti energingai bei yra pasirengusi perduoti Lietuvai derybinę patirtį ir suteikti reikalingas konsultacijas.

Susitikimo metu kalbėta apie ekonominę situaciją Lietuvoje ir Estijoje, pasikeista nuomonėmis apie

šalių vidaus gyvenimą bei politines perspektyvas. Įvykę Estijoje savivaldybių rinkimai parodė netikėtą, anot M.Laaro, žemdirbių ir miestuose gyvenančių rusakalbių piliečių paramą valdančiajai konservatorių partijai.

Vytautas Landsbergis ir Martas Laaras sutarė, kad būtina palaikyti glaudesnius tarpvalstybinius ryšius. Seimo vadovo teigimu, trūksta intensyvesnio politinio bendravimo. Lietuva ir Estija, einančios ta pačia kryptimi ir siekiančios vienodų tikslų, neformuoja ir neskelbia bendrų politinių nuostatų kai kuriais klausimais. Vytautas Landsbergis pritarė Marto Laaro nuomonei, jog vertėtų stiprinti trijų Baltijos valstybių bendradarbiavimą, grįžti prie tos dialogo formos, kuri buvo išsivadavimo iš Sovietų Sąjungos laikais, kai trijų valstybių balsas buvo taip gerai girdimas pasaulyje.

PARLAMENTINIŲ FRAKCIJŲ SENIŪNAI APIE SOLIDARUMO AKCIJĄ

Seimo Pirmininko Vytauto Landsbergio kvietimu ir pagal išankstinį susitarimą 1999 m. gruodžio 7 d. įvyko susitikimas su parla-

mentinių frakcijų seniūnais. Susitikimo metu išklaustos frakcijų nuomonės dėl Seimo narių solidarumo akcijos pervesti savaitės darbo užmokestį į šalies biudžetą.

Opozicija nesutiko palaikyti Seimo Pirmininko iniciatyvos palengvinti valstybės biudžeto našta, atsisakant dalies darbo užmokesčio. Pasak J.Oleko, socialdemokratų frakcijos nariai lėšas žada skirti ne valstybei, o kokiam nors konkrečiam tikslui. SDP narių poziciją palaikantys centristai pabrėžė, kad neparems kitų metų biudžeto projekto, todėl nesutinka paremti ir paties biudžeto. LDDP frakcija, atstovaujama Č.Juršėno, poziciją svarstys tik tuo atveju, jei bus rengiamas specialus Seimo dokumentas. Pats frakcijos seniūnas žadėjo savo atlyginimą pervesti ten, kur matys reikalinga.

Krikščionių demokratų frakcijos dauguma, pasak P.Katiliaus, sutinka paremti Seimo Pirmininko pasiūlymą. Seniūnas kvietė Seimo narius įvertinti susidariusią sunkią valstybės finansinę padėtį ir atsakyti savaitinio darbo užmokesčio. Konservatorių, Jungtinė ir Nepriklausoma frakcijos pritarė iniciatyvai, kad Seimo narių savaitės užmokestis būtų pervestas į šalies biudžetą.

Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko Vytauto Landsbergio nuomonė dėl 1999 12 08 numatomo Rusijos ir Baltarusijos sutarties pasirašymo Maskvoje

Sutartis, kurią numato pasirašyti Rusijos Prezidentas Borisas Jelcinas ir Aleksandras Lukašenka, iškels klausimą visoms demokratinėms šalims, pirmiausiai Europos Tarybos narėms – tai Aleksandro Lukašenkos konstitucinių įgaliojimų klausimas ir pasirašyto dokumento teisinė vertė. Būtent ta prasme pasirašymas tampa iššūkiu ir tarptautinės padėties aštriniu.

Lietuvai, kuri stengiasi palaikyti normalius darbinus santykius su Baltarusijos faktine valdžia, tai bus nelengvas išmėginimas. Valstybės požiūris, mano manymu, turėtų būti svarstomas pasitarime pas Prezidentą, taip pat konsultuojantis su kaimyninėmis demokratinėmis šalimis. Tuoj ateis laikas ir konsultacijoms su Europos Taryba ir ESBO.

Kita vertus, kai Rusija atvirai prisiima atsakomybę už padėtį Baltarusijoje, tai situacija darosi tik aiškesnė.

Vilnius
1999 12 07

V Valdyba

1999 m. gruodžio 6 d. priimtas sprendimas komandiruoti Seimo Žmogaus teisių komiteto pirmininką Emanuelį Zingerį į Paryžių (Prancūzija) 1999 m. gruodžio 8–11 dienomis dalyvauti Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos Kultūros ir švietimo komiteto ir Kultūros paveldo pakomitečio posėdžiuose. Valdybos nariai taip pat pritarė Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininko Audroniaus Ažubalio, Seimo narių Kazio Bobelio, Mindaugo Končiaus ir Aloyzo Sakalo kelionei į Taibėjų (Taivanas) 1999 m. gruodžio 7–15 dienomis Taivano parlamento kvietimu.

Dėl Vyriausybės siūlomo solidarumo atostogų Valdyba nutarė Seimo Pirmininko susitikime su frakcijomis aptarti galimybę Seimo nariams pasirašyti tokį tekstą:

„Pavedu Seimo kanceliarijos Finansų skyriui iš mano gruodžio mėn. atlyginimo vieną ketvirtadalį pervesti į valstybės biudžetą“.

Vida NACICKAITĖ

Spaudos Konferencijos

1999 m. gruodžio 2 d.

“Lenkijos ombudsmeno vizitas Lietuvoje”. Seimo kontrolierių įstaiigos vadovė **Leonarda KUODIENĖ** ir Lenkijos ombudsmenas **Adamus ZELINSKIS**.

Pranešta, kad Lietuvos Seimo kontrolierių ir Lenkijos ombudsmenų įstaiigos pasirašė bendradarbiavimo ketinimų protokolą. Ketinimų protokole abi įstaiigos sutaria toliau plėtoti ryšius, keistis informacija, rengti seminarus ir dalykinius susitikimus.

“Socialdemokratų naujienos”. **Arvydas AKSTINAVIČIUS** (SN) informavo, kad Lietuvos socialdemokratų partijos frakcija “Socialdemokratija – 2000–tieji” atsiriboja nuo dabartinės partijos vadovybės. “Po to, kai partijos vadovybė atmetė galimybę tartis, mes atsakingai pareiškiamo, kad mes nebetikime jokiais partijos vadovybės pažadais, jokiais žodžiais, nes jie ne kartą buvo sulaužyti”, sakė parlamentaras. “Socialdemokratija – 2000–tieji” narys apgailestavo, kad dabartinė partijos vadovybė, anot jo, stengiasi suskaldyti partiją. A.Akstinavičius patvirtino, kad frakcija gruodžio viduryje ketina įkurti naują partiją.

1999 m. gruodžio 3 d.

“Pamiršti valdovų rūmai prašosi paramos”. Prof. **Justinas KAROSAS** (Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto narys). Dalyvavo Pilių tyrimo centro vadovas **Vytautas Urbonavičius**.

J.Karosas apgailestavo, kad praėjusiųjų ir šių metų biudžete neskirta lėšų valdovų rūmų atstatymui ir teigė, kad vykdoma neteisinga kul-

tūros politika. Sunaikinę kultūros paminklus, turėjime neatitaisomus nuostolius mūsų valstybei, sakė Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto narys.

V.Urbonavičius supažindino su valdovų rūmų istorija. Pilių tyrimo centro vadovas palygino valdovų rūmus su valstybės simbolika (vėliava, himnu, herbu) ir vadino šį objektą valstybingumo simboliu.

Be pavadinimo. Alfonsas BARTKUS (SN) apgailestavo, kad 2000 metus žmonėms tenka sutikti griežto ekonominio režimo sąlygomis. Parlamentaras maloniai nustebeš, kad, anot jo, Respublikos Prezidentas keičia savo požiūrį į anksčiau vykdytą Konservatorių programą ir “paksoliberalią” politiką. “Prezidentas pamatęs, kur atvedė anksčiau deklaruota superliberali politika, besąlygiškai vykdyta R.Pakso Vyriausybės, dabar elgiasi gana garbingai. Tai sudarė sąlygas vėl grįžti prie vakarietiškiems griežtos, Lietuvoje kažkodėl vadinamos “žiaurių akcijų”, politikos, kuri orientuota ne prieš cilinius piliečius, bet prieš nelegalų verslą ir kontrabandą”, – teigė Biudžeto ir finansų komiteto narys. Parlamentaras mano, kad grįžus prie “švarių rankų” politikos, prie griežtos finansų ir mokesčių politikos, stabdant nelegalų verslą ir kontrabandos srautus galima išbristi iš krizės.

1999 m. gruodžio 6 d.

“Valstybės finansų valdymas”. **Elvyra Janina KUNEVIČIENĖ** (Biudžeto ir finansų komiteto pirmininkė) ir **Algirdas BUTKEVIČIUS** (Biudžeto ir finansų komiteto narys).

E.Kunevičienė siūlė Vyriausybei spręsti valstybės skolos valdymo bei valstybės finansų apskaitos problemą. Parlamentarė sakė, kad valstybės finansų apskaita turėtų apimti ne tik valstybės ir savivaldybių biudžetus, bet ir valstybinius fondus bei valstybės nuosavybėje esantį turtą.

Biudžeto ir finansų komiteto vadovė ragino skubiai atkurti įmonių, su kuriomis valstybė neatsiskaitė šiemet, mokumą. Jos nuomone, tik išsprendus šią problemą bus galima kalbėti apie normalias kitų metų biudžeto vykdymo sąlygas.

A.Butkevičius siūlė parengti Valstybės finansų valdymo įstatymo projektą, kuris griežtai reglamentuotų valstybės pinigų panaudojimo tvarką. Biudžeto ir finansų komiteto nario, Iždo pakomitečio vadovo nuomone, toks įstatymas neleistų valdininkams piktnaudžiauti mokesčių mokėtojų pinigais. A.Butkevičius supažindino žurnalistus su informacija, liudijančia apie kai kurių savivaldybių piktnaudžiavimą naudojant mokesčių mokėtojų pinigus.

“Gruodžio 4 d. LKDP tarybos rezultatai”. **Zigmas ZINKEVIČIUS** (LKDP pirmininkas), **Juozas KUZMINSKAS** (LKDP valdybos pirmininkas), **Juozas VAIČIULIS** (LKDP valdybos narys, Marijampolės rajono meras), **Darius VILIMAS** (LKDP valdybos narys, atsakingas už ryšius su spauda).

Z.Zinkevičius pasiūlė partijos nariams pusę metų laikyti moratoriumo, kurio metu krikščionys demokratai susilaikytų nuo “šmeižto, įžeidinėjimų, tendencingų požiūrių”. LKDP pirmininkas mano, kad per moratoriumą būtų galima “kultūringai derėtis”, surasti kompromisus, apibrėžti partijos prioritetus.

J.Kuzminskas informavo žurnalistus apie naują partijos valdybos sudėtį. D.Vilimas teigė, kad atsinaujinusi valdyba stengsis pakelti LKDP autoritetą ir populiarumą. Partija, nepaisant gandų, liko vieninga ir demokratiška, teigė D.Vilimas.

J.Vaičiulis, kalbėdamas apie Teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo 4 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą bei Teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo 4 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymo įgyvendinimo įstatymo projektą, teigė neprieštaraujantis teritorinei administracinei reformai, tačiau informavo, jog Marijampolės rajono savivaldybė jai nėra pasirengusi.

Be pavadinimo. Jurgis RAZMA (Seimo kancleris) informavo, kad Konservatorių frakcija ketina peržiūrėti esamus įstatymus ir pateikti naujus projektus, nukreiptus prieš korupciją. Parlamentaras priminė, kad Konservatorių partija nuo pat kadencijos pradžios skyrė daug dėmesio kovai su korupcija – mažino licenzijuojamas sritis, kovojo su verslo suvaržymais, priėmė Viešojo administravimo įstatymą. Ginant piliečių interesus sukurta administracinių teismų sistema, įkurta STT, Mokesčių policija. Silpninti korupcijos apraiškas, Seimo kanclerio nuomone, turėtų ir šiuo metu rengiamas operatyvinės veiklos įstatymas, kuris taikant operatyvines priemones nenumato išimčių nei ministrams, nei Seimo nariams. J.Razma daug tikisi iš Vyriausybės komisijos, rengiančios kovos su korupcija strategiją.

“Politinės aktualijos”. Juozas BERNATONIS (opozicinės LDDP frakcijos seniūno pavaduotojas) ir **Gediminas KIRKILAS** (LDDP frakcijos narys).

J.Bernatonis teigė, kad pateiktas 2000–ųjų metų biudžeto projektas – akivaizdus konservatorių pripažinimas, kad Lietuvoje – ekonominė, socialinė, finansinė krizė. Parlamentaras prognozavo, kad krizės pasekmės bus juntamos ketverius–penkerius metus. LDDP frakcijai nerimą kelia biudžeto projekte numatytas nevienodas išlaidų sumažinimas. J.Bernatonis apgailestavo, kad asignavimai švietimui, mokslui, sveikatingumui bei kultūrai mažinami net 13–14 procentų.

LDDP frakcijos nariai kritikavo Vyriausybės taupymo programą, kuri, anot jų, visą našta sukrauna ant skurstančiųjų pečių. “Kalbama apie premijų nemokėjimą ir atlyginimų įšaldymą valdininkams, tačiau neužsimenama apie didžiulius priedus prie kai kurių pareigūnų atlyginimų”, sakė J.Bernatonis. G.Kirkilo teigimu, Lietuvoje yra apie 2 tūkstančius pareigūnų, kurie kartu su priedais gauna penkis, aštuonis ar net dešimt kartų didesnę atlyginimą nei VDU.

“Apie taupymo vaju”. Aloyzas SAKALAS (Socialdemokratų frakcijos seniūnas) ir **Algirdas BUTKEVIČIUS** (Socialdemokratų frakcijos narys).

A.Butkevičius teigiamai vertino tai, kad premjero Andriaus Kubiliaus kabineto pateiktame projekte biudžeto pajamos suplanuotos “realiai įvertinus sunkią ekonominę situaciją”. Tačiau parlamentaras pabrėžė neigiamai vertinamą biudžeto išlaidų planavimo principus. Pasak Biudžeto ir finansų komiteto nario, dėl mažinimo principų labiausiai nukentės mažai iš biudžeto finansuojami asignavimų valdytojai.

A.Sakalas kritikavo Vyriausybės taupymo politiką. Pasak LSDP frakcijos seniūno, lapkritį Vyriausybė pervedė “Mažeikių naftos” koncernui 200 mln. litų, po tiek pat planuojama pervesti gruodį ir sausį. Be to, A.Sakalo teigimu, kas mėnesį valstybės tarnautojams išmokama 15 milijonų litų įvairių priedų. A.Sakalo įsitikinimu, toks taupymo principas “yra labai vienašališkas ir neturi prasmės”.

Dokumentai: Pažyma apie Mokesčių policijos departamento prie VRM darbuotojams priskaičiuojamą darbo užmokestį 1998 m. – 1999 m. I pusmetį; LSDP Tarybos pareiškimas dėl padėties partijoje.

“Lietuva turi rodyti savo politinę valią”. Bronislavas Juozas KUZMICKAS (SN) reiškė susirūpinimą “nestiprėjančiu” Lietuvos saugumu. Saugumo garantijos, su kuriomis siejame savo Vakarų politiką, stiprėja lėčiau, nei klostosi grėsminga situacija Rytuose, kalbėjo užsienio reikalų komiteto narys. Parlamentaras užsiminė apie įvykius Čėčėnijoje ir atkreipė dėmesį į tai, kad Rusijoje įvykiai neprognozuojami. B.Kuzmickas akcentavo politinės valios reiškinio svarbą, Lietuvai siekiant tapti Europos saugumo organizacijų nare.

1999 m. gruodžio 7 d.

“Tolesni “Socialdemokratija 2000–ieji” žingsniai”. Arvydas

AKSTINAVIČIUS (SN) ir **Jonas VALATKA** (SN).

A.Akstinavičius informavo, kad gruodžio 18 d. vyks steigiamoji naujos savarankiškos socialdemokratinės partijos konferencija. Iki tol Seime ketinama įregistruoti parlamentinę frakciją “Socialdemokratija – 2000–ieji”. Parlamentaro teigimu, jau yra pakankamai steigėjų, būtinų savarankiškai partijai įregistruoti – 400. Naujoji Seimo frakcija, anot A. Akstinavičiaus, iš pradžių turės 3–4 narius. Ateityje frakcijos narių turėtų būti daugiau. Frakcijos seniūnu numatoma skirti Joną Valatką.

J.Valatka pripažino, kad partijų skaldymasis nėra teigiamas reiškinys. Tačiau, parlamentaro nuomone, susiformavusiose idėjinėse grupėse bus mažiau žmonių, siekiančių asmeninių interesų.

“Apie vykstančią Lietuvos žemdirbių protesto akciją – teisminių skundų dėl Žemės ūkio ministerijos neveikimo pildymą”. Ramūnas KARBAUSKIS (SN, Lietuvos valstiečių partijos pirmininkas) pareiškė, kad žemdirbiai neturi kitos išeities, kaip “užversti” Aukštesnįjį administracinį teismą skundais. Jis atmetė kaltinimus, jog taip paralyžiuojamas teismo darbas ir išleidžiama daug biudžeto lėšų. “Jeigu nebūtų užgauta tiek daug žemdirbių, tiek bylų nebūtų buvę”, sakė parlamentaras. Pasak R.Karbauskio, bandoma suderinti, kad per dieną su skundais neatvyktų daugiau kaip 100 žmonių, tačiau paštu siunčiamų skundų skaičiaus negalima kontroliuoti. Valstiečių partijos pirmininko teigimu, žemdirbiai, rinkdami skundams reikalingus dokumentus, susiduria su perdirbimo įmonių, seniūnijų vadovų pasipriešinimu, todėl kampanija truks ne iki gruodžio 15 dienos, kaip buvo planuota, o neapibrėžtą laiką.

“Aktualijos”. Romualdas OZOLAS (SN) ir **Vytautas ČEPAS** (SN) informavo, kad Centro sąjunga nepritaria Lietuvos jūrų laivininkystės kompanijos (“Lisco”) privatizavimui. Parduodant “Lisco”,

parduodami ne tiek laivai, kiek rinkos, dėl kurių daug metų varžytasi konkurencinėse kovose, teigė V.Čepas. Seimo nario duomenimis, „Lisco“ yra pelninga įmonė, per 10 šių metų mėnesių gavusi 2,13 mln. litų neaudituo to pelno. Jis spėjo, kad ateityje tokia įmonė būtų dar pelningesnė. V.Čepo teigimu, už „Lisco“ siūloma 35 mln. litų, o tai tik šiek tiek daugiau nei vieno kelto vertė.

R.Ozolas siūlė konservatorių partijos lyderiams viešai atsiprašyti ir paprašyti žmonių atleidimo už netesėtus pažadus grąžinti indėlius. Komentuodamas pasitarimą pas Respublikos Prezidentą, kuriame svarstytas indėlių grąžinimo sustabdymo klausimas, Centro sąjungos lyderis apgailestavo, kad kažkada vieno žmogaus padarytas neatsakingas sprendimas šiandien tapo valstybės problema.

Be pavadinimo. Antanas RAČAS ir Gary TITLEY (Europos Sąjungos – Lietuvos jungtinio parlamentinio komiteto pirmininkai).

A.Račas džiaugėsi, kad narystės Europos sąjungoje (ES) siekianti Lietuva padarė didelę pažangą, ypač derindama Lietuvos įstatymus su ES teisės aktais. Tačiau parlamentaras konstatavo, kad gyventojai nepakankamai informuojami apie šalies rengimąsi stoti į ES. Jis taip pat teigė, kad penktajame ES – Lietuvos jungtinio parlamentinio komiteto susitikime teigiamai įvertintos dabartinės šalies Vyriausybės pastangos, stengiantis išvesti Lietuvą iš krizės.

G.Titley informavo, kad Jungtinio parlamentinio komiteto nariai remia Lietuvos siekį pradėti oficialias derybas su ES. Jis sakė, kad sprendimas dėl Ignalinos atominės elektrinės uždarymo – vienas svarbiausių veiksnių, atvėrusių Lietuvai kelią deryboms. Jungtinio parlamentinio komiteto pirmininkas akcentavo Lietuvos pažangą kontroliuojant sienas. G.Titley taip pat pabrėžė ryšių su visuomene svarbą. Jo nuomone, tik informuota visuomenė gali priimti logišką sprendimą dėl narystės ES.

1999 m. gruodžio 8 d.

„Apie numatomą profesinių sąjungų protesto akciją. Gydysim ar marinsim?“. **Juozas OLEKAS** ir **Algirdas SYSAS** (Socialdemokratų frakcijos nariai). Dalyvavo Medicinos darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkė **Aldona Baublytė** ir Lietuvos gydytojų sąjungos prezidentas **Liutauras Labanauskas**. Konferencijoje išdėstyti profesinių sąjungų reikalavimai Seimui ir Vyriausybei: augant kainoms ir didinant mokesčius – didinti darbo užmokestį, pensijas, pašalpas ir stipendijas; neapmokestinamą pajamų minimumą prilyginti minimaliai mėnesio algai (MMA); nuo 2000 m. sausio 1 d. įvesti ekonominę situaciją atitinkančią skaidrią valdininkų ir pareigūnų atlyginimų sistemą; 2000 m. sukurti ne mažiau 100 tūkst. naujų darbo vietų; nemažinti pensijų dirbantiems pensininkams ir nespartinti pensinio amžiaus; sumokėti žemdirbiams už parduotą produkciją.

Komentuodamas Seimo Pirmininko siūlymą Seimo nariams atsakyti dalies atlyginimo A.Sysas teigė, kad konservatoriai pirmiausia turėtų nubraukti valdininkams prie atlyginimų mokamus didelius priedus, atsisakyti valdymo, kuris atvedė šalį į krizę. Parlamentaras sakė surasiąs būdų, kaip skirti pinigų labdarai to nedemonstruodamas.

J.Olekas teigė, kad valdančioji dauguma, neįvykdžiusi finansavimo pažadų šiais metais, sveikatos sistemos finansavimo našta bando suversti ant pacientų ir medikų pečių. L.Labanauskas įsitikinęs, kad sveikatos apsaugos sistemą ištiks krizė, jei sveikatos apsaugos biudžetas bus sumažintas 130 mln. litų, kaip šiuo metu patvirtinta, ir nebus grąžintos skolos. Pasak A.Baublytės, krizė sveikatos apsaugos sistemoje aiški ir kasdien didėjanti. Sveikatos apsaugos ministerija, anot Medicinos darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkės, neturi aiškios politikos ir veiksmų plano, ką daryti toliau.

„Dėl padėties Lietuvos farmacijos sistemoje“. **Alvydas ME-**

DALINSKAS (SN). Dalyvavo Lietuvos farmacijos sąjungos viceprezidentas **Saulius Mikoliūnas**, Vaisių didmeninės prekybos įmonių asociacijos valdybos pirmininkas **Rimas Mielinis**, Plungės rajono vaistinės „Inesa“ savininkas **Audrius Klišonis**.

A.Medalinskas valstybinės reikšmės, neatidėliotinai sprendina problema pavadino padėti šalies vaistinėse, kur dėl Ligoninių kasų išskolinimų ima trūkti gyvybiškai svarbių vaistų. „Jeigu verslininkas neatsiskaito su valstybe, jam gresia didžiulės baudos ir bankrotas. Jeigu valstybė neatsiskaito su verslininku, jam pasiūloma palūkėti dar tris mėnesius ar pusę metų“, pastebėjo Liberalų sąjungos pirmininko pavaduotojas. Jo nuomone, tęsiantis tokia politika, bankrutuos daug vaistinių.

Spaudos konferencijoje dalyvavę S.Mikoliūnas, R.Mielinis ir A.Klišonis supažindino su padėtimi, susidariusia farmacijos sistemoje. Vaistininkai ragino valdžią atkreipti dėmesį į vaistų trūkumą vaistinėse. R.Mielinis teigė, kad ligoninių kasoms neatsiskaitant su vaistinėmis, nuo metų pradžios vaistinių išskolinimas didmenininkams padidėjo 3 kartus. „Vaistų gamintojai ima netiekti vaistų į Lietuvą, mes savo ruožtu negalime jų tiekti vaistinėms ir ligoninėms“, sakė Vaistų didmeninės prekybos įmonių asociacijos valdybos pirmininkas. „Jeigu ligonis negaus gyvybiškai svarbaus vaisto, tai bus problema, kuri greitai pavirs skandalu. Vaisto nepateikimas pacientui – didelis nusikaltimas“, kalbėjo S.Mikoliūnas.

Gytis JUNEVIČIUS

*Spaudos konferencijų įrašus galima rasti LR Seimo interneto puslapyje: www.lrs.lt

**SN – Seimo narys

***Platintų spaudos konferencijose dokumentų kopijas galima gauti Seimo Spaudos tarnyboje

“www.lrs.lt/n”

Džiaugiamės galėdami pristatyti naująją, gerokai papildytą ir technologiškai atnaujintą Lietuvos Respublikos Seimo Interneto svetainę.

Daugiausia dėmesio skiriama pagrindiniam Seimo darbui – įstatymų leidybai. Stengiamasi kuo plačiau parodyti įstatymų projektų svarstymo eigą – nuo įregistravimo iki priėmimo. Taip pat išsamiau (palyginti su tuo kaip buvo iki šiol) pristatomi Seimo plenariniai posėdžiai: prieš rytinį posėdį galima rasti dienos darbo tvarkę; vykstant posėdžiui galima stebėti jo eigą – svarstomus klausimus, balsavimo rezultatus, peržiūrėti dalyvaujančių Seimo narių sąrašą bei klausytis tiesioginės garso transliacijos. Dauguma šių duomenų imama iš LRS informacinės sistemos duomenų bazių.

Nuo 1997 metų pradėta naudoti Seimo posėdžių kompiuterizuoto įrašymo ir stenografavimo bei stenografuotos medžiagos archyvavimo sistema, kuri iš esmės ne tik pakeitė iki tol veikusią analoginę garso įrašymo bei stenografavimo sistemą, bet ir įgalino žymiai greičiau paruošti stenogramų tekstus bei padaryti juos prieinamus vartotojui. Garso įrašų bei stenogramos teksto (10 min.) fragmentai vidiniame Seimo tinkle prieinami jau po pusvalandžio nuo posėdžio atitinkamo momento. Suredaguota stenograma paprastai patenka į teisės aktų duomenų bazę jau kitą dieną po posėdžio ir tampa prieinama Interneto vartotojams. Taip pat kitą dieną Internete jau galima rasti posėdžių protokolus bei garso įrašus.

Lyginant su senuoju Seimo tinklapiu, pateikiama daug naujos medžiagos. Tai žinios apie Seimo vadovus ir jų įgaliojimus, apie Seimo narius – biografijos, ryšiai, veikla

Seime. Sudaryta galimybė Seimo nariams parengti asmeninius puslapius, kur būtų matomas darbas su rinkėjais ir kitos su įstatymų leidyba bei politine veikla susijusios žinios. Naujajame Seimo tinklapyje skirta vietos ir kiekvienai parlamentinei frakcijai.

Kita naujovė – pastangos parodyti Seimo komitetų darbą: pateikiamos komitetų savaitės darbotvarkės, kas svarstyta komiteto posėdžiuose, sesijos pabaigoje pateikiamos komitetų ataskaitos. Analogiškai pristatomas ir Seimo nuolatinių komisijų darbas.

“Ryšiai su visuomene” – puslapis, supažindinantis su Seimo Spaudos tarnybos veikla. Ten pateikti įvykių Seime anonsai, pranešimai iš plenarinių ir komitetų posėdžių, spaudos konferencijų anonsai ir garso įrašai, savaitinis Spaudos tarnybos leidžiamas žurnalas “Seimo kronika” (archyvas nuo 1998 m. vasario mėn.). Rasite ir informaciją iš Seimo Priimamojo – kaip parašyti laišką (ir elektroninį) į Seimą, kada priimami gyventojai. Skelbiama statistinė informacija apie gaunamų laiškų tematiką.

Seimo Spaudos tarnyba pradėjo rengti Istorijos puslapio žinias apie ankstesnius Lietuvos Seimus.

Puslapyje, skirtame tarptautiniams ryšiams – žinios apie Seimo parlamentines delegacijas ir parlamentinių ryšių grupes. Kol kas išsamiausiai nušviečiama veikla delegacijų tose asamblėjose, kuriose Lietuva yra kaip lygiateisis steigėjas – Baltijos Asamblėja, Lietuvos Respublikos Seimo ir Lenkijos Respublikos Seimo narių asamblėja. Tarptautinių ryšių informaciją talpina minėto sky-

riaus konsultantai, delegacijų sekretoriai.

Naujasis Seimo tinklapis iš esmės atitinka Tarpparlamentinės Sąjungos parengtas rekomendacijas nacionalinių parlamentų tinklapių turiniui bei struktūrai. Nemažai informacijos pateikiama ir angliškai, kurią sudėjo Spaudos tarnybos ryšių su visuomene konsultantė Jūratė Blonskytė.

Svetainėje pateikiama informacija gali būti neribotą laiką saugoma Lietuvos Respublikos Seimo informacinės sistemos duomenų bazėse. Kiekvienas kreipinys į kurį nors tinklapį inicijuoja užklausą duomenų bazei, todėl visada pateikiami naujausi turimi duomenys.

Darbuotojai, atsakingi už tam tikros informacijos pateikimą Internete, ją tvarko naudodamiesi Seimo informacijos technologijų skyriaus sukurtomis internetinėmis aplikacijomis. Tai užtikrina minimalius techninius reikalavimus darbo vietai, nereikalauja programinės įrangos atnaujinimo darbo vietose, patalpių ar patobulintų aplikacijų. Kiekvienas darbuotojas turi vardą ir slaptąžodį, suteikiančius teises tvarkyti griežtai apibrėžtą tinklapių sritį.

Tikimės, kad naujojoje Seimo Interneto svetainėje lengvai surasite Jums reikalingą informaciją. Savo ruožtu galime pažadėti, kad svetainė bus toliau tobulinama ir plečiama, atsižvelgiant į poreikius, pastabas ir pasiūlymus.

*Informacijos technologijų skyriaus
vedėjas Jonas MILERIUS*

*Spaudos tarnybos vadovas
Andrius VAIŠNYS*

Tarptautiniai Ryšiai

Užsienio šalių delegacijų vizitai

1999 m. gruodžio 3 d. Suomijos Respublikos ambasadorius **Rauno Viemero** susitiko su Seimo Pirmininko pavaduotoju **Rimantu Jonu Dagiu**.

1999 m. gruodžio 6 – 7 d. Čekijos Respublikos Senato Ekonomikos, žemės ūkio ir susisiekimo komiteto delegacija, vadovaujama **Alfredo Michaliko**, susitiko su Kaimo reikalų, Ekonomikos, Europos reikalų ir Užsienio reikalų komiteto nariais bei Seimo parlamentine ryšių su Čekijos Respublika grupe.

1999 m. gruodžio 8 d. Seimo Užsienio reikalų, Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetų bei NATO reikalų komisijos nariai susitiko su nepelno siekiančios organizacijos „U.S. Committee on NATO“ pirmininku **Bruce P.Jacksonu**. JAV komitetas už NATO plėtrą įkurtas Amerikos piliečių, besilaikančių nuostatos, kad Rytų ir Vidurio Europos valstybių priėmimas į Šiaurės Atlanto Sutarties Organizaciją sustiprintų šių valstybių demokratines institucijas bei rinkos ekonomiką.

„U.S. Committee on NATO“ pirmininkas Bruce P.Jacksonas, Seimo nariai Zigmuntas Mackevičius, Juozas Bernatonis, Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkas Juozapas Algirdas Katkus

Susitikime kalbėję Seimo nariai pabrėžė, kad narystė Aljanse ir toliau išlieka Lietuvos užsienio ir saugumo politikos prioritetu. Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkas A.Katkus patikino svečią, kad, nepaisant ekonominių sunkumų, Lietuva tęs pasirengimą prisiimti įsipareigojimus, susijusius su naryste, tarp jų – išlaikys deramą gynybos finansavimą, stiprins gynybinius pajėgumus, gerins santykius su kaimyninėmis šalimis. Seimo nariai A.Medalinskas, R.Ozolas ir J.Bernatonis taip pat pastebėjo, jog įsipareigojimai gynybos finansavimui bus vykdomi.

B.P.Jacksonas pažymėjo, kad Vašingtone debatai dėl kito plėtros etapo dar neprasidėjo, todėl svarbu pasirinkti teisingą strategiją. Nors šiuo metu Amerikoje daug dėmesio skiriama kitais metais vyksiantiems Prezidento rinkimams, bet po jų NATO plėtros klausimai vėl iškils, ir sprendimai bus priimami 2002 metais, kalbėjo svečias. Jo

nuomone, reikiamai pasiruošus, Vašingtone tikrai bus pasiekta parama plėtrai. Šiuo metu reikia nuosekliai siekti, kad plėtra paremtų ir didžiosios Europos valstybės. Svečias patarė visoms narystės siekiančioms valstybėms laikytis kartu ir individualumo siekti bendromis pastangomis su kitomis Baltijos valstybėmis, Slovėnija, Slovakija.

Svečias pabrėžė, kad Lietuva Vašingtone traktuojama kaip rimta kandidatė, nes vertinamas Lietuvos pasiryžimas didinti išlaidas gynybai, spręsti jautrius klausimus, susijusius su holokausto bylomis. B.P.Jacksono nuomone (tam pritarė ir Seimo nariai) Lietuvai reikia atkreipti dėmesį į visuomenės paramą narystei NATO.

Seimo NATO komisijos konsultantas Eitvydas BAJARŪNAS

Seimo delegacijų, atstovų vizitai į užsienį

Gediminas KIRKILAS Stokholme (Švedija) 1999 m. gruodžio 8–11 dienomis dalyvavo tarptautiniame Šiaurės regiono saugumo tyrimų seminare.

Jonas MOCARTAS Zvolene (Slovakija) 1999 m. gruodžio 2–5 dienomis dalyvavo tarptautiniame seminare „Miško sektoriaus institucijų plėtra Rytų ir Centrinėje Europoje“.

Emanuelis ZINGERIS Paryžiuje (Prancūzija) 1999 m. gruodžio 8–11 dienomis dalyvavo Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos Kultūros ir švietimo komiteto ir Kultūros paveldo pakomitečio posėdžiuose.

Stasys MALKEVIČIUS, Antanas RAČAS ir Rolandas ZUOZA lankėsi Hamburge (Vokietija) 1999 m. gruodžio 8–11 dienomis Hamburgo Senato kvietimu.

15-oji Baltijos Asamblėjos sesija

1999 m. gruodžio 2–4 d., Ryga (Latvija)

Gruodžio 2–4 dienomis Latvijos sostinėje Rygoje vyko eilinė 15-oji Baltijos Asamblėjos (BA) sesija, kurioje dalyvavo Lietuvos Respublikos Seimo delegacija BA: L.L.Andrikienė (delegacijos vadovė, Prezidiumo pirmininko pavaduotoja), J.Beinortas, E.Bičkauskas (delegacijos vadovės pavaduotojas, BA Prezidiumo narys), S.Daubaraitė, R.Hofertienė, Č.Juršėnas, R.Kupčinskas, J.Listavičius, N.Medvedevas, R.Ozolas, A.V.Patackas, S.Pečeliūnas, A.Petrusevičius, L.Sabutis, R.Smetona, A.H.Stasiulevičius, I.Šiaulienė, A.Vaišnoras ir V.Vilimas.

Į BA kiekvienos Baltijos valstybės parlamentas, laikydamasis proporcinio politinio atstovavimo nacionalinėje delegacijoje principo, patvirtina po 20 parlamentarų. BA sesijos, kurios yra aukščiausiasios BA organas, rengiamos du kartus per metus, pavasarį ir rudenį, vienoje iš Baltijos valstybių rotaciniu principu (14–

oji BA sesija vyko Vilniuje 1999 m. gegužės 27–29 dienomis).

***

Pirmąją 15-osios BA sesijos dieną (1999 12 02, ketvirtadienį) vyko partijų grupių arba frakcijų (konservatoriai, Centro grupė, kairieji), komitetų posėdžiai, BA Prezidiumo posėdis ir susitikimas su Šiaurės Tarybos delegacija.

***

15-ąją BA sesiją iškilmingai atidarė (1999 12 03, penktadienis) ir į delegatus bei svečius kreipėsi Latvijos Respublikos Prezidentė Vaira-Vike Freiberga. Ji pabrėžė trijų Baltijos valstybių istorinės partitės bendrumą ir akcentavo šių laikų Estijos, Latvijos ir Lietuvos bendradarbiavimo svarbą. V.V.Freiberga išreiškė viltį, kad Latvija ir Lietuva ES viršūnių susitikime Helsinkyje bus pakviestos derybų su Europos Sąjunga ir šia prasme savo statusu susilygins su Estija.

Posėdžiui pirmininkavęs ir BA Prezidiumo ataskaitą apie nuveiktus darbus Latvijos pirmininkavimo laikotarpiu pateikęs Prezidiumo pirmininkas R.Ražukas akcentavo, kad **trijų Baltijos valstybių įstojimas į Europos Sąjungą sustiprintų Baltijos regioną, padarytų jį ekonomiškai patrauklesniu ir saugesniu.**

Pirmajame BA sesijos plenariame posėdyje kalbėjo Lietuvos Respublikos Seimo delegacijos BA vadovė L.L.Andrikienė. **Ji atkreipė dėmesį, kad Latvija savo pirmininkavimo BA laikotarpiu buvo nustatiusi du pagrindinius prioritetus: 1) bendros ekonominės erdvės sukūrimas; 2) aktyvesnis užsienio politikos koordinavimas, glaudesnis Baltijos Asamblėjos ir Baltijos Ministrų Tarybos bendradarbiavimas.**

Šie prioritetai, sakė Seimo narė, matomi BA rezoliucijų projektuose („Dėl suderintos žemės ūkio politikos“, „Dėl akcijų taikymo tvarkos Baltijos valstybėse“, „Dėl bendradarbiavimo be sienų plėtojimo“),

tačiau tai “neišsprendžia problemų, kylančių Lietuvos, Estijos ir Latvijos laisvosios prekybos sutarties įgyvendinimo srityje. Šioje srityje ypač svarbus koordinuotas ir subalansuotas Baltijos Ministrų Tarybos veikimas, kurio dažnai pasigendama”.

Kalbėdama apie Baltijos valstybių užsienio politikos koordinavimo gerinimo būtinybę L.L.Andrikiene atkreipė dėmesį į dvi skaudžias tarptautines problemas – įvykius Čėčėnijoje ir padėtį kaimyninėje Baltarusijoje. BA rezoliucijoje “Dėl situacijos Kaukaze” reiškiamas susirūpinimas dėl žmogaus teisių pažeidimo ir prievartos, smurto naudojimo prieš taikius Čėčėnijos gyventojus, pridengiant visa tai kova su terorizmu. Dokumente BA kreipiasi į pasaulio visuomenę, tarptautines organizacijas, kviesdama aktyviai ir veiksmingai prisidėti, kad konfliktas būtų išspręstas taikiai ir, kad Šiaurės Kaukazo regione būtų išvengta humanitarinės katastrofos.

Apie padėtį Baltarusijoje L.L.Andrikiene kalbėjo: “Baltarusijoje nėra humanitarinės katastrofos, nevykdomi karo veiksmai, tačiau padėtis šioje šalyje negali nekelti susirūpinimo, visų pirma dėl žmogaus teisių pažeidimų, demokratijos principų nesilaikymo. Daugelio demokratinių valstybių parlamentai, Europos Parlamentas jau yra išreiškę solidarumą su 13-ojo šaukimo Baltarusijos Aukščiausiaja Taryba – vienintele teisėta ir demokratiškai išrinkta Baltarusijos valdžios institucija. Baltarusijos Prezidentas *de facto* (bet ne *de jure*) A.Lukašenka jau yra baigęs savo kadenciją, ir šioje valstybėje nedelsiant turi įvykti prezidento rinkimai, užtikrinant, kad jie būtų laisvi ir demokratiški”.

Lietuvos delegacija BA sesijai pateikė rezoliucijos “Dėl padėties Baltarusijoje” projektą, tačiau rezoliucija nebuvo priimta. Rezoliucijos projekte Baltarusijos valdžia kviečiama “sudaryti atviram dialogui būtinas sąlygas bei sukurti pasitikėjimo atmosferą, suteikti opozi-

cijai galimybę naudotis valstybine žiniasklaida, neleisti, kad būtų persekiojami opozicijos bei nepriklausomos spaudos atstovai”. Projekte taip pat pabrėžiama, kad BA “reiškia solidarumą su 13-ojo šaukimo Aukščiausiaja Taryba – demokratiškai išrinkta ir vienintele teisėta Baltarusijos valdžios institucija, atstovaujanti tautos valiai”.

Dauguma Estijos bei Latvijos nacionalinių delegacijų narių pritarė šios rezoliucijos esmei, tačiau teigė, kad rezoliucijos projektas yra nepakankamai parengtas, pateiktas ne pagal BA statuto reikalavimus (L.L.Andrikiene, teigė, kad rezoliucija pateikta nepažeidžiant BA statuto). Estijos ir Latvijos delegatai pasiūlė Estijos pirmininkavimo laikotarpiu rezoliuciją toliau nagrinėti ir galbūt priimti kitoje BA sesijoje, kuri turėtų įvykti Tartu (Estija) 2000 metų gegužės mėnesį.

Nemaža laiko 15-oji BA sesija skyrė Baltijos valstybių bendrosios ekonominės erdvės kūrimo problemoms. Pranešimus šia tema perskaitė (1999 12 03) Latvijos Respublikos Ministras Pirmininkas A. Škelė (“Vieninga akcizo mokesčio politika Baltijos šalyse”), Estijos Respublikos ekonomikos reikalų ministras M. Parnoja (“Bendrosios ekonominės politikos tikslingas kūrimas: Estijos patirtis ekonominiame sektoriuje, regioninės plėtros ir konkurencijos politikoje”) ir Lietuvos ūkio viceministras V. Junevičius (“Bendrosios ekonominės erdvės kūrimas: dėmesys laisvam darbo ir paslaugų judėjimui”).

Pranešimus Estijos, Latvijos ir Lietuvos užsienio politikos koordinavimo klausimu perskaitė (1999 12 03) Latvijos užsienio reikalų viceministro pavaduotojas M.Helme ir Lietuvos užsienio reikalų ministras A.Saudargas. Pastarasis, kalbėdamas apie Baltijos valstybių užsienio politikos koordinavimo ištakas, priminė dar 1934 m. Ženevoje pasirašytą Pabaltijo santarvės

ir bendradarbiavimo sutartį, taip pat šios sutarties sąlygotą trijų šalių užsienio reikalų ministrų suderintą “absolūtaus neutralumo įstatymą”, kurio laikymasis 1940 m. neapsaugojo nuo katastrofos, tačiau, pasak kalbėtojo, “pati mūsų santykių forma, kuria buvo pasirinktas neutralumas, iki šiol tarnauja puikiu bendradarbiavimo pavyzdžiu”. Atkuriant nepriklausomybę Lietuva, Latvija ir Estija vėl pasirinko glaudaus bendradarbiavimo kelią, tačiau nepasiteisinusiam prieškarinio neutralumui jau turėjo alternatyvą – integraciją į Europos Sąjungą ir Šiaurės Atlanto Aljansą.

A.Saudargo žodžiais, valstybės veiklą užsienio politikoje reikėtų skirstyti į tris “formatus”: kai kur reikia veikti individualiai (kiekviena šalis turi savo judėjimo užsibrėžtų tikslų link greitį ir priemones), kai kur naudinga veikti kartu, o tais atvejais, kai aiškiai sutampa interesai, “Baltijos valstybės turėtų siekti platesnių aljansų konkrečiam veiksmui atlikti”. Lietuvos užsienio politikos vadovas pabrėžė ir konkurencijos tarp Baltijos valstybių svarbą. Reikia aiškiai suvokti, sakė jis, kad vienos valstybės pirmavimas “pralaužia ledus” ir atveria kelią kitoms valstybėms, tuo pačiu skatindamas vytis pirmaujančią. Pvz., Estija, pirmoji pakviesta deryboms dėl narystės ES, sulaužė postsovietinės erdvės stereotipą, ir iš to laimėjo visos trys šalys.

Baigdamas kalbą A.Saudargas sakė, kad jo įsitikinimu trijų Baltijos valstybių užsienio politikos derinimo poreikis nuolat augs, nepriklausomai nuo to, kada Lietuva, Latvija ir Estija įstos į ES ir NATO.

- Gruodžio 3 d., pasibaigus plenariniams posėdžiams, toliau dirbo BA komitetai, Redakcinė komisija, įvyko BA Prezidiumo ir Beneliukso parlamentinės konsultacinės tarybos delegacijos susitikimas.

- Rygos Domo katedroje iškilmingai įteikti (1999 12 03) BA apdovanojimai:

–BA Meno premija ir medaliu už pastarųjų trejų metų vaidmenis apdovanotas Lietuvos nacionalinio operos ir baletų teatro baletų solistas **Mindaugas Baužys**.

–BA Literatūros premija ir medaliu už romaną “Sustingęs skrydis” apdovanotas estų rašytojas **Jaanas Krossas**.

–BA Mokslo premija ir medaliu už pastarųjų trejų metų publikacijas ir monografiją apie mitologinius elementus Baltijos šalių folklore, literatūroje ir mene apdovanota latvių mokslininkė **Janiina Kursite**.

***

Baigiamajam 15 Baltijos Asamblėjos plenariniame posėdyje (1999 12 04) pirmininkavo Lietuvos nacionalinės delegacijos vadovė, BA Prezidiumo pirmininko pavaduotoja **L.L.Andrikiene**.

Posėdis tradiciškai prasidėjo BA dokumentų priėmimo procedūra.

Bendru sutarimu priimtos 8 rezoliucijos, patvirtinti BA vėliavos, simbolikos, finansinių lėšų naudojimo nuostatai, patvirtintas 2000 metų BA biudžetas.

Pažymėtinos rezoliucijos “Dėl politinių kalinių ir tremtinių asmens bylų sugražinimo”, “Dėl represuotų Baltijos valstybių gyventojų kapų ir kapaviečių priežiūros”. Šiuose dokumentuose BA ragina Estijos, Latvijos ir Lietuvos Vyriausybes “tartis su Rusijos Federacija ir kitomis valstybėmis dėl Baltijos šalių represuotų piliečių asmens bylų (ar jų kopijų) perdavimo, kviečia trijų Baltijos valstybių Vyriausybes “pradėti konsultacijas su Rusijos Federacija ir kitomis NVS šalimis, kad būtų sudaryta komisija siekiant nustatyti, dokumentuoti ir paženklinti represuotų iš Baltijos valstybių gyventojų kapus bei kapavietes ir pasirašyti atitinkamus tarpvalstybinius susitarimus”. Nemažiau aktualios ir ekonominio pobūdžio rezoliucijos “Dėl akcizų

taikymo tvarkos Baltijos valstybėse” ir “Dėl suderintos žemės ūkio politikos”. Pirmame dokumente **BA kviečia Baltijos Ministrų Tarybą pradėti bendradarbiauti akcizų politikos srityje**, “kad Baltijos valstybės laiku praneštu viena kitai apie akcizų įvedimą arba pakeitimą, bendrai kovojant su nuolat didėjančia kontrabanda”, **pagerinti akcizų administravimo metodus bendradarbiaujant atitinkamoms Lietuvos, Estijos ir Latvijos institucijoms**. Rezoliucijoje dėl suderintos žemės ūkio politikos BA pakvietė trijų Baltijos valstybių valdžios institucijas suintensyvinti darbą, remiantis sąžininga konkurencija žemės ūkio ir žuvų produktų prekyboje, daugiau dėmesio skiriant žemės ūkio apsaugos ir rėmimo politikai, taip pat operatyviai informuoti apie taikomas vidaus ir užsienio rinkos reguliavimo priemones.

15-oje BA sesijoje pasirašytas Baigiamasis dokumentas:

BALTIJOS ASAMBLĖJOS 15–OSIOS SESIJOS BAIGIAMASIS DOKUMENTAS

Baltijos Asamblėja,
susirinkusi į 15–ąją sesiją Rygoje 1999 m. gruodžio 2–4 d.;
įvertinusi Baltijos valstybių bendradarbiavimo ir jo tolesnės plėtros galimybes;
apsvarsčiusi Baltijos valstybių bendros ekonominės erdvės ir Baltijos valstybių užsienio politikos suderinimo klausimus,
priėmė šiuos dokumentus:
Rezoliuciją dėl akcizų taikymo tvarkos Baltijos valstybėse;
Rezoliuciją dėl suderintos žemės ūkio politikos;
Rezoliuciją dėl bendradarbiavimo be sienų plėtojimo;
Rezoliuciją dėl Baltijos valstybių parlamentų ir JAV Kongreso bendradarbiavimo;
Rezoliuciją dėl situacijos Kaukaze;
Rezoliuciją dėl etninės kultūros išsaugojimo Lietuvoje, Estijoje ir Latvijoje;
Rezoliuciją dėl politinių kalinių ir tremtinių asmens bylų sugražinimo;
Rezoliuciją dėl represuotų Baltijos valstybių gyventojų kapų ir kapaviečių priežiūros;
Baltijos Asamblėjos finansinių lėšų naudojimo **nuostatus**;
Baltijos Asamblėjos vėliavos **nuostatus**;
Baltijos Asamblėjos simbolikos **nuostatus**;
Sprendimą dėl 2000 m. Baltijos Asamblėjos biudžeto;
patvirtino 2000 m. Baltijos Asamblėjos biudžetą
ir **nusprendė** Baltijos Asamblėjos pavasario sesiją surengti 2000 m. gegužės 25–27 d. Tartu (Estijos Respublika).

*Baltijos Asamblėjos
Prezidiumo Pirmininkas
Romualdas Ražukas*

*Baltijos Asamblėjos
Prezidiumo Pirmininko pavaduotoja
Laima Liucija Andrikiene*

*Baltijos Asamblėjos
Prezidiumo Pirmininko pavaduotojas
Trivimi Velliste*

Ryga, 1999 m. gruodžio 4 d.

BA Prezidiumui Estijos pirmininkavimo laikotarpiu vadovaus Trivimi Velliste.

Jolanta ANSKAITIENĖ

**Vokietijos Bundestago deputato Dr. Karlo A. Lamerso kalba
1999 11 16 dieną Vilniuje
konferencijoje, skirtoje Lietuvos ir Vokietijos parlamentinių santykių
užmezgimo 80-mečiui saksų savanorių dalyvavimo Lietuvos
nepriklausomybės kovose 1918/19 metais**

Būdamas Vokietijos Bundestago Vokietijos ir Baltijos šalių parlamentinės grupės atstovu, nuoširdžiai dėkoju už Jūsų kvietimą. Džiaugiuosi galėdamas būti Vilniuje ir dalyvauti konferencijoje, skirtoje Lietuvos ir Vokietijos parlamentinių santykių užmezgimo 80-mečiui ir renginiuose, skirtuose saksų savanorių dalyvavimo Lietuvos nepriklausomybės kovose 1918/19 metais. Vokietijos Bundestago deputatai, ypač 72 Vokietijos ir Baltijos šalių parlamentinės grupės įvairių frakcijų deputatai jaučiasi itin Jums artimi. Aš perduodu kuo nuoširdžiausius jū, taip pat grupės pirmininko barono daktaro Wolfgango fon Šteteno, linkėjimus.

Praėjusiais metais Lietuva šventė 80-tąsias valstybės įkūrimo metines. Valstybės Tarybos Nepriklausomybės paskelbimui 1918 metų vasario 16 dieną pritarė ir kaizerinei Vokietijos reicho vyriausybei.

Po valstybės įkūrimo vyko kovos, kuriose jauna valstybė turėjo įsitvirtinti prieš įvairias politines jėgas ir net gi išibrovėlius. Šiose kovose kartu su Lietuvos krašto apsauga dalyvavo daugybė kaizerinės ir karališkos vokiečių armijos, taip pat vokiečių savanorių daliniai ir būriai.

Tad galime pasakyti, kad šiame Lietuvos tautinės valstybės įkūrimo etape vokiečių kariai nemažai prisidėjo, išsaugant suverenumą ir jaunos valstybės nepriklausomybę.

Iškilmės Utenoje ir atminimo lentos atidengimas 1918/19 kovoms atminti įamžina šį vokiečių įnašą.

Mes dėkojame Jums, gerbiamos ponios ir ponai, už tai, kad Jūs saugote šį atminimą.

Tai glaudžių mūsų šalių santykių išraiška.

Pirmasis Lietuvos Prezidentas Antanas Smetona savo kalboje 1917 metų lapkričio 13 dieną Berlyne pa-

sakė: “Ekonominiai ir kultūriniai Lietuvos interesai krypta ne į Rytus ar Pietryčius, o į Vakarus. Lietuvą saisto glaudūs santykiai su Vokietija.” Šie kryptingi didaus lietuvių politiko žodžiai simbolizuoja bendrą tarpusavio supratimo ir bendradarbiavimo siekį.

Pirmoji Lietuvos vyriausybė, vadovaujama prof. Augustino Volde-maro, buvo sudaryta su svarbia žymaus vokiečių centro politiko Matthiaso Erzbergerio parama. Visa tai rodo, kaip glaudžiai buvo susijusi vokiečių ir lietuvių politika pirmaisiais Jūsų šalies nepriklausomybės metais.

Ponios ir ponai,
mes visi kartu išgyvename, istorijos prasme, nuo epochinio posūkio – komunizmo žlugimo 1989 ir 1990 metais – iš tiesų istorines vandenlandas.

Vos prieš kelias dienas Vokietijoje mes paminėjome 10-ąsias Berlyno sienos griuvimo metines, kuris ir paskelbė VDR pabaigą.

Tais pačiais metais – 1990 – kai vieninga Vokietija tapo tikrove, Lietuva paskelbė apie savo nepriklausomybės atkūrimą. Vokietijos ir Danijos iniciatyva Lietuvos suverenitetą 1991 rugpjūčio 27 dieną pripažino Europos Sąjunga.

Vokietija laiko save Lietuvos ir kitų dviejų Baltijos valstybių stojimo į Europos Sąjungą ir NATO pradininke.

Vokietija, siekdama priartinti Jūsų šalį prie ES ir NATO, bendradarbiauja daugelyje projektų ir palaiko plėtros idėjas.

Ponios ir ponai,
šiuos pozityvius istorinius įvykius ir vystymąsi suformavo ir abipusiai mūsų šalių santykiai.

Žinoma praeityje būta ir “tamsių fazių”. Niekas nenori ir negali jų pamiršti. Svarbu – mokytis iš praeities klaidų. Pažinimas yra toks:

nėra geresnės politikos už tautų apsisprendimo teisę gerbiančią politiką;

mes esame už esminį žmonių ir valstybių bendradarbiavimą;

mes siekiame sambūvio lygiateisiškumo pagrindu;

Štai šie principai turi formuoti ateitį.

Šia prasme ir esant šioms prielaidoms mes privalome kurti mūsų tarpusavio santykių ateitį: **aiškus bendras vokiečių ir lietuvių politikos tikslas yra tas, kad Lietuva ir kitos dvi Baltijos šalys – ne per daug tolimoje ateityje – taptų Europos Sąjungos ir NATO narėmis.**

Nueiti šį kelią reikia daug kantrybės ir jėgų iš abiejų pusių.

Lietuva yra NATO Euroatlantinės partnerystės tarybos narė (EAPC).

Lietuva dalyvauja NATO **programoje “Partnerystė vardan taikos”**.

NATO–Viršūnių susitikime Madride 1997 metais Jūsų šaliai (kartu su Estija ir Latvija) atverta **įstojimo perspektyva** antrajame stojimo etape.

Aš atsime nu ir antrąjį ženklą iš pastarojo NATO viršūnių susitikimo Vašingtone: “Dury – atviros!”.

Gausiomis akcijomis ir programomis mes turime rūpintis, kad narystė NATO neliktų tik graži svajonė.

Aš noriu, kad ši svajonė palaipsniui taptų tikrove!

Ilgalaikė stojimo strategija ve-da sėkmės link ir mes turime to siekti kartu!

Lietuva privalo prisitaikyti ir žingsnis po žingsnio prisitaikys prie NATO standartų. Ji turi įgyti suge-

bėjimų dalyvauti bendrose NATO ir VES organizuojamose krizių prevencijos misijose arba misijose krizių ištiktuose regionuose.

Ypač noriu pabrėžti 1999 sausio 16 d. **“JAV ir Baltijos šalių Partnerystės chartiją”**. Ji yra svarbus kertinis akmuo Baltijos šalių kelyje į Šiaurės Atlanto sąjungą.

Ši chartija atspindi ypatingus Baltijos valstybių ir JAV ryšius. Žinoma, jos tikslas nėra tik paguosti šias šalis, kadangi įstojimas į NATO – tariamai – atidėtas ateičiai. Mintis lieka ta pati, aš ją minėjau: durys – neužrakintos! Nuo mūsų priklausos, kad jos būtų kuo greičiau pravertos!

Mes visi žinome, kad kaip ir anksčiau, Rusija labai prieštarauja Baltijos valstybių stojimui į NATO.

Tačiau glaudus ir patikimas mūsų bendradarbiavimas, Jūsų ir kitų Baltijos šalių kooperacijos tvirtinimas su NATO, taip pat glaudūs Amerikos ir Baltijos šalių santykiai – akivaizdžiai parodys Rusijai, kad šis bendradarbiavimas nėra prieš nieką nukreiptas, ir juo labiau prieš Rusiją.

NATO – tai saugumo zona euroatlantinėje erdvėje.

Man daugiau nei suprantama, kad ir kitos šalys nori tapti šios stabilumo zonos dalimi!

Svarbi yra Jūsų perspektyva tapti ES nare, Lietuvos priartėjimas prie ES.

Ekonominiam ir socialiniam Baltijos šalių priartėjimui prie Vieningosios Europos reikia didelių jų pačių pastangų. Kadangi Jūs žinote, kad įstojus į ES, nebus lengva vykdyti visus įsipareigojimus. Tam padeda ir Kopenhagos kriterijų įvykdymas.

Didelė Jūsų pastangų, Lietuvos pastangų sėkmė yra tai, kad ES Komisija 1999 m. spalį pasiūlė Tarybai pradėti derybas su Lietuva. Helsinkio viršūnių susitikimas gali ir turi tapti kertiniu akmeniu Jūsų kelyje į ES. **Tai – mūsų bendros politikos sėkmė.**

Ponios ir ponai,

praėjus vos 10 metų nuo Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo įvyko daug pasikeitimų.

Kai pagalvojame, kad paskutiniai rusų armijos daliniai Jūsų šalį paliko 1993 m. rugpjūtį – 1 metais anksčiau, nei Rusijos armija surengė atsisveikinimo paradą Berlyne, – visi galime įvertinti, kaip greit vyko istorinis perversmas.

Mes ne tik kalbame apie partnerystę, bet mes kasdien darbuojamės,

kad būtume ir liktume partneriais, – leiskite pasakyti – draugais!

Per pastaruosius penkerius šešerius metus ir politiškai, ir dvasiškai mes daug labiau suartėjome, nei bet kada anksčiau.

Yra ir dar vienas dalykas, skiriantis mus nuo praeities, mes ieškome ne konfrontacijos, o kooperacijos, mes ieškome ir randame sambūvį.

Po daugeliu atžvilgiu katastrofiško šimtmečio EUROPA yra kelyje į vienybę.

Mes visi turime dirbti, kad praeitis būtų nugalėta tikraja to žodžio prasme.

Vieningos Europos politika nuo 1990 metų savo kelyje įveikė labai daug kliūčių.

Ši politika ir ateityje yra mūsų saugumo ir stabilumo garantas euroatlantinėje erdvėje.

Ponios ir ponai,

mes dirbame tam, kad galėtume žvelgti į geresnę ir bendrą mūsų valstybių ateitį.

Tegul naujasis, netrukus ateisiantis šimtmetis, suteiks mūsų tautoms galimybę gyventi taikoje ir laisvėje.

Tai mano troškimas Lietuvai, dėl to aš dirbu.

Lietuvos ir Vokietijos parlamentiniai ryšiai

Palyginus XX amžių su XIX a., jis Lietuvai buvo šviesesnis. Bandymai atkurti valstybę XIX a. baigėsi organizatorių iššūdu ir daugybės gyventojų ištremimu į Sibirą. XX a. – sėkmingesnis: du kartus atkurta valstybė, nors ir išgyventos kelios svetimų kariuomenių okupacijos, visas pusamžis “komunizmo statybos”. Dabar Lietuva tvirtai siekia narystės Europos Sąjungoje ir NATO, matydama šiose struktūrose savo saugumo garantą ir tinkamiausią kelią ekonominei šalies plėtrai bei daugiapartinei demokratijai. Prisi-

mindami įvykius prieš 80 metų, galime teigti, kad šiuo metu Lietuvos ir Vokietijos parlamentiniai ryšiai itin geri. Jais rūpinasi abiejų parlamentų didelės parlamentinės grupės, kurios pagrindiniais savo veiklos principais laiko praeitų laikų teigiamą abiejų valstybių santykių akcentavimą ir abiem pusėm naudingą bendravimo skatinimą šiais laikais.

Šiame amžiuje Lietuva du kartus pasinaudojo susiklosčiusiomis aplinkybėmis valstybingumui atkurti. Pirmu atveju tai buvo Pirmojo

pasaulinio karo nualinta Europa, o prieš dešimtmetį – pačios didžiausios komunistinės valstybės ekonominis ir ideologinis žlugimas. Ir vienu, ir kitu atveju Lietuvai reikėjo skaitytis su svetimos valstybės ginkluota jėga savo teritorijoje. Šiandien galim pasidžiaugti: prie atkuriamų valstybių institucijų vairo stovėjo išmintingi, santūrūs politikai. Mūsų konferencijos tematika apsiriboja 1917 – 1919 m. Tuo metu Lietuvoje buvo Vokietijos kariuomenė, o jai traukiantis pagal taikos sutartį, Lietuvą bandė okupuoti

Raudonoji armija – ketinta įvykdyti socialistinę revoliuciją. Tai toks Lietuvos valstybės atkūrimo militaristinis fonas, kuriame atsirado parlamentinės institucijos: 1917 m. rugsėjo 18 – 22 d. Vilniaus konferencija, kurioje dalyvavo 222 skirtingų regionų, įvairių profesijų atstovai. Už leidimą sušaukti konferenciją vyriausiajam Rytų vadui generalfeldmaršalui Bavarijos princui Leopoldui buvo nusiųstas padėkos raštas su informacija apie išrinktą Lietuvos Tarybą ir prašymu netrukdyti Tarybai rūpintis Lietuvos valstybės atkūrimu. 1917 m. gruodžio 11 d. Lietuvos Taryba, vykdydama konferencijos valią, remdama si tautų apsisprendimo teise, paskelbė Lietuvos valstybės atkūrimą su sostine Vilniumi. Stengdamasi apginti Lietuvos interesus taikos derybose, Lietuvos Taryba prašė Vokietijos apsaugos ir pagalbos, pasakydama už sąjunginius ryšius su Vokietija. Pareiškimą pasirašė J. Basanavičius, M. Biržiška, P. Klimas, S. Kairys, J. Vileišis, dr. J. Šaulys, J. Šernas, A. Smetona, A. Petrusis, A. Stulginskis, J. Vailokaitis, kun. V. Mironas, K. Šaulys, J. Smilgevičius, Pr. Dovydaitis, S. Narutavičius, J. Staugaitis, S. Banaitis, D. Malinauskis, K. Bizauskas.

1918 m. sausio 2 d. Lietuvos Taryba raštu kreipėsi į Vokietijos užsienio reikalų ministerijos sekretorių, prašydama tarpininkauti, kad Lietuvos atstovams būtų leista dalyvauti Bresto taikos derybose, nustatant būsimos Lietuvos valstybės sienas. Raštą pasirašė Tarybos prezidentas A. Smetona ir generalinis sekretorius dr. J. Šaulys. Tačiau apie realų valstybės atkūrimo darbą reiktų pradėti kalbėti tik nuo Vasario 16-osios Nepriklausomybės atkūrimo akto paskelbimo, kuriame pareikšta, kad: „Lietuvos valstybės pamatus ir jos santykius su kitomis valstybėmis privalo galutinai nustatyti kiek galima greičiau sušauktas Steigiamasis Seimas, demokratiniu būdu visų jos gyventojų išrinktas“. Kovo 23 d. aktu Vokietijos imperatorius Vilhelmas I pripažino Lietu-

vos valstybę, o vėliau Lietuvos Taryba pasivadino Valstybės Taryba. Mus domina, ar Lietuvos Tarybą, arba Valstybės Tarybą, galima vadinti parlamentu? Pagal atliekamas funkcijas, taip: leido teisinius aktus, sudarė vyriausybę, rinko prezidentą, plėtojo diplomatinis santykius – tai kiekvienos šalies parlamentų funkcijos. Be to, Taryba buvo išrinkta, ją rinko 1917 m. rugsėjo konferencijos dalyviai, atstovaujantys platiems gyventojų sluoksniams.

Dabar norėtusi pažvelgti į parlamentinius ryšius su Vokietijos Reichstagu. Lietuva palaikė ryšius su Reichstago nariais dar iki susiformuojant atkuriamos valstybės parlamentui. Vokietijos Reichstago deputato socialdemokrato Eduardo Davido dienoraštyje skaitome: „1916 07 07. Pokalbis su Lietuvos politikais. Steponas Kairys (socialistas) ir dr. fil. J. Šaulys. Visos Lietuvos partijos nori atsiskirti nuo Rusijos, suartėti su Vakarais. Valstybės forma dar neaiški, bet norėtų tvarkytis savarakiškai. Abu tikri Vakarų europiečiai“; „1917 kovo 22 d. Pokalbis su lietuviais: tas pats vaizdas: prūsiskas politinis nesugebėjimas ir brutalumas. Pavergimas ir ūkinis krašto išnaudojimas“; „1917 11 14, trečiadienis. Feldmano kalba apie Lietuvos Lenkijos uniją. Lietuvos pusė prieš: Smetona, Kairys, Šaulys“; „1918 10 14, pirmadienis, 4 – 6 val. pokalbis su Sauliu. Wilsono planas: Prūsija – Lietuva. (Rytų Pr. su Karaliaučiumi Lietuvos valstybėje)“.

Lietuvos politikai, paskelbę Lietuvos valstybės atkūrimą, siekė pripažinimo. Daugiausia dėmesio buvo skirta Vokietijai. Taryba turėjo ir pastovų žmogų ryšiams su Reichstagu, kuriame, atrodo, dauguma parlamentarų palaikė Lietuvos valstybės atkūrimą. Tačiau vyko karas, ir labai didžiules galias turėjo Karo partija. Kaizerio valdžia darėsi simbolinė, valstybės kancleris taip pat nebuvo visagalis. Vokietijos Reichstago deputatai buvo nepatenkinti karinės vadovybės ir administracijos elgesiu užimtuose kraštuose, dažnai kaltino karinę valdžią Vokie-

tijos prestižo žeminimu, nepasitikėjimo Vokietija skatinimu ir pan.; karinė vadovybė negailėjo epitetų parlamento nariams. Vienas žymiausių Lietuvos šalininkų buvo Katalikų centro frakcijos narys Matas Erzbergeris, parlamente dažnai pasisakęs Lietuvos klausimu, iš pradžių buvęs aneksijos šalininkas, bet vėliau grynęs apsisprendimo teise. Lietuvos komitetui be Centro frakcijos priklausė ir socialdemokratai (vadovas E. Davidas) bei nepriklausomi socialistai (vadovas H. Haaselis). Iš M. Erzbergerio knygos „Išgyvenimai Pasauliniam kare“ (1920 m.) aiškėja, kad istorijos žinojimas pažadino simpatijas Lietuvai. Drįsčiau teigti, kad M. Erzbergeris kartu su mūsų politikais ieškojo Lietuvos kelio: tapti monarchija su demokratine Konstitucija ar respublika. Mintis, kad Lietuva gali būti monarchija, skatino idėją, jog katalikiškos šalies monarchas būtų katalikas. Tai atmetė galimybę Prūsijos ar Saksonijos karaliams tapti Lietuvos karaliais, nes jie nebuvo katalikai.

Norėčiau pateikti keletą minčių bei parlamentarų pasisakymų, rati-fikuojant 1918 m. kovo 20 – 22 d. taikos sutartį ir pripažįstant Lietuvos atsakomybę dėl Europos stabilumo. Rusija sugebėjo parodyti nepasitenkinimą dėl Lietuvos parlamento delegacijos atvykimo į Boną. Būtų galima vardinti daugybę parlamentarų iš įvairių partijų, priklausiusių dar nepripažintų Baltijos valstybių parlamentinei grupei: H. Sterckenas – CDU URK pirmininkas; Fr. Bohlas – ministras, kanclerio tarnybos vadovas, CDU; C. von Teichmannas – FDP; H. Hilleris – SPD. Pirmiausia, tai Wolfgangas von Stettenas, kuris Lietuvos draugu tapo dėl istorijos žinojimo ir 1991 sausio 13-osios įvykių. Panašiai Lietuvos draugu tapo ir Reichstago deputatas M. Erzbergeris, subūręs parlamentarų, palaikiusių Lietuvos valstybingumo atkūrimą 1917 – 1919 metais. Šiam deputatui dėl Lietuvos palaikymo ir Vokietijos interesų nepaisymo buvo bandyta iškelti byla. 1994 m. rin-

kininės kampanijos į Bundestagą metu išplatinta proklamacija, teigianti, kad tokie deputatai kaip Wolfgangas von Stettenas Vokietijai nereikalingi, nes jam labiausiai rūpi Lietuvos interesai.

Taigi analogijų nemažai, o dešimties metų gerų santykių plėtojimas lyg ir patvirtina abiejų parlamentų parlamentinių grupių pagrindinių veiklos principų teisingumą: akcentuoti tai, kas buvo teigiama istorijoje, skatinti abiem pusėms naudingą bendradarbiavimą dabar.

*Seimo narys, Parlamentinės ryšių su Vokietijos Federacine Respublika grupės pirmininkas
Antanas RAČAS*

* Parengta pagal kalbą, pasakytą konferencijoje, skirtoje Lietuvos ir Vokietijos parlamentinių santykių užmezgimo 80-mečiui ir saksų savanorių dalyvavimui Lietuvos nepriklausomybės kovose 1918–19 metais paminėti, kuri vyko 1999 m. lapkričio 16 d.

Opozicijos Skiltis

**LIETUVOS DEMOKRATINĖS DARBO
PARTIJOS (LDDP) FRAKCIJA**

PAREIŠKIMAS

Dėl konservatorių siūlomo taupymo

Seimo dauguma ir naujoji A.Kubiliaus Vyriausybė skelbia Kalėdinę dovaną Lietuvos gyventojams – siūloma biudžetinėms dirbti savaitę negaunant atlyginimo, kad nors kiek būtų padengti valdančiosios daugumos valdymo laikotarpiu padaryti nuostoliai valstybei. Kieno gi sąskaita nori ponai konservatoriai pataisyti biudžeto padėtį? Kodėl ne tų aukštųjų valdžios pareigūnų, kurie gauna dešimtis tūkstančių per mėnesį ir dar antra tiek priedų bei premijų pavidalu, iš kurių per tris mėnesius galima būtų sutaupyti daugiau nei 10 milijonų litų? Konservatoriai siūlo kitą išeitį: susispausti visiems. Pirmiausia siūloma eiliniams tarnautojams, mokytojams, gydytojams, kultūros darbuotojams (kas gi iš jų gauna didelį atlyginimą?) savaitę dirbti veltui. Kas gali paneigti, kad tai netaps sektinu pavyzdžiu privačiam sektoriui? Žmonės su viltim laukdavo Kalėdinį premijų metų pabaigoje. Vietoje to – konservatorių-krikdemų dovana – neapmokama darbo savaitė.

Ar kas nors paskaičiavo, kiek valstybės ir ypač savivaldybių biudžetai negaus pajamų per tokią vieną savaitę? Ar iš tikrųjų bus sutaupyta? Neabejotinai sumažės fizinių asmenų pajamų mokestis, valstybinio socialinio draudimo įmokos, nebebus pagyvėjimo šventinėje prekyboje, sumažės galinčių dalyvauti šventiniuose renginiuose ir t.t. Ir dėl šių priežasčių dar sumažės biudžetų pajamos.

Taigi šis konservatorių valdžios žingsnis dar kartą patvirtina, kad iš ankstesnių klaidų nepasimokoma, ir toliau vėl matomas tik pirmasis žingsnis arba tai, kas norima matyti.

Seimo dauguma siūlo atsisakyti dalies atlyginimo ir Seimo nariams. LDDP frakcija mano, kad valdančioji dauguma turėtų pirmiausia viešai pripažinti savo atsakomybę dėl aklavietėje atsidūrusios valstybės ir priimti ne tik politinę, bet ir asmeninę naštą – atsisakyti vieno mėnesio atlyginimo.

LDDP frakcija nutarė savo narių atlyginimo dalį skirti labdarai socialiai remtiniems asmenims frakcijos nuožiūra.

LDDP frakcijos vardu

1999 12 07

Seimo narė Sigita BURBIENĖ

PS Seimo Priimamajame

Gruodžio 8 d. gyventojus priėmė Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto pirmininkas **L.Sabutis**.

Gruodžio 15 d. Seimo Priimamajame gyventojus priims Šeimos ir vaiko reikalų komisijos pirmininkė **V.Aleknaitytė-Abramikienė**.

1999 m. lapkričio 30–gruodžio 6 dienomis gauta 213 laiškų. Iš Vilniaus – 125, Kauno – 20, kitų miestų – 20, rajonų – 35, užsienio valstybių – 13.

Daugiausia laiškų gauta ekonomikos klausimais – 53 (iš jų 19 – dėl biudžeto), teisės ir teisėtvarkos – 39, socialinės apsaugos – 18, ryšių su užsieniu – 15, žemės ūkio – 14, sveikatos apsaugos – 13, švietimo, mokslo, kultūros – 6.

Teisė ir teisėtvarka

Užsienio reikalų viceministro J.Rudalevičiaus raštas dėl Tarnybinio paso įstatymo.

Generalinio prokuroro pavaduotojo K.Betingio, Teisės akademijos prorektorius E.Kurapkos, Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininko A.Juknos pastabos dėl Baudžiamojo kodekso ir Baudžiamojo proceso kodekso įstatymo pakeitimo įstatymų projektų.

Vidaus reikalų viceministro V.Markevičiaus pastabos dėl Pataisos darbų kodekso pakeitimo įstatymo projekto.

Ekonomika, energetika, pramonė

Ūkio ministro V.Milaknio raštas dėl Ignalinos AE saugos programų finansavimo ir NES įgyvendinimo.

Finansų ministro V.Dudėno pastabos dėl Akcizų įstatymo pakei-

timo ir papildymo įstatymo projekto.

Finansų viceministrės D.Grybauskaitės informacija apie Valstybės vidaus ir užsienio skolą.

UAB "Lietuviškas midus" direktoriaus V.Semėno raštas dėl akcizo mokesčio lietuviškam midui.

Statybininkų asociacijos prezidento A.Šeštakausko raštas dėl įvairių rinkliavų ir papildomų mokesčių sureguliuavimo.

Geologijos instituto direktoriaus V.Baltrūno pastabos dėl Naftos ir dujų išteklių mokesčio įstatymo pakeitimo projekto.

Aplinkos ministro D.Lygio informacija apie Klaipėdos jūrų uosto rekonstrukciją bei su ja susijusius darbus ir tyrimus.

Plungės rajono savivaldybės mero pavaduotojo V.Danilavičiaus, Meno kūrėjų asociacijos prezidento V.Martinkaus raštai dėl mokesčių už autorines sutartis didinimo nepagrįstumo.

Technikos bibliotekos direktoriaus K.Mackevičiaus raštas dėl 2000 metų biudžete mažinamo mokslo fondo.

Krašto apsaugos viceministro dr. P.Malakausko, užsienio reikalų ministro A.Saudargo raštai dėl 2000 metų biudžeto projekto.

Finansavimo klausimai

Anykščių rajono savivaldybės mero S.Nefo raštas dėl lėšų Anykščių miesto nuotėkų valymo įrenginių statybai užbaigti.

Lietuvos kino studijos direktoriaus R.Urbono raštas dėl lėšų studijai išlaikyti.

Finansų ministro V.Dudėno raštas dėl Kultūros vertybių apsaugos departamento programų finansavimo.

Nacionalinio radijo ir televizijos l.e. generalinio direktoriaus pareigas A.Trakimavičiaus raštas dėl valstybės asignavimų 2000 metais.

Rašytojų sąjungos pirmininko V.Sventicko, "Vilniaus" žurnalo vyriausiojo redaktoriaus E.Matviekaus raštas dėl finansinės paramos šiam žurnalui.

Vilniaus pilių mokslinės tarybos pirmininko dr. doc. R.Batūros raštas dėl Valdovų rūmų tyrimo, projektavimo ir statybos pradinių bei Gedimino kalno tvirtinimo darbų finansavimo 2000 metais.

Vilniaus senamiesčio restauravimo direkcijos direktoriaus Č.Kaminsko raštas dėl Vilniaus senamiesčio atgaivinimo programos finansavimo būtinumo.

Vilniaus miesto savivaldybės mero pirmojo pavaduotojo A.Čiučelio raštas dėl tikslinės dotacijos Vilniaus senamiesčiui tvarkyti.

Nacionalinio muziejaus direktorės B.Kulnytės raštas dėl muziejaus finansavimo.

Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus K.Zulono raštas dėl 2000 metų išlaidų sąmatos paprastųjų išlaidų padidinimo.

Archeologijos draugijos tarybos pirmininko doc. dr. A.Kuncevičiaus raštas dėl 1999 metų biudžeto asignavimų archeologijos paminklų apsaugos programoms.

Valstybinės jaunimo reikalų tarybos pirmininkės, Socialinės apsaugos ir darbo viceministrės V.Blinkevičiūtės raštas dėl Jaunimo organizacijų projektų finansavimo 1999 ir 2000 metais.

Vilniaus miesto Fabijoniškių seniūnijos seniūno V.Sabaliausko raštas dėl paramos seniūnijos jaunimo organizacijoms.

Ignalinos rajono savivaldybės mero B.Ropės raštas dėl civilinės saugos parengties Visagino mieste, Ignalinos ir Zarasų rajonuose gerinimo kompleksinės programos lėšų 2000 metais.

Žemės ir miškų ūkis

Žemės ūkio viceministro V.Grušausko informacija apie 1999 metais vykdomų programų finansavi-

mą iš Kaimo rėmimo fondo bei dėl lėšų 2000 metais šioms programoms finansuoti.

Žemės ir maisto ūkio integracijos į Europos Sąjungą departamentu direktoriaus pavaduotojo I.Čiako informacija apie žemės ūkio ir žuvininkystės sektorių teisės aktų derinimą su ES teisės aktais.

Žemės ūkio banko draudimo direktoriaus A.Poškaus pastabos dėl Žemės ūkio ir kaimo plėtros strategijos.

Valstybės kontrolieriaus J.Liaučiaus informacija apie Miško fondo lėšų 1997–1998 metais valdymo bei valstybės lėšų naudojimo komerciniuose medžioklės plotuose efektyvumo patikrinimą.

Žemės ūkio rūmų pirmininko A.Stancevičiaus raštas dėl Žemės ūkio kooperatyvo įstatymo priėmimo būtinumo.

Žemės ūkio kooperatyvo „Suvalkijos cukriniai runkeliai“ valdybos pirmininko V.Brazio raštas dėl atsiškaitymo su žemdirbiais.

Aplinkos apsauga

Aplinkos ministro D.Lygio informacija apie Klaipėdos jūrų uosto rekonstrukciją bei su ja susijusius darbus ir tyrimus.

Medžiotojų ir žvejų draugijos „Ežia“ prezidento S.Cesiulio raštas dėl sprendimų priėmimo svarstant Lašių programos darbus ir žuvininkystės planus.

Inžinerinės ekologijos asociacijos prezidento dr. R.Budrio raštas dėl padėties atliekų tvarkymo sfere.

Socialinė apsauga ir darbas

Kauno kareivių invalidų sąjungos pirmininko R.Podkoritovo kreipimasis dėl bazinės pensijos priedo skyrimo kareiviams invalidams.

Vaikų teisių apsaugos tarnybos direktoriaus V.Vadoklio informacija apie specialiųjų internatinių mokyklų ir vaikų globos namų finansavimą.

Energetikos darbuotojų profesinių sąjungų federacijos tarybos narių kreipimasis dėl Ignalinos atominės elektrinės darbuotojų socialinių garantijų.

Trakų rajono Rūdiškių vidurinės mokyklos (48 parašai), Vievio vidurinės mokyklos (55 parašai) mokytojų kreipimasis dėl laiku nemokamų atlyginimų.

Sveikatos apsauga

Finansų ministro V.Dudėno raštas dėl Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto vykdymo.

Valstybinės ligonių kasos direktoriaus pavaduotojos L.Puidokienės informacija apie Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto pajamas ir išlaidas Valstybinėje ligonių kasoje.

Sveikatos apsaugos ministro R.Alekno raštas dėl Žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo įgyvendinimo problemų.

Sveikatos apsaugos ministro R.Alekno, teisingumo viceministro G.Švedo, Nacionalinio organų transplantacijos biuro direktoriaus G.Rasimavičiaus, Medicinos etikos komiteto pirmininko E.Gefeno, Nefrourologijos klinikos ir Transplantacijos centro vadovo prof. B.Dainio pastabos dėl Žmogaus audinių ir organų donorystės ir transplantacijos įstatymo pakeitimo įstatymo projekto.

Verslo darbdavių konfederacijos narių reikalavimai dėl lygių teisių privačioms ir valstybinėms medicinos įstaigoms.

Švietimas, mokslas, kultūra

Švietimo ir mokslo ministro K.Platelio raštas dėl lėšų skyrimo išskolinimas už vadovėlių leidybą likviduoti.

Vilniaus miesto „Saulės“ privačios pagrindinės mokyklos direktorės I.Stasiukevičienės pastabos dėl Švietimo įstatymo.

Valdymo reformų ir savivaldybės reikalų viceministro R.Gudausko raštas dėl Lietuvių kalbos informacinėje visuomenėje 2000–2006 metų programos.

Valstybės valdymo ir savivaldybių reikalai

Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų viceministro V.Adomonio pastabos dėl Valstybės tarnybos įstatymo pakeitimo projekto.

Naujosios Akmenės rajono savivaldybės mero A.Lupeikos raštas dėl Vieکشnių seniūnijos teritorijos priskyrimo Mažeikių rajonui.

Molėtų rajono gyventojų E.Ožalo pastabos dėl Vyriausybės nutarimo „Dėl ministerijų ir Vyriausybės įstaigų kai kurių įgaliojimų, objektų bei atitinkamų materialinių ir finansinių išteklių perdavimo apskričių viršininkų administracijoms“.

Savivaldybių asociacijos prezidento D.Kurtinaičio, Druskininkų miesto savivaldybės mero A.Maknio, Visagino miesto savivaldybės mero A.Ivanausko raštai dėl 2000 metų savivaldybių biudžetų.

Savivaldybių asociacijos 1999 11 30 nutarimas „Dėl 2000 m. savivaldybių biudžetų“.

AIDS centro direktoriaus S.Čaplinsko raštas dėl 2000 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto.

Nacionalinės sveikatos tarybos sekretoriato vadovės I.Mittienės raštas dėl 2000 metų Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto ir paprastųjų išlaidų skyrimo.

Visuomeninės organizacijos

Krašto apsaugos bėičiulių klubo narių (16 parašų) kreipimasis dėl rūkalų reklamos.

*Parengė
Priimamojo konsultantė
Asta JANKAUSKIENĖ*

Penktasis Europos Sąjungos – Lietuvos jungtinio parlamentinio komiteto posėdis

1999 m. gruodžio 6–7 d. Vilniuje vyko penktasis Europos Sąjungos – Lietuvos jungtinio parlamentinio komiteto posėdis. Tai buvo pirmasis susitikimas su naujai išrinkto Europos Parlamento delegacija. Parlamentinio komiteto susitikimai vyksta du kartus per metus ir yra gera proga pasikeisti nuomonėmis apie plėtrą ir Lietuvos pasirengimą deryboms. Lietuvos Respublikos Seimo delegacijai vadovauja Antanas Račas; Europos Parlamento delegacijai – Gary Titley. Pagrindinėmis šio susitikimo temomis buvo Europos Komisijos

1999 metų Pažangos ataskaitos aptarimas, teisingumo ir vidaus reikalų klausimai, sienų su Rusija ir Baltarusija apsaugos įvertinimas. Taip pat Europos Sąjungos iniciatyvos dėl Šiaurės dimensijos aptarimas, akcentuojant Kaliningrado klausimą bei Lietuvos nacionalinės energetikos strategijos įgyvendinimo aptarimas. Išanginį sveikinimo žodį pasakė Ministras Pirmininkas A. Kubilius. Taip pat kalbėjo J. E. H. Schmiegelowas, Europos Komisijos delegacijos Lietuvoje vadovas, J. E. Rauno Viemero, Suomijos, pirmininkaujančios

Europos Sąjungos Taryboje, ambasadorius Lietuvoje, A. Saudargas, užsienio reikalų ministras. Diskusijose dalyvavo vidaus reikalų viceministras J. Galginaitis, Pasienio departamento vyr. komisaras A. Songaila, ūkio viceministras V. Valentukevičius. Delegacija apsilankė Lietuvos pasienyje su Baltarusija, Medininkų užkardoje, buvo supažindinta su Tabariškių stebėjimo bokšto darbu ir įranga.

Posėdžio pabaigoje parlamentinis komitetas priėmė rekomendacijas (*pridedamos*).

ES-LIETUVOS JUNGTINIS PARLAMENTINIS KOMITETAS

Penktasis posėdis
1999 m. gruodžio 6-7 d.
VILNIUS

REKOMENDACIJOS

Dėl Europos Viršūnių tarybos susitikimo Helsinkyje

- Visiškai remia Europos Komisijos pasiūlymą pradėti derybas dėl stojimo su Lietuva atsižvelgiant į reikšmingas Lietuvos valstybės institucijų dedamas pastangas, didžiulę pažangą kuriant šiuolaikinę demokratinę visuomenę bei pertvarkant šalies ekonomiką, todėl siūlo Helsinkyje susitinkantiems Europos Sąjungos valstybių bei vyriausybių vadovams oficialiai pradėti derybas su Lietuva.

- Rekomenduoja derybas pradėti per artimiausius mėnesius dėl tokių skyrių kaip pvz., mokslo, tyrimų ir kultūros srityje, telekomunikacijų ir pramonės politikos srityse ir taip, kad Lietuvos valstybės institucijos galėtų sparčiau daryti pažangą stojimo procese.

- Dar kartą patvirtina savo pasiryžimą, kaip tai apibūdinta Europos sutartyse, konstruktyviai prisidėti prie derybų proceso, – tai ypač susiję sprendimų priėmimo palengvinimu, bei reikiamu stojimo proceso skaidrumu, kuris labai svarbus plečiant visuomenės supratimą apie derybų eigą ir keliamus tikslus; dar kartą patvirtina savo nuomonę, kad šalių narių visuomenė ir šalių kandidačių visuomenė turi būti geriau supažindinama suplėtos reikšmės bei jos nauda, taip pat ir problemomis, kurių gali atsirasti stojimo eigoje, ir ragina Europos Komisiją pateikti savo siūlymus šiuo klausimu.

- Ragina Lietuvos Respublikos Vyriausybę tęsti dedamas pastangas šalies ekonomikai modernizuoti ir restruktūrizuoti, daugiausia per finansų ir energetikos sektorių privatizavimo procesą pagal ES reikalavimus; rekomenduoja Lietuvos valdžios institucijoms atkreipti didesnę dėmesį į priemones, kurių reikia imtis valstybės paramos, apmokestinimo, finansų kontrolės srityse bei kovai su korupcija; sveikina valdžios institucijas už jau pasiektą pažangą ir *Acquis communautaire* patvirtinimą antimonopolinių įstatymuose, valstybės tarnybos statuso, viešųjų pirkimų, lygių galimybių, užsieniečių statuso srityse bei kituose įstatymuose.

Dėl Ignalinos AE uždarymo

- Rekomenduoja Europos Sąjungai, Euratomui, EBRD ir kitoms dvišalėms ir daugiašalėms organizacijoms derinti savo atsakomąsias nuostatas dėl reikalavimų, atsirandančių dėl sprendimo uždaryti Ignalinos AE pirmąjį bloką, ir ragina jas kitais metais vykiančioje konferencijoje dėl AE uždarymo programos išsipareigoti numatyti atitinkamą esminį finansavimą ir atkreipti didžiulį dėmesį į šio sprendimo socialinį poveikį; sveikina Europos Komisiją priėmus sprendimą skirti 10 milijonų eurų iš 1999 m. PHARE biudžeto ir kasmetinę 20 milijonų eurų subsidiją per ateinančius laikotarpius.

- Dar pakartoja savo įsitikinimą, kad Seimo priimti sprendimai dėl Ignalinos AE uždarymo yra būtini ir labai svarbūs, parodantys Lietuvos pasirengimą laikytis ES branduolinės saugos standartų, ir kita vertus, jos išsipareigojimą kurti nuoseklią nacionalinę energetikos strategiją, kurioje atsižvelgiama į nacionalinius ir regioninius prioritetus bei platesnius aplinkosaugos ir socialinius reikalavimus.

Dėl žmogiškųjų išteklių plėtros ir administracinių sugebėjimų stiprinimo

- Rekomenduoja Europos Komisijai ir ES valstybėms narėms teikti pirmenybę paramai, skirtai Lietuvos nacionalinės ir vietos administracijos darbuotojams rengti, bendradarbiaujant su neseniai įsteigtu Lietuvos viešojo administravimo institutu; stiprinti Lietuvos administracinius gebėjimus.

Dėl pažangos sienų kontrolės srityje

- Giria Lietuvos valstybės institucijas už išpūdingą Jungtinio parlamentinio komiteto narių pastebėtą pažangą plėtojant veiksmingą sienų kontrolę ir policijos tarnybą, ir kurią pastebėjo, bei rekomenduoja Europos Komisijai ir valstybių narių valdžios institucijoms toliau teikti pagalbą, kurios prašo Lietuvos valstybės institucijos.

Dėl parlamentinio bendradarbiavimo

- Rekomenduoja visiškai remti Lietuvos valstybės regioninio bendradarbiavimo iniciatyvas parlamentiniu lygiu tiek per nacionalines, tiek per regionines parlamentines institucijas pagal „Šiaurinės dimensijos“ programą, kurią pasiūlė ES pirmininkaujanti valstybė, ir į kurią įsitraukė Europos Parlamentas;

Atsižvelgiant į išvadas, padarytas neseniai vykusiame narystės siekiančių valstybių parlamentų pirmininkų susitikime su Europos Parlamento pirmininku, rekomenduoja nedelsiant priimti praktinius pasiūlymus, kaip įgyvendinti priemones, kuriomis siekiama palengvinti bendradarbiavimą su valstybių kandidačių parlamentais, ir kaip jį sustiprinti.